

2024

Jaarverslag over de gemeenschappelijke ondernemingen van de EU betreffende het begrotingsjaar 2024

EUROPESE
REKENKAMER

NL

EUROPESE REKENKAMER
12, rue Alcide De Gasperi
L-1615 Luxemburg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1
Inlichtingen: eca.europa.eu/nl/contact
Website: eca.europa.eu
Social media: @EUauditors

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2025

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 De gemeenschappelijke ondernemingen van de EU en de controle door de ERK	5
Inleiding	6
De gemeenschappelijke ondernemingen van de EU	8
GO's zijn publiek-private partnerschappen die zijn opgericht om verhandelbare innovatie te bevorderen	8
Het aantal GO's voor onderzoek en innovatie is in de afgelopen drie MFK's toegenomen	9
De activiteiten van de GO's voor onderzoek en innovatie worden gezamenlijk gefinancierd door de EU en andere leden	10
F4E beheert EU-bijdragen aan het ITER-project	13
In 2024 waren er aanzienlijke wijzigingen in de begroting en het personeelsbestand van de GO's	14
Het Europees Parlement en de Raad spelen een cruciale rol in de regelingen inzake de begroting en de kwijting van de GO's	16
Onze controle	17
Een betrouwbaarheidsverklaring voor elke GO	17
Belangrijkste risico's	17
Controleaanpak en gebruik door de ERK van het werk van andere onafhankelijke auditors	19
Hoofdstuk 2 Overzicht van de controleresultaten	28
Inleiding	29
Controleoordelen	30
Oordelen over de betrouwbaarheid van de rekeningen	30
Oordelen over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen	32
Oordelen over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen	32

Andere opmerkingen	34
Kwesties in verband met het beheer van de begroting van de GO's voor 2024	34
Kwesties met betrekking tot personeelsbeheer	37
Kwesties in verband met de bijdragen van andere leden aan de onderzoeks- en innovatieprogramma's van de GO's	37
Tekortkomingen in de beheers- en controlesystemen	41
Follow-up van de opmerkingen en aanbevelingen van voorgaande jaren	45
De GO's hebben follow-up gegeven aan minder dan de helft van onze opmerkingen van voorgaande jaren	45
De GO's hebben de meeste van onze aanbevelingen uitgevoerd	45
Andere recente speciale verslagen over GO's	54
Hoofdstuk 3 Betrouwbaarheidsverklaringen inzake de gemeenschappelijke ondernemingen van de EU	57
3.1. Informatie tot staving van de betrouwbaarheidsverklaringen	58
Gemeenschappelijke ondernemingen die EU-kaderprogramma's voor onderzoek en innovatie uitvoeren	62
3.2. Gemeenschappelijke Onderneming "Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim" (Sesar 3)	63
3.3. Gemeenschappelijke Onderneming "Schone luchtvaart" (GO CA)	72
3.4. Gemeenschappelijke Onderneming "Initiatief voor innovatieve gezondheidszorg" (IHI)	81
3.5. Gemeenschappelijke Onderneming "Schone waterstof" (Clean H2)	90
3.6. Gemeenschappelijke Onderneming "Chips"	99
3.7. Gemeenschappelijke Onderneming "Een circulair biogebaseerd Europa" (CBE)	108
3.8. Gemeenschappelijke Onderneming "Europese spoorwegen" (EU-Rail)	116

3.9. Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing (EuroHPC)	123
3.10. Gemeenschappelijke Onderneming “Slimme netwerken en diensten” (GO SNS)	134
3.11. Gemeenschappelijke Onderneming “Mondiale gezondheid EDCTP3”	141
3.12. Europees Kenniscentrum voor industrie, technologie en onderzoek op het gebied van cyberbeveiliging (ECCC)	149
In het kader van Euratom actieve gemeenschappelijke onderneming	155
3.13. Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E)	156
Afkortingen	168

EUROPESE
REKENKAMER

Hoofdstuk 1

**De gemeenschappelijke ondernemingen van de EU
en de controle door de ERK**

Inleiding

1.1. De Europese Rekenkamer (ERK) is de externe auditor van de financiën van de EU¹. Als onafhankelijk hoedster van de financiële belangen van EU-burgers dragen wij bij tot de verbetering van het financieel beheer van de EU. Meer informatie over ons werk is te vinden in onze activiteitenverslagen, onze jaarverslagen over de uitvoering van de EU-begroting, onze speciale verslagen, onze analyses en onze adviezen over nieuwe of geactualiseerde EU-wetgeving of over andere besluiten met gevolgen voor het financieel beheer.

1.2. Ons mandaat omvat het onderzoeken van de jaarrekeningen en de onderliggende verrichtingen van de gemeenschappelijke ondernemingen voor onderzoek en innovatie van de EU, de Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E) en het Europees Kenniscentrum voor cyberbeveiliging (European Cybersecurity Competence Centre — ECCC) (samen aangeduid als “GO’s”). Dit zijn twaalf EU-organen die zijn opgericht bij de artikelen 187 en 188 van het [Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie \(VWEU\)](#) en, in het geval van F4E, de artikelen 45-51 van het [Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie](#). Het ECCC is opgericht op grond van de [artikelen 173 en 188 van het VWEU](#), voornamelijk om samen met de lidstaten innovatie te bevorderen.

1.3. Dit verslag bevat de resultaten van onze controle van de GO’s betreffende het begrotingsjaar 2024. Het verslag is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 bevat een beschrijving van de GO’s en onze controleaanpak.
- Hoofdstuk 2 biedt een overzicht van de resultaten van onze jaarlijkse controle van de GO’s voor het begrotingsjaar 2024 en van andere GO-overschrijdende werkzaamheden die wij in de loop van het jaar hebben verricht. Op basis van deze controleresultaten doen wij aanbevelingen en stellen wij termijnen vast voor de uitvoering ervan.
- Hoofdstuk 3 bevat voor elk van de twaalf GO’s een betrouwbaarheidsverklaring betreffende de betrouwbaarheid van hun jaarrekening en de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten en betalingen. We wijzen ook op kwesties die voor de lezer van belang zijn en stellen specifieke terreinen vast die voor verbetering vatbaar zijn.

¹ Artikelen 285-287 van het [Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie \(VWEU\)](#).

1.4. Over het geheel genomen leidde onze controle van de GO's voor het op 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar tot resultaten die vergelijkbaar zijn met die van voorgaande jaren. In onze betrouwbaarheidsverklaringen verstrekten we:

- o goedkeurende controleoordelen over de betrouwbaarheid van de rekeningen van alle GO's;
- o goedkeurende controleoordelen over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen van alle GO's.

De gemeenschappelijke ondernemingen van de EU

GO's zijn publiek-private partnerschappen die zijn opgericht om verhandelbare innovatie te bevorderen

1.5. De GO's (met uitzondering van het ECCC) zijn partnerschappen tussen de EU (vertegenwoordigd door de Commissie) en particuliere leden uit de industrie en de onderzoekssector. Elke particuliere of publieke organisatie die de doelstellingen van een GO wil ondersteunen, kan een aanvraag indienen om geassocieerd lid of bijdragende partner te worden zonder de status van volwaardig lid te verwerven. In sommige gevallen behoren ook intergouvernementele organisaties en deelnemende staten tot de leden van een GO. GO's worden opgericht als EU-organen met een afzonderlijke rechtspersoonlijkheid in het kader van de programma's van het meerjarig financieel kader (MFK) van de EU.

1.6. Hun belangrijkste taak is het bevorderen van de omzetting van wetenschappelijke kennis in verhandelbare baanbrekende innovaties binnen een gedeelde strategische visie. Zij moeten ook het hoofd bieden aan de maatschappelijke uitdagingen die door de industrie nog onvoldoende worden aangepakt.

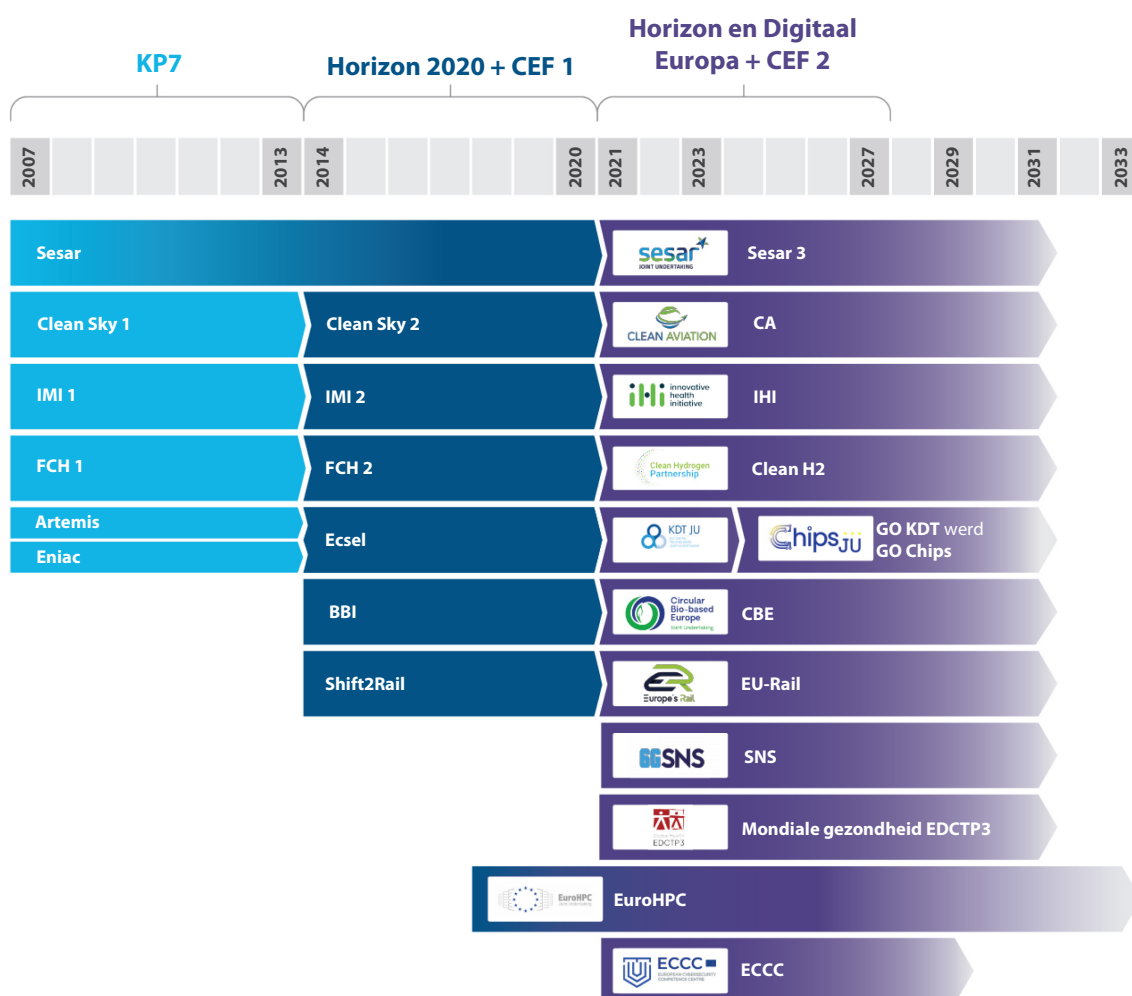
1.7. Daarbij bevorderen de GO's de samenwerking tussen de EU, de industrie en onderzoeksorganisaties en/of deelnemende staten om hoogwaardig onderzoek en innovatie tot stand te brengen en de marktintroductie van innovatieve digitale, groene en maatschappelijke oplossingen in strategische sectoren te versnellen. Elke GO stelt haar eigen specifieke onderzoeks- en innovatieagenda vast op een strategisch gebied (bv. vervoer, energie, gezondheid, circulaire biogebaseerde ecosystemen, halfgeleiders, supercomputing, netwerksystemen of cyberbeveiliging) en voert deze uit door middel van oproepen tot het indienen van voorstellen of overheidsopdrachten.

1.8. Het ECCC is opgericht om de samenwerking tussen de EU en de lidstaten te bevorderen, en niet als een publiek-privaat partnerschap met niet-statelijke leden uit de industrie en de onderzoekssector. Het ECCC combineert daarom de kenmerken van een GO met die van een gedecentraliseerd agentschap. Dit komt ook tot uiting in zijn governance- en begrotingsstructuur en zijn operationele model.

Het aantal GO's voor onderzoek en innovatie is in de afgelopen drie MFK's toegenomen

1.9. *Figuur 1.1* toont de ontwikkeling van GO's voor onderzoek en innovatie in het kader van de laatste drie meerjarige kaderprogramma's voor onderzoek. De eerste zes GO's werden opgericht in het kader van het zevende kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (KP7) in de periode 2007-2013. Het aantal is gestegen tot zeven in het kader van de programma's *Horizon 2020* en de *Connecting Europe Facility (CEF1)* in de periode 2014-2020. In het kader van het huidige MFK 2021-2027 zijn er elf GO's voor onderzoek en innovatie die actief zijn in het kader van de programma's *Horizon Europa*, *Digitaal Europa* en *CEF2*.

Figuur 1.1 — GO's voor onderzoek en innovatie in het kader van de laatste drie kaderprogramma's

Bron: ERK, op basis van de verordeningen van de Raad tot oprichting van de GO's.

1.10. *Tabel 1.1* aan het einde van dit hoofdstuk bevat meer gedetailleerde informatie over de rechtsgrondslag, de looptijd, de specifieke doelstellingen en de taken van elk van de elf GO's voor onderzoek en innovatie die in het kader van het MFK 2021-2027 actief zijn.

De activiteiten van de GO's voor onderzoek en innovatie worden gezamenlijk gefinancierd door de EU en andere leden

Bijdragen van de leden aan de GO's voor onderzoek en innovatie

1.11. Alle leden van een GO dragen bij aan de financiering van de activiteiten op het gebied van onderzoek en innovatie. In alle gevallen stelt de Commissie bijdragen in contanten ter beschikking uit de onderzoeks- en innovatieprogramma's van de EU ter cofinanciering van de specifieke onderzoeks- en innovatieagenda van de GO. Daarnaast zijn particuliere leden uit de industrie en nationale onderzoeksorganisaties verplicht om een minimumniveau aan "bijdragen in natura aan de operationele activiteiten van de GO" (IKOP) en "bijdragen in natura aan aanvullende activiteiten" (IKAA) te verstrekken. De GO is zelf verantwoordelijk voor het behalen van de minimumstreefdoelen inzake bijdragen die in haar oprichtingsverordening zijn vastgesteld. IKAA vallen buiten de begroting en de procedures voor oproepen van de GO, maar dragen bij aan het bereiken van de project- of programmadoelstellingen. Zie [kader 1.1](#) voor meer details.

Kader 1.1

Bijdragen in natura van particuliere leden aan de operationele activiteiten van de GO's (IKOP)

Zoals bepaald in de oprichtingsverordeningen van de GO's, moeten alle particuliere leden een minimumbedrag in de kosten van de onderzoeks- en innovatieprojecten van de GO's bijdragen. In het kader van Horizon 2020 bestaan de IKOP uit de totale kosten die door particuliere leden zijn gemaakt bij de uitvoering van de onderzoeks- en innovatieactiviteiten van de GO minus de bijdragen van de andere leden van de GO (cofinanciering van de EU, bijdragen van deelnemende staten of intergouvernementele organisaties) alsook andere EU-bijdragen in die kosten. In het kader van de programma's Horizon Europa en Digitaal Europa bestaan de IKOP uit de subsidiabele kosten die particuliere leden bij de uitvoering van de activiteiten van de GO hebben gemaakt, minus de bijdragen van de GO, de deelnemende staten of enige andere EU-bijdrage aan die kosten. Het totale bedrag van de gecertificeerde en gevalideerde IKOP wordt opgenomen in de jaarrekening van de GO.

Bijdragen in natura van particuliere leden aan aanvullende activiteiten (IKAA)

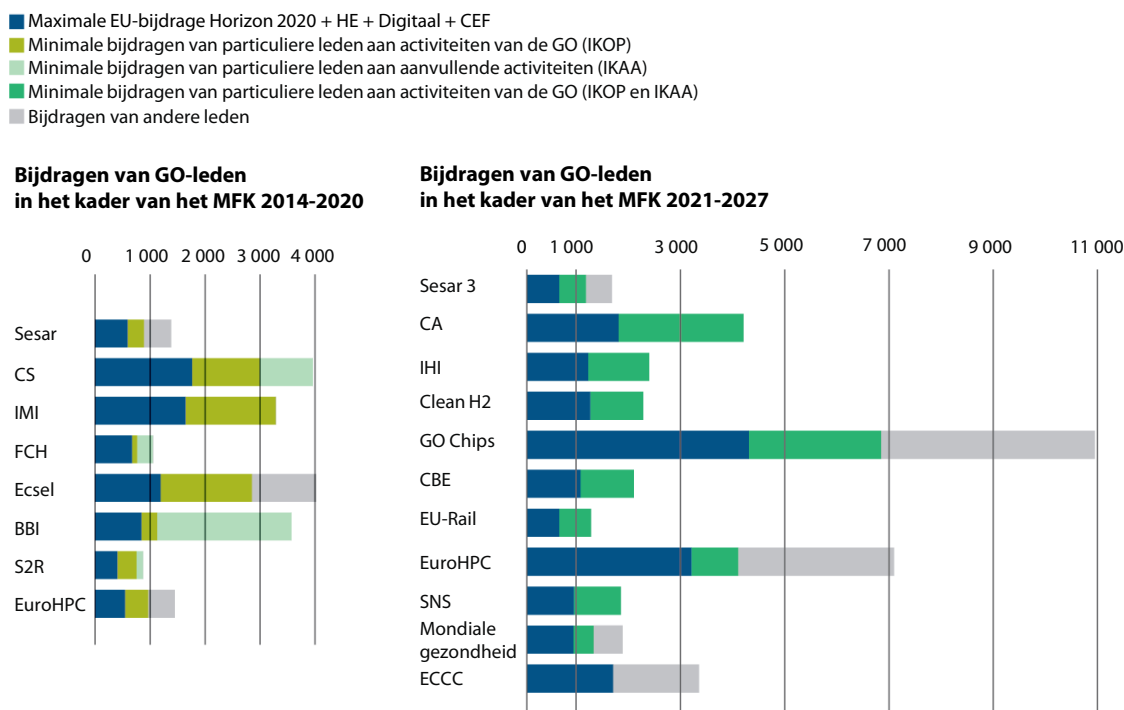
In het kader van Horizon 2020 moeten particuliere leden van sommige GO's (CA, Clean H2, CBE en EU-Rail) ook een minimumbedrag aan bijdragen in natura verstrekken voor kosten die voor "aanvullende activiteiten" buiten het werkprogramma en de begroting van de GO zijn gemaakt, maar die binnen het toepassingsgebied van de algemene doelstellingen van de GO vallen. In het kader van Horizon Europa kunnen particuliere leden van GO's in het kader van de enkele basishandeling IKAA bijdragen. Deze IKAA omvatten niet-subsidiabele kosten van activiteiten die rechtstreeks door deze GO's worden gefinancierd, minus eventuele andere EU-bijdragen in die kosten. De particuliere leden van de GO moeten naast IKOP ook IKAA verstrekken om de EU-bijdragen te evenaren. IKAA-bedragen zijn opgenomen in de jaarlijkse plannen inzake aanvullende activiteiten van de GO's. Het totale bedrag van de gecertificeerde en gevalideerde IKAA wordt opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening van de GO. Daarom zijn de IKAA niet onderworpen aan een controle door de ERK. In tegenstelling tot IKOP en projectgerelateerde IKAA zijn programmagerelateerde IKAA niet gebonden aan dezelfde regels voor vergelijkende evaluatie als die welke voor oproepen worden gehanteerd. Daarom zijn deze mogelijk minder doeltreffend voor het bereiken van de programmadoelstellingen van de GO.

1.12. In het geval van vier GO's leveren de deelnemende staten (de GO Chips, EuroHPC en het ECCC) of intergouvernementele organisaties (Sesar 3) ook financiële bijdragen of bijdragen in natura aan de activiteiten. Naast de EU heeft Mondiale gezondheid EDCTP3 slechts één ander lid: de EDCTP-associatie. Dit is een particuliere vereniging van Europese en Afrikaanse staten, die alleen financiële bijdragen en bijdragen in natura verstrekt. In het geval van het ECCC zijn de bijdragen van de lidstaten aan zijn gezamenlijke acties vrijwillig.

1.13. Tot slot draagt de EU alle administratieve kosten voor twee GO's (EuroHPC en Mondiale gezondheid EDCTP3). Voor alle andere GO's dragen zowel de EU als de andere leden bij aan de financiering van de administratieve kosten.

1.14. *Figuur 1.2* toont de streefdoelen van alle leden van de GO inzake hun bijdragen aan de GO's in het kader van het MFK 2014-2020 en het MFK 2021-2027, zoals bepaald in de respectieve oprichtingsverordeningen. De belangrijkste verhogingen van de begroting voor het MFK 2021-2027 hadden betrekking op EuroHPC en de GO KDT (die in 2024 de GO Chips werd).

Figuur 1.2 — Streefdoelen van de leden voor hun bijdragen aan GO's voor onderzoek en innovatie (in miljoen EUR)

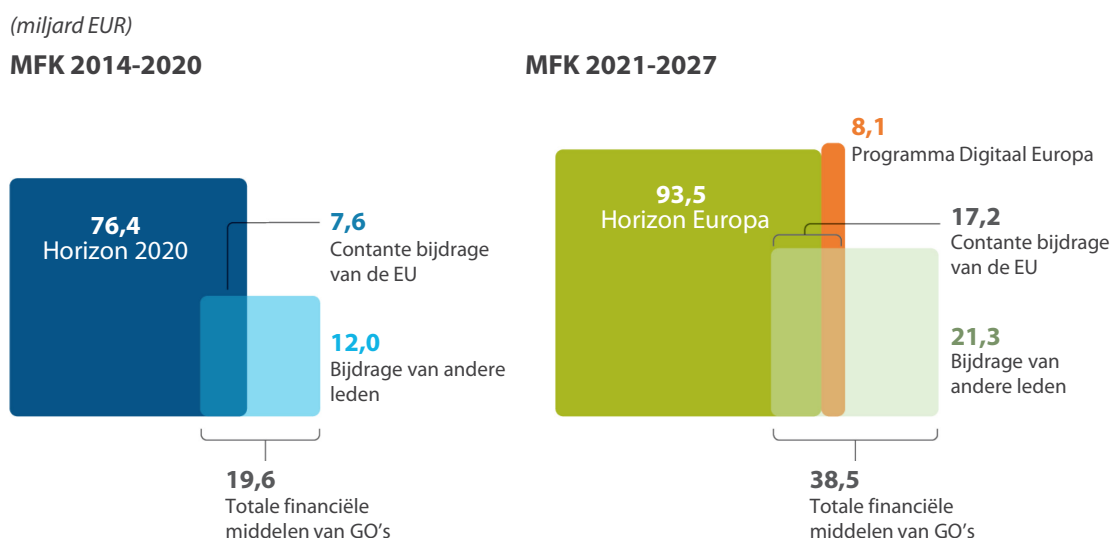
Bron: ERK, op basis van de verordeningen van de Raad tot oprichting van de GO's.

1.15. Zoals blijkt uit *figuur 1.3* bedraagt de begroting van de GO's voor de cofinanciering van hun onderzoeks- en innovatieactiviteiten ongeveer 17,2 miljard EUR in het kader van het MFK 2021-2027. Dit is meer dan twee keer zoveel als de bijdragen van de EU in het kader van het vorige MFK (7,6 miljard EUR). Met name mogen de GO's maximaal 11,6 miljard EUR van de totale begroting van Horizon Europa van 93,5 miljard EUR (ongeveer 12 %) gebruiken.

Daarnaast ontvangen EuroHPC, de GO Chips en het ECCC in totaal 5,1 miljard EUR uit het programma Digitaal Europa (ongeveer 63 % van de totale begroting van 8,1 miljard EUR) om grote projecten voor capaciteitsopbouw, uitrol en investeringen uit te voeren die verband houden met de [strategie voor de Europese digitale eengemaakte markt](#) en de [Chips Act](#).

1.16. Samen zullen de elf GO's voor onderzoek en innovatie in het kader van het MFK 2021-2027 over financiële middelen van ongeveer 38,5 miljard EUR beschikken (zie [figuur 1.3](#)). Bij de vaststelling van dit bedrag werd ook rekening gehouden met de financiële impact van de 0,4 miljard EUR die voor verschillende GO's voortvloeit uit de bijdragen van het Verenigd Koninkrijk en de verminderingen in het kader van de tussentijdse evaluatie van Horizon Europa. Dit is bijna het dubbele van het bedrag in het vorige MFK (ongeveer 19,6 miljard EUR). Dit is echter in overeenstemming met de toename van het aantal GO's van acht naar elf en de aanzienlijke uitbreiding van de mandaten van verschillende GO's in vergelijking met het MFK 2014-2020 (met name die van EuroHPC en de GO Chips).

Figuur 1.3 — Totale bijdragen van de EU- en niet-EU-lidstaten aan GO's

Bron: ERK, op basis van de verordeningen van de Raad tot oprichting van de GO's.

1.17. Het geplande aandeel van bijdragen van niet-EU-lidstaten aan GO-activiteiten is echter gedaald ten opzichte van het vorige MFK. De doelstelling voor 2014-2020 was dat de EU-financiering van 7,6 miljard EUR zou worden aangevuld met 12,0 miljard EUR (158 %) aan bijdragen van particuliere leden, deelnemende staten en internationale organisaties, wat neerkomt op een totaalbedrag van ongeveer 19,6 miljard EUR (zie [tabel 2.2](#)). Het plan voor 2021-2027 is dat de EU-financiering van 17,2 miljard EUR nog eens 21,3 miljard EUR (123 %) aan andere bijdragen zal opleveren (zie [figuur 1.3](#)).

Governancemodellen van de GO's voor onderzoek en innovatie

1.18. De governancestructuur van de meeste GO's bestaat uit een raad van bestuur, een wetenschappelijk adviesorgaan, een groep vertegenwoordigers van staten en groepen belanghebbenden die actief zijn op het specifieke onderzoeks- en innovatiegebied van de GO. De meeste GO's hanteren een tweeledige aanpak, waarbij de Commissie en particuliere leden (met inbegrip van geassocieerde leden) uit de industrie en de onderzoekssector vertegenwoordigd zijn in de raad van bestuur (CA, IHI, Clean H2, CBE, EU-Rail en SNS). In het geval van Mondiale gezondheid EDCTP3 is het enige andere lid van de raad van bestuur dan de EU de EDCTP-associatie, die de Europese en Afrikaanse staten vertegenwoordigt die deelnemen aan het programma van de GO. Sommige GO's passen een drieledige structuur toe, waarbij de deelnemende staten (in het geval van de GO Chips en EuroHPC) of een toonaangevende intergouvernementele organisatie (Sesar 3) ook in de raad van bestuur zijn vertegenwoordigd.

F4E beheert EU-bijdragen aan het ITER-project

1.19. Juridisch gezien werd de Internationale ITER-Organisatie voor fusie-energie (ITER-IO) opgericht toen de overeenkomst inzake de internationale thermonucleaire experimentele reactor (ITER) op 24 oktober 2007 in werking trad. De ITER-IO houdt toezicht op de uitvoering van het ITER-project, dat gericht is op de bouw van fusiefaciliteiten in Cadarache (Frankrijk).

1.20. Het ITER-project omvat zeven mondiale partners: de EU (vertegenwoordigd door de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) namens de EU-lidstaten), de Verenigde Staten, Rusland, Japan, China, Zuid-Korea en India. De EU dekt ongeveer 45 % van de bouwkosten en de andere ITER-leden dragen elk ongeveer 9 % bij. De bijdrageverhoudingen zullen tijdens de operationele fusietestfase veranderen: Euratom zal dan 34 % van de exploitatiekosten dragen.

1.21. De leden van de ITER-IO leveren via hun binnenlandse agentschappen voornamelijk bijdragen in natura aan het project door rechtstreeks componenten, uitrusting, materialen, gebouwen en diensten aan de ITER-IO te leveren. Zij leveren ook bijdragen in contanten aan de begroting van de ITER-IO. De ITER-leden delen de verantwoordelijkheid voor de vervaardiging van belangrijke reactorcomponenten; de toewijzing van de productietaken is gebaseerd op de belangen en de technische en industriële capaciteit van elk van de leden².

² ITER.org.

1.22. De Europese GO voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E) werd in april 2007 als “binnenlands agentschap” van de EU opgericht voor een periode van 35 jaar. Een van haar voornaamste taken is het beheer van de EU-bijdrage aan het ITER-project. Zij coördineert activiteiten en voert de nodige aanbestedingen uit in verband met de bouw van een demonstratiefusiereactor en -faciliteiten. F4E wordt voornamelijk gefinancierd door Euratom (ongeveer 80 %) en Frankrijk, de ITER-gaststaat (ongeveer 20 %).

1.23. In 2017 raamde de Commissie de totale uitgaven van de EU voor haar verplichtingen uit hoofde van de ITER-overeenkomst en de daarmee verband houdende activiteiten tot 2035 (begin van de operationele fase) op 18,2 miljard EUR (in waarden van 2017). Dit bedrag zou worden gefinancierd uit de totale begroting van Euratom voor een bedrag van 15 miljard EUR, waarbij Frankrijk en de andere Euratom-lidstaten nog eens 3,2 miljard EUR zouden bijdragen (beide bedragen in waarden van 2017). De ramingen zijn nader beschreven in de [mededeling COM\(2017\) 319 final van de Commissie](#) en het bijbehorende [werkdocument van de diensten van de Commissie SWD\(2017\) 232 final, tabel 4](#).

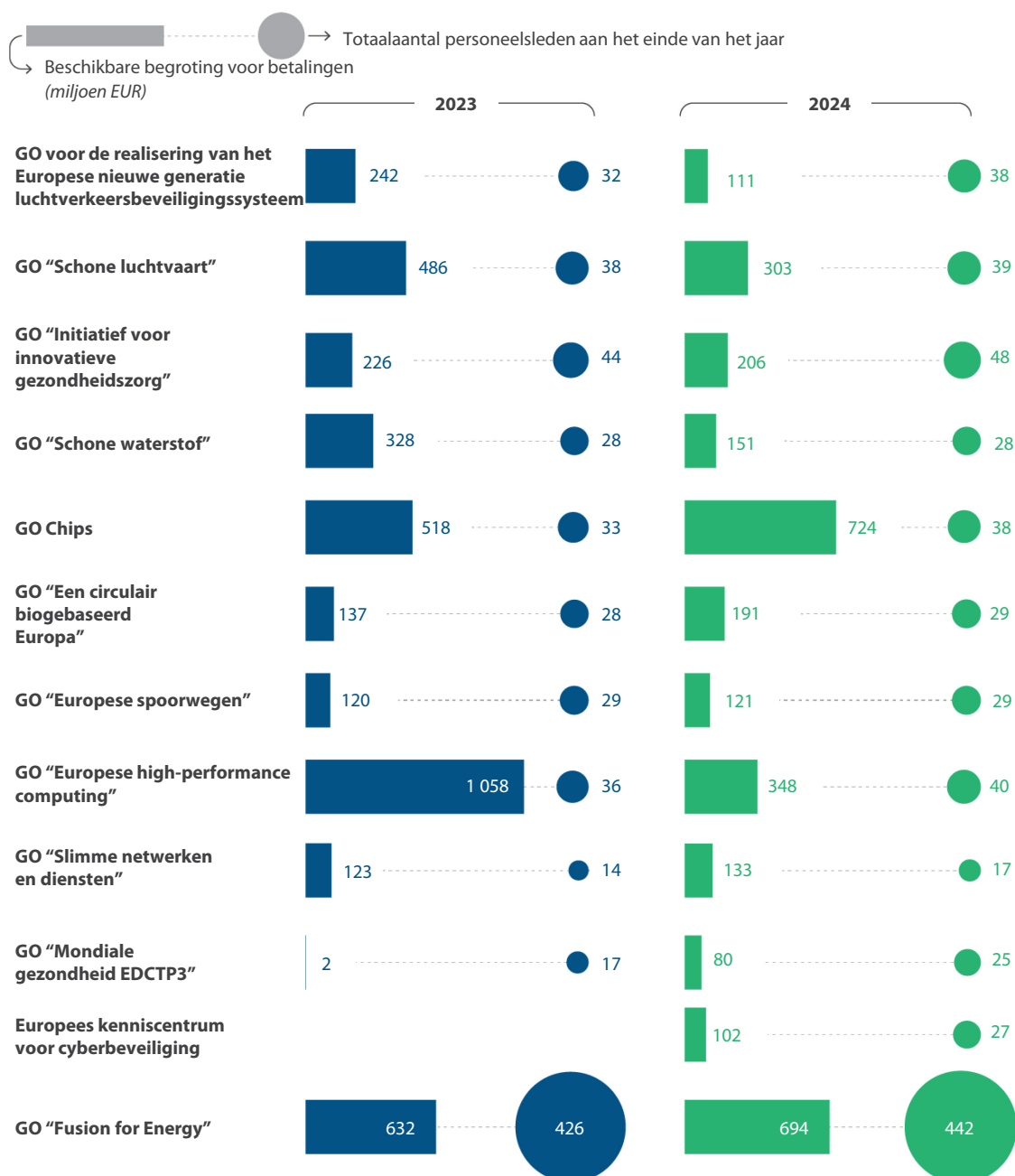
1.24. Sinds september 2023 neemt het Verenigd Koninkrijk als geassocieerde staat deel aan Euratom, maar niet aan het fusieprogramma van Euratom.

In 2024 waren er aanzienlijke wijzigingen in de begroting en het personeelsbestand van de GO's

1.25. [Figuur 1.4](#) geeft een overzicht van de begrotingen voor betalingen en personele middelen van de GO's voor de begrotingsjaren 2023 en 2024. In 2024 voerden de GO's voor onderzoek en innovatie een totale begroting voor betalingen van 2,5 miljard EUR uit (2023: 3,3 miljard EUR). De daling in 2024 wordt verklaard door het feit dat de meeste GO's in 2023 grote voorfinancieringsbetalingen hebben gedaan voor subsidieovereenkomsten in het kader van de eerste oproepen tot het indienen van voorstellen voor Horizon Europa en Digitaal Europa. Daarentegen is de totale begroting voor betalingen van F4E voor 2024 licht gestegen tot 0,7 miljard EUR (2023: 0,6 miljard EUR).

1.26. Eind 2024 was het personeelsbestand van de GO's voor onderzoek en innovatie met 20 % gestegen tot 358 personeelsleden. Het grootste deel van deze stijging was het gevolg van de aanwerving van nieuw personeel door de GO's die in het kader van het huidige MFK zijn opgericht (SNS, Mondiale gezondheid EDCTP3 en het ECCC), alsook door Sesar 3, EuroHPC en IHI, die de resterende vacatures in hun personeelsformatie bleven invullen. In 2024 had F4E 442 personeelsleden in dienst (2023: 426). Deze stijging hield voornamelijk verband met de organisatorische herstructurering van de GO om te voldoen aan de nieuwe vereisten in de herziene ITER-uitgangswaarden. Alle cijfers omvatten ambtenaren, tijdelijke functionarissen, arbeidscontractanten en gedetacheerde nationale deskundigen (zie [figuur 1.4](#)).

Figuur 1.4 — Begrotingen voor betalingen en personele middelen van de GO (2023 en 2024)

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO.

Het Europees Parlement en de Raad spelen een cruciale rol in de regelingen inzake de begroting en de kwijting van de GO's

1.27. Het Europees Parlement en de Raad zijn verantwoordelijk voor de jaarlijkse begrotings- en kwijtingsprocedures van de GO's. Het tijdschema van de kwijtingsprocedure wordt weergegeven in *figuur 1.5*.

Figuur 1.5 — Jaarlijkse kwijtingsprocedure

Bron: ERK, op basis van de oprichtingsverordeningen en financiële reglementen van de GO's.

Onze controle

Een betrouwbaarheidsverklaring voor elke GO

1.28. Zoals bepaald in artikel 287 VWEU hebben wij het volgende gecontroleerd:

- a) de jaarrekeningen van de twaalf GO's betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen (ontvangsten en betalingen) bij die rekeningen.

1.29. Op basis van de resultaten van onze controle verschaffen wij het Europees Parlement en de Raad voor elke GO een betrouwbaarheidsverklaring over de betrouwbaarheid van de rekeningen en de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen. Waar nodig en relevant vullen wij de betrouwbaarheidsverklaringen aan met andere opmerkingen (zie [hoofdstuk 3](#)). Deze opmerkingen doen niets af aan onze controleoordelen.

1.30. Dit is het eerste jaar waarin wij het Europees Kenniscentrum voor cyberbeveiliging (ECCC), dat op 24 september 2024 financiële autonomie heeft gekregen, hebben gecontroleerd.

Belangrijkste risico's

1.31. Onze controle van de jaarrekeningen van de GO's en de onderliggende verrichtingen was gericht op de belangrijkste risico's die we in onze risicoanalyse voor 2024 hebben vastgesteld en die in [figuur 1.6](#) zijn samengevat.

Figuur 1.6 — Beoordeling van de belangrijkste risico's

	HOOG risico MIDDELHOOG risico LAAG risico		Betrouwbaarheid van de rekeningen	Alle GO's hebben een beroep gedaan op een extern auditkantoor voor de controle van de betrouwbaarheid van hun jaarrekeningen. De controle door externe auditkantoren, die wij vervolgens hebben beoordeeld, heeft de kwaliteit van de werkzaamheden van de GO's bevestigd. Daarom achtten we het risico voor de betrouwbaarheid van de rekeningen voor alle GO's laag.
	Wettigheid en regelmatigheid van de ontvangsten		Wettigheid en regelmatigheid van de administratieve uitgaven	Aangezien de ontvangsten van de GO's in 2024 voornamelijk bestonden uit financiële bijdragen uit de onderzoeksfondsen van de Commissie (Horizon Europa en Horizon 2020) en de Euratom-begroting, achtten we het risico voor de wettigheid en regelmatigheid van de ontvangsten over het algemeen laag. De administratieve uitgaven bestaan voornamelijk uit salarissen en routinebetalingen. - De salarissen worden beheerd door het Bureau van de Commissie voor het beheer en de afwikkeling van de individuele rechten, dat wij controleren als onderdeel van onze specifieke beoordeling van het jaarverslag over de administratieve uitgaven. - Wat de aanbestedingsprocedures voor andere administratieve diensten en de daarmee verband houdende contractbetalingen betreft, is uit eerdere controles gebleken dat het algemene risico laag is, aangezien de GO's grotendeels gebruikmaken van bestaande kaderovereenkomsten van de Commissie.
	Wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven		Subsidiebetalingen	Wij beoordeelden het risico voor de tussentijdse en definitieve subsidiebetalingen en verrekeningen van de GO's als hoog omdat de kostendeclaraties van de begunstigden doorgaans complex zijn voor alle programma's voor onderzoek en innovatie, en omdat onze eerdere controles tekortkomingen aan het licht hebben gebracht in zowel de certificering van de financiële overzichten, die als controle vooraf dient, als de controles achteraf van de gemeenschappelijke auditdienst.
	Contractbetalingen		Begrotingsbeheer en programma-uitvoering	Wij achtten het risico voor het begrotingsbeheer en de daaruit voortvloeiende programma-uitvoering voor alle GO's laag, met uitzondering van twee GO's: - EuroHPC: verhoogd tot middelhoog vanwege het risico dat particuliere leden het aanzienlijk verhoogde streefdoel inzake bijdragen in het kader van de nieuwe oprichtingsverordening niet zullen halen. - F4E: verhoogd tot middelhoog omdat vertragingen en kostenstijgingen als gevolg van de geplande nieuwe uitgangswaarden en andere belangrijke factoren waarop de GO geen invloed heeft, kunnen leiden tot lagere begrotingsuitvoeringspercentages.

Controleaanpak en gebruik door de ERK van het werk van andere onafhankelijke auditors

1.32. Rekening houdend met de hierboven beschreven risico's hebben wij passende gegevensgerichte controles uitgevoerd, gebruikgemaakt van de controlewerkzaamheden van andere onafhankelijke auditors en de prestaties van de controlesystemen beoordeeld.

1.33. Artikel 70, lid 6, van het [Financieel Reglement van de EU](#) bepaalt dat een onafhankelijke externe auditor de jaarrekeningen van de GO's moet verifiëren. Hoewel alle GO's de controle van de betrouwbaarheid van de rekeningen hebben uitbesteed aan particuliere bedrijven, blijven alle aspecten van die controle en de daaruit voortvloeiende specifieke verslagen (met inbegrip van de betrouwbaarheidsverklaring voor elke GO) onder de volledige verantwoordelijkheid van de ERK. Wij hebben de kwaliteit van het door de externe accountantskantoren verrichte werk overeenkomstig de internationale controlenormen onderzocht en voldoende zekerheid verkregen dat wij op hun werk kunnen vertrouwen bij het opstellen van onze eigen controleoordelen over de betrouwbaarheid van de jaarrekeningen van 2024 van de GO's.

1.34. Voor onze oordelen over de operationele uitgaven via subsidies van de GO's voor onderzoek en innovatie hebben we een steekproef van 33 willekeurig geselecteerde verrichtingen (tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen van voorschotten) uit 2024 gecontroleerd op het niveau van de eindbegunstigden. Ons oordeel over F4E was gebaseerd op gegevensgerichte toetsing van een steekproef van 30 willekeurig geselecteerde verrichtingen (verrekeningen van voorschotten, en tussentijdse/saldobetalingen met betrekking tot administratieve en operationele uitgaven) uit 2024.

1.35. Bij definitieve subsidiebetalingen moeten de begunstigden de financiële overzichten laten certificeren. Dit wordt gedaan in de vorm van een feitelijk verslag dat wordt opgesteld door een onafhankelijke auditor of overheidsfunctionaris, en dat de Commissie of een subsidieverlenend EU-orgaan de zekerheid verschaft dat de kosten die in de definitieve financiële overzichten worden gedeclareerd, subsidiabel zijn. Bovendien voert de gemeenschappelijke auditdienst (GAD) van DG RTD van de Commissie controles achteraf uit van willekeurige en op risico's gebaseerde steekproeven van tussentijdse en definitieve subsidiebetalingen die door de GO's zijn gedaan bij de uitvoering van hun onderzoeks- en innovatieactiviteiten (voorheen in het kader van Horizon 2020 en nu in het kader van Horizon Europa).

1.36. Bij het opstellen van onze controleoordelen over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen houden wij rekening met de resultaten van de controles van de GAD.

- a) Wat betreft de subsidie-uitgaven van de GO's in het kader van Horizon 2020 moest de GAD volgens de strategie voor controles achteraf van de Commissie voor elke GO een

afzonderlijke representatieve (willekeurige) steekproef samenstellen. Deze werden gebruikt om de representatieve en resterende foutenpercentages voor elke GO te berekenen. Het resterende foutenpercentage weerspiegelt het potentiële opschoningseffect van de correctie door de begunstigden van alle fouten die bij de controle achteraf in de subsidiebetalingen werden geconstateerd, alsook systematische fouten die eveneens van invloed waren op hun subsidiebetalingen die niet werden gecontroleerd. Volgens het [voorstel van de Commissie voor een Horizon 2020-verordening](#) was de doelstelling om te komen tot een resterend foutenpercentage van minder dan 2 % van de totale kosten die gedurende de looptijd van het programma worden gemaakt.

- b) Wat de subsidie-uitgaven in het kader van Horizon Europa betreft, blijft de GAD verantwoordelijk voor de controles achteraf, maar is hij overgestapt op een op risico's gebaseerde controleaanpak. Voor Digitaal Europa hanteert het Europees Uitvoerend Agentschap voor gezondheid en digitaal beleid (Hadea) een soortgelijke aanpak voor controles achteraf. Door de overgang naar een op risico's gebaseerde aanpak voor dit deel van de operationele uitgaven zijn er geen representatieve en resterende foutenpercentages meer beschikbaar voor de GO's.

1.37. Het laatste aspect van onze controle betrof een onderzoek van een steekproef van procedures voor aanwerving, aanbesteding en subsidieaanvragen en de beoordeling van de belangrijkste elementen van de beheers- en controlesystemen. We onderzochten ook wat er in de meest recente verslagen van de Dienst Interne Audit van de Commissie (IAS), die zijn gebaseerd op regelmatige risicobeoordelingen, werd vermeld over de doeltreffendheid van de interne controles door de GO's van belangrijke administratieve procedures.

We melden vermoedelijke fraude aan de relevante EU-organen

1.38. We werken samen met het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) op het gebied van vermoedelijke fraude en andere strafbare feiten waardoor de financiële belangen van de EU worden geschaad, en met het Europees Openbaar Ministerie (EOM) inzake vermoedelijke misdrijven die de financiële belangen van de EU schaden. Wij stellen OLAF en/of het EOM in kennis van alle vermoedens die in de loop van onze werkzaamheden ontstaan, ook al zijn onze controles niet specifiek bedoeld om fraude vast te stellen. Geen van onze bevindingen voor het begrotingsjaar 2024 vereiste een kennisgeving aan OLAF of het EOM.

Tabel 1.1 — Rechtsgrondslag, looptijd, specifieke doelstellingen en taken van GO's voor onderzoek en innovatie

Naam van de GO in het MFK 2021-2027	Acroniem	Rechtsgrondslag	Looptijd	Onderzoeks- en innovatieprogramma's	Specifieke doelstellingen en taken op het gebied van onderzoek en innovatie
Gemeenschappelijke onderneming "Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim"	Sesar 3	Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa (enkele basishandeling)	10 jaar, tot 31 december 2031	Horizon 2020; Horizon Europa	— De Europese onderzoeks- en innovatiecapaciteit op het gebied van luchtverkeersbeheer bevorderen, zodat deze duurzamer en beter schaalbaar wordt. — Versnellen van de marktintroductie van innovatieve oplossingen om het gemeenschappelijk Europees digitaal luchtruim tot het meest efficiënte luchtruim ter wereld te maken. — Het concurrentievermogen en de duurzaamheid van het Europese luchtvervoer versterken.
Gemeenschappelijke Onderneming "Schone luchtvaart"	CA	Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa (enkele basishandeling)	10 jaar tot 31 december 2031	Horizon 2020; Horizon Europa	— Bevorderen van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit van de Europese luchtvaartindustrie op het gebied van klimaatneutrale luchtvaarttechnologieën om de koolstofvoetafdruk van de luchtvaart te verkleinen. — Door middel van innovatie in de luchtvaart het concurrentievermogen van de Europese luchtvaartindustrie versterken, met inbegrip van zowel de traditionele als de opkomende luchtvaartsectoren.

Naam van de GO in het MFK 2021-2027	Acroniem	Rechtsgrondslag	Looptijd	Onderzoeks- en innovatieprogramma's	Specifieke doelstellingen en taken op het gebied van onderzoek en innovatie
Gemeenschappelijke Onderneming "Initiatief voor innovatieve gezondheidszorg"	IHI	Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa (enkele basishandeling)	10 jaar, tot 31 december 2031	Horizon 2020; Horizon Europa	— Het Europese gezondheidsonderzoek en de innovatie op dit gebied bevorderen en wetenschappelijke kennis op gezondheidsgebied vertalen naar veilige en kosteneffectieve innovaties in Europa. — Ontwikkelen van een innovatiegedreven industriële en farmaceutische strategie voor Europa die voorziet in kritieke maar on vervulde behoeften op het gebied van de volksgezondheid. — Het concurrentievermogen van de Europese gezondheidsindustrie versterken.
Gemeenschappelijke Onderneming "Schone waterstof"	Clean H2	Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa (enkele basishandeling)	10 jaar, tot 31 december 2031	Horizon 2020; Horizon Europa	— Bevorderen van de Europese onderzoeks- en innovatiecapaciteit op het gebied van de vermindering van broeikasgasemissies door middel van de waterstofstrategie voor een klimaatneutraal Europa van 2020. — Versnellen van de marktintroductie van op waterstof gebaseerde technologieën om een schone waterstofwaardeketen voor een koolstofarm energiesysteem tot

Naam van de GO in het MFK 2021-2027	Acroniem	Rechtsgrondslag	Looptijd	Onderzoeks- en innovatieprogramma's	Specifieke doelstellingen en taken op het gebied van onderzoek en innovatie
					stand te brengen. — Het concurrentievermogen van de Europese schonewaterstofindustrie versterken.
Gemeenschappelijke Onderneming "Chips"	Digitale sleuteltechnologieën /Chips	Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa (enkele basishandeling), gewijzigd bij Verordening (EU) 2023/1782 van de Raad, waarin de GO "Digitale sleuteltechnologieën" (KDT) wordt hernoemd tot de GO Chips	10 jaar, tot 31 december 2031	Horizon 2020; Horizon Europa; Digitaal Europa	— Bevorderen van de Europese onderzoeks- en innovatiecapaciteit voor het ontwerp en de ontwikkeling van geavanceerde halfgeleidertechnologieën van de volgende generatie. — Opbouwen van technische capaciteit voor geavanceerde kwantumchips en aanverwante halfgeleidertechnologieën in heel Europa. — Vergemakkelijken van de toegang tot schuldfinanciering en eigen vermogen in het kader van het InvestEU-fonds en de Europese Innovatieraad, met name voor start-ups in de halfgeleiderwaardeketen.

Naam van de GO in het MFK 2021-2027	Acroniem	Rechtsgrondslag	Looptijd	Onderzoeks- en innovatieprogramma's	Specifieke doelstellingen en taken op het gebied van onderzoek en innovatie
Gemeenschappelijke Onderneming "Een circulair biogebaseerd Europa"	CBE	Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa (enkele basishandeling)	10 jaar, tot 31 december 2031	Horizon 2020; Horizon Europa	— Bevorderen van de Europese onderzoeks- en innovatiecapaciteit voor biogebaseerde oplossingen en versnellen van de marktintroductie ervan om de afhankelijkheid van fossiele materialen in Europa te verminderen. — Versterken van de duurzaamheid en het efficiënte gebruik van hulpbronnen van de circulaire biogebaseerde industrie in Europa.
Gemeenschappelijke Onderneming "Europese spoorwegen"	EU-Rail	Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa (enkele basishandeling)	10 jaar, tot 31 december 2031	Horizon 2020; Horizon Europa	— De Europese onderzoeks- en innovatiecapaciteit bevorderen om een gemeenschappelijke Europese spoorwegruimte tot stand te brengen. — De marktacceptatie van innovatieve technologieën voor een geïntegreerd, duurzaam, multimodaal en hoogwaardig Europees spoorwegsysteem versnellen. — Het concurrentievermogen van de Europese spoorwegsector versterken.

Naam van de GO in het MFK 2021-2027	Acroniem	Rechtsgrondslag	Looptijd	Onderzoeks- en innovatieprogramma's	Specifieke doelstellingen en taken op het gebied van onderzoek en innovatie
Gemeenschappelijke Onderneming "Slimme netwerken en diensten"	SNS	Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa (enkele basishandeling)	10 jaar, tot 31 december 2031	Horizon Europa	— Bevorderen van de Europese onderzoeks- en innovatieactiviteiten om wetenschappelijk leiderschap te verwerven voor 6G-systemen, geavanceerde digitale infrastructuur en slimme netwerkoplossingen in Europa. — De marktintroductie van geavanceerde connectiviteitsoplossingen versnellen om de digitale en groene transitie van Europa te ondersteunen.
Gemeenschappelijke Onderneming "Mondiale gezondheid EDCTP3"	Mondiale gezondheid EDCTP3	Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa (enkele basishandeling)	10 jaar, tot 31 december 2031	Horizon Europa	— Bevorderen van innovatieve en toegankelijke gezondheidstechnologieën voor de preventie en behandeling van infectieziekten om de sociaaleconomische last van infectieziekten in Sub-Saharisch Afrika te verminderen. — Versterken van de paraatheid en de respons op infectieziekten in Europa en wereldwijd.

Naam van de GO in het MFK 2021-2027	Acroniem	Rechtsgrondslag	Looptijd	Onderzoeks- en innovatieprogramma's	Specifieke doelstellingen en taken op het gebied van onderzoek en innovatie
Gemeenschappelijke Onderneming voor Europese high-performance computing	EuroHPC	Verordening (EU) 2021/1173 van de Raad tot oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing en tot intrekking van Verordening (EU) 2018/1488, gewijzigd bij Verordening (EU) 2024/1732 van de Raad om er een pijler “artificiële intelligentie” in op te nemen.	12 jaar, tot 31 december 2033	Horizon Europa; Digitaal Europa; Connecting Europe Facility	— Wereldwijde toonaangevende, veilige en hypergeconnecteerde supercomputing-, kwantumcomputing- en geavanceerde AI-oplossingen ontwikkelen via een Europees systeem van AI-fabrieken en data-infrastructuur. — Versterken van het concurrentievermogen en de vaardigheden van de Europese supercomputing- en AI-industrie. — Versnellen van de marktintroductie van geavanceerde en concurrerende supercomputing- en kwantumcomputingsystemen en AI-oplossingen in Europa. — Openstellen van de supercomputinginfrastructuur voor een breed spectrum van publieke en particuliere gebruikers om digitale vaardigheden voor de Europese wetenschap en industrie te ontwikkelen.

Naam van de GO in het MFK 2021-2027	Acroniem	Rechtsgrondslag	Looptijd	Onderzoeks- en innovatieprogramma's	Specifieke doelstellingen en taken op het gebied van onderzoek en innovatie
Europees kenniscentrum voor cyberbeveiliging	ECCC	Verordening (EU) 2021/887 tot oprichting van het Europees kenniscentrum voor industrie, technologie en onderzoek op het gebied van cyberbeveiliging en het netwerk van nationale coördinatiecentra	8 jaar, tot 31 december 2029	Digitaal Europa; Horizon Europa	— Bevorderen van de Europese onderzoeks- en innovatiecapaciteit en vaardigheden op dit gebied om de veerkracht en veiligheid van de infrastructuur van de digitale eengemaakte markt te versterken door middel van geavanceerde cyberbeveiligingstechnologieën. — Ontwikkelen van een sterke cyberbeveiligingsgemeenschap in Europa om samenwerking, kennisuitwisseling en hoge beveiligingsnormen in heel Europa te bevorderen. — Cyberbeveiliging omzetten in een concurrentievoordeel voor Europese industrieën.

EUROPESE
REKENKAMER

Hoofdstuk 2

Overzicht van de controleresultaten

Inleiding

2.1. Dit hoofdstuk biedt een overzicht van de resultaten van onze jaarlijkse controle van de GO's voor het begrotingsjaar 2024, met inbegrip van onze beoordeling van het systeem van op risico's gebaseerde controles van de GO's voor de uitvoering van subsidies, en de resultaten van andere overkoepelende controlewerkzaamheden met betrekking tot de GO's die wij in de loop van het jaar hebben verricht. Op basis van deze controleresultaten doen wij aanbevelingen en stellen wij termijnen vast voor de uitvoering ervan.

Controleoordelen

Oordelen over de betrouwbaarheid van de rekeningen

Goedkeurende oordelen over de betrouwbaarheid van de rekeningen van alle GO's

2.2. Wij geven goedkeurende controleoordelen af over de betrouwbaarheid van de jaarrekeningen van de twaalf GO's. Naar ons oordeel geven hun rekeningen over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van hun financiële situatie, van de resultaten van hun verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van hun nettoactiva, overeenkomstig hun financiële reglementen en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Toelichtende paragraaf over aangelegenheden met betrekking tot de jaarrekening van F4E

2.3. Wij vestigen de aandacht op twee kwesties in de jaarrekening van 2024 van F4E.

- F4E schat de totale kosten voor het vervullen van haar leveringsverplichtingen voor het ITER-project ("geschatte waarde bij voltooiing") op 25,8 miljard EUR (in waarden van 2024). Deze raming weerspiegelt een kostenstijging als gevolg van de herziene ITER-uitgangswaarden, die in juli 2024 door ITER-IO werden voorgesteld, maar nog niet formeel door de ITER-raad zijn goedgekeurd.
- F4E schat de inflatoire impact op haar activiteiten wegens problemen in de toeleveringsketen en prijsstijgingen als gevolg van de COVID-19-crisis en de Russische invasie in Oekraïne op 246 miljoen EUR (in waarden van 2008).

Toelichtende paragraaf over een aangelegenheid met betrekking tot de jaarrekening van EuroHPC

2.4. Wij vestigen de aandacht op de beoordeling door EuroHPC van de risico's in verband met voorschotten die zijn betaald aan een belangrijke leverancier die in financiële moeilijkheden verkeert, waarbij de potentiële financiële gevolgen voor de GO worden geraamd op maar liefst 88,4 miljoen EUR.

Toelichtende paragraaf over aangelegenheden met betrekking tot de jaarrekening van het ECCC

2.5. Wij vestigen de aandacht op het feit dat het ECCC pas in september 2024 financiële autonomie heeft gekregen. Vóór die datum was de Commissie verantwoordelijk voor de oprichting en de initiële werkzaamheden van het ECCC. Van het totale bedrag van 276,2 miljoen EUR aan voorfinancieringsbetalingen voor operationele activiteiten werd dus ongeveer 195,6 miljoen EUR door de Commissie goedgekeurd voordat het ECCC financiële autonomie kreeg.

2.6. Wij vestigen eveneens de aandacht op het feit dat de lidstaten op 31 december 2024 nog geen vrijwillige bijdragen hadden geleverd aan de gezamenlijke acties en de administratieve begroting van het ECCC.

Toelichtende paragraaf over een aangelegenheid met betrekking tot de jaarrekening van CA

2.7. Wij vestigen de aandacht op het feit dat CA een nieuw begrotings-, boekhoud- en financieel systeem (Summa) in gebruik neemt als proefproject voor het ontwikkelen en testen van dit systeem door de Europese Commissie. Sommige functies in Summa zijn nog in ontwikkeling en vereisen handmatige verwerking en betrouwbaarheidscontroles om de juistheid van de gegevens te waarborgen.

Toelichtende paragraaf over andere aangelegenheden met betrekking tot de jaarrekening van Mondiale gezondheid EDCTP3

2.8. Wij vestigen de aandacht op belangrijke gebeurtenissen die zich sinds de verslagperiode hebben voorgedaan en aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor de activiteiten van de GO. Deze gebeurtenissen hebben met name betrekking op de snelle escalatie van het conflict in het oosten van de Democratische Republiek Congo (DRC), die verschillende door de GO gefinancierde projecten in de regio in gevaar zou kunnen brengen, waaronder de organisatie van het twaalfde EDCTP-forum in Rwanda alsmede de stopzetting van de meeste programma's die worden gefinancierd door het Amerikaans Bureau voor Internationale Ontwikkeling (US Agency for International Development — USAID), wat

negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor sommige begunstigden van de GO die sterk afhankelijk zijn van deze financiering.

Oordelen over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

2.9. Wij geven voor alle GO's goedkeurende controleoordelen af over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij hun jaarrekeningen voor het op 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar. Naar ons oordeel waren hun ontvangstenverrichtingen op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Oordelen over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

2.10. Onze controle had dit jaar betrekking op een steekproef van 33 tussentijdse en saldobetalingen en verrekeningen van voorschotten door de GO's voor onderzoek en innovatie in het kader van Horizon 2020, Horizon Europa en Digitaal Europa (zie [tabel 2.1](#) voor een overzicht van de betalingspopulatie).

Tabel 2.1 — Tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen van voorschotten in 2024 (in miljoen EUR)

Gemeenschappelijke onderneming	Horizon 2020 (a)	% (a)/(e)	Horizon Europa and Digitaal Europa (b)	% (b)/(e)	Totaal operationeel (c) = (a)+(b)	% (c)/(e)	Administratie (d)	% (d)/(e)	Totaal (e) = (c)+(d)
Sesar	5	21 %	9	40 %	13	61 %	9	39 %	22
CA	164	59 %	103	37 %	267	97 %	10	3 %	276
IHI	173	90 %	10	5 %	183	95 %	9	5 %	192
Clean H2	48	53 %	36	40 %	83	93 %	6	7 %	89
GO Chips	75	48 %	75	48 %	151	96 %	7	4 %	158
CBE	84	94 %	0	0 %	84	94 %	6	6 %	90
EU-Rail	96	92 %	4	3 %	100	95 %	5	5 %	105
EuroHPC	151	80 %	31	17 %	183	96 %	7	4 %	190
SNS	N.v.t.	N.v.t.	83	97 %	83	97 %	3	3 %	85
Mondiale gezondheid EDCTP3	N.v.t.	N.v.t.	1	21 %	1	21 %	4	79 %	5
ECCC	N.v.t.	N.v.t.	1	55 %	1	55 %	1	45 %	2
Totaal O&I GO's	796	66 %	353	29 %	66	5 %	66	5 %	1 215
F4E	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	566	88 %	76	12 %	642
Totaal	796		353		632	34 %	142	8 %	1 858

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO.

2.11. Net als in voorgaande jaren hebben wij bij onze controle fouten geconstateerd die wijzen op tekortkomingen in de beheers- en controlesystemen van de GO's met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. Deze fouten hadden voornamelijk betrekking op onjuiste declaraties van personeelskosten in subsidieverrichtingen door de begunstigden van de GO's:

- o onjuiste berekening van uur- of dagtarieven;

- o opname van indirecte kosten in de berekening van uur-/dagtarieven op basis van eenheidskosten;
- o onjuiste opgave van de personeelskosten van kmo's of van extern personeel dat bij de GO is gedetacheerd;
- o declaratie van onderaannemingskosten als personeelskosten;
- o niet-subsidiabele uitrustingskosten.

2.12. Wat de subsidiebetalingen in het kader van Horizon 2020 betreft, lagen de restfoutenpercentages die door de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie werden berekend op basis van de resultaten van de GO-specifieke controles achteraf, onder de materialiteitsdrempel. De enige resultaten van de controles achteraf die tot dusver beschikbaar zijn voor betalingen in het kader van Horizon Europa en Digitaal Europa hebben betrekking op de GO "Schone luchtvaart".

2.13. We hebben ook een steekproef van 30 door F4E goedgekeurde verrichtingen in verband met operationele uitgaven gecontroleerd en stelden daarbij één fout vast met een financiële impact als gevolg van een substantiële wijziging van twee onroerendgoedovereenkomsten, die niet via een nieuwe aanbestedingsprocedure was aangepakt.

2.14. Op basis van onze controleresultaten geven wij voor alle GO's goedkeurende controleoordelen af over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij hun jaarrekeningen voor het op 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar. Naar ons oordeel waren hun betalingsverrichtingen op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Andere opmerkingen

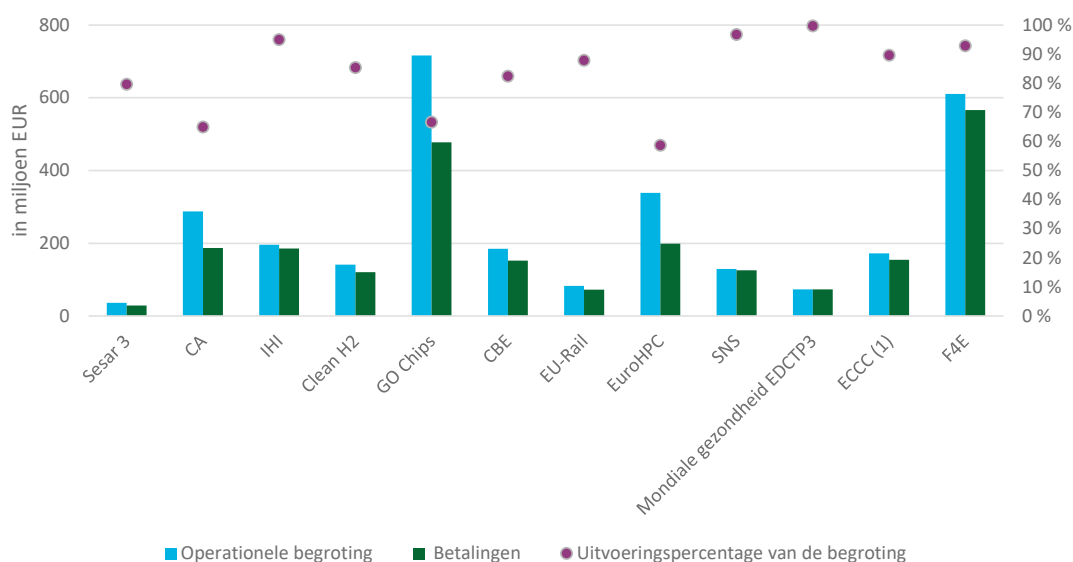
2.15. Zonder onze oordelen ter discussie te stellen, maken wij opmerkingen waarin wij wijzen op punten die voor verbetering vatbaar zijn bij de uitvoering van programma's en de begroting, het beheer van de controles van betalingen, de belangrijkste risico's en de personele middelen. Hieronder volgt een samenvatting van deze opmerkingen, die in [hoofdstuk 3](#) nader worden beschreven.

Kwesties in verband met het beheer van de begroting van de GO's voor 2024

Sommige GO's hadden in 2024 moeilijkheden met de uitvoering van hun operationele begrotingen

2.16. [Figuur 2.1](#) geeft voor elke GO de begroting voor betalingen voor operationele uitgaven (in miljoen EUR) en de bijbehorende uitvoeringspercentages weer.

Figuur 2.1 — Uitvoeringspercentages voor de begrotingen voor operationele betalingen voor 2024

Opmerking: 1) Omvat de operationele begroting en uitgaven van de Commissie voorafgaand aan de in september 2024 verkregen financiële autonomie van het ECCC.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO.

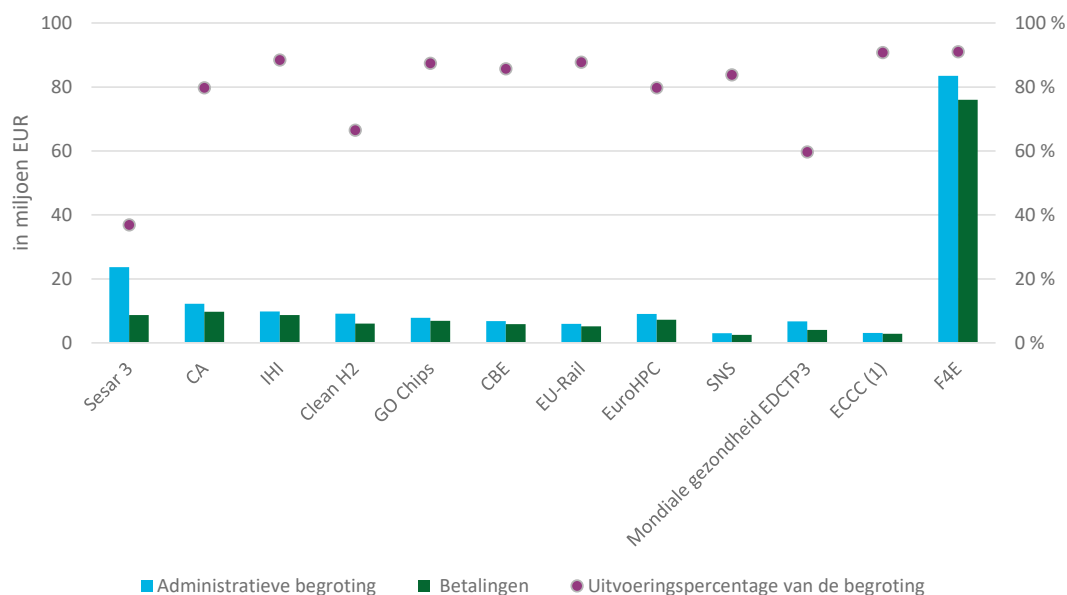
2.17. We merken op dat drie GO's bijzondere moeilijkheden ondervonden bij de uitvoering van hun begrotingen voor operationele betalingen in verband met de programma's voor 2021-2027.

- o Bij de GO Chips was dit te wijten aan het lage uitvoeringspercentage van de begroting voor Digitaal Europa (ongeveer 6 %) als gevolg van vertragingen bij de ondertekening van gastland- en gezamenlijke aanbestedingsovereenkomsten, waardoor het sluiten van overeenkomsten voor de aankoop van activa werd uitgesteld tot 2025.
- o Bij EuroHPC was dit te wijten aan het lage uitvoeringspercentage voor de begroting voor Digitaal Europa (ongeveer 19 %) als gevolg van de herschikking van beschikbare middelen naar de cruciale nieuwe pijler "artificiële intelligentie" in 2024. Dit betekende dat de GO verschillende andere geplande investeringsactiviteiten (voornamelijk in het kader van Digitaal Europa) moest stopzetten ofwel uitstellen tot de periode 2025-2027. Deze situatie heeft ook geleid tot vertragingen bij de verwerking door de GO van de controles vooraf van technische en financiële verslagen die in 2024 door begunstigden werden ingediend met het oog op cofinanciering door de GO voor lopende Horizon 2020-activiteiten.
- o Bij CA was dit te wijten aan het lage uitvoeringspercentage voor de begroting van Horizon Europa (ongeveer 52 %) als gevolg van de trage uitvoering van de projecten in het kader van de oproep van 2023 (zie het [Jaarverslag over de gemeenschappelijke ondernemingen van de EU betreffende het begrotingsjaar 2023](#), paragraaf 3.3.4.).

Verschillende GO's vertoonden tekortkomingen bij de planning en uitvoering van administratieve uitgaven

2.18. *Figuur 2.2* geeft voor elke GO de begroting voor betalingen voor administratieve uitgaven (in miljoen EUR) en de bijbehorende uitvoeringspercentages weer. In 2024 bedroegen de administratieve kosten van GO's voor onderzoek en innovatie gemiddeld slechts 4 % van hun betalingsbegrotingen voor 2024.

Figuur 2.2 — Uitvoeringspercentages voor de begrotingen voor administratieve betalingen voor 2024

Opmerking: 1) De Commissie heeft de administratieve kosten gedragen totdat het ECCC in september 2024 financiële autonomie kreeg.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO.

2.19. Wij stelden vast dat drie GO's (Sesar, Clean H2 en Mondiale gezondheid EDCTP3) bijzondere moeilijkheden ondervonden bij de uitvoering van hun administratieve begrotingen, aangezien zij in 2024 minder dan 70 % van de beschikbare kredieten konden gebruiken (zie [figuur 2.2](#)). Het uitvoeringspercentage van deze GO's was bijzonder laag voor de infrastructuur- en operationele begroting (titel 2).

2.20. De GO's schreven dit toe aan vertragingen bij de aanwervingsprocedures (Clean H2 en Mondiale gezondheid EDCTP3), de vertraagde uitvoering van renovatieovereenkomsten en/of de late indiening van facturen die waren opgenomen in de uitgavenplanning voor 2024 (Sesar 3, Clean H2 en Mondiale gezondheid EDCTP3).

2.21. Dit verklaart echter slechts gedeeltelijk het lage uitvoeringspercentage voor deze GO's in 2024. Bovendien hebben de herhaaldelijk lage uitvoeringspercentages van de afgelopen jaren geleid tot een aanzienlijke accumulatie van ongebruikte administratieve betalingskredieten, wat kan wijzen op structurele problemen in de begrotingsplanning en/of -uitvoering van de drie GO's.

Aanbeveling 1

Bij de planning van hun begroting voor administratieve betalingen voor 2027 moeten de GO's Sesar 3, Clean H2 en Mondiale gezondheid EDCTP3 proactief rekening houden met het bedrag aan ongebruikte administratieve kredieten die zij eind 2024 al hadden geaccumuleerd.

Streefdatum voor de uitvoering: eind 2026 (indiening van de begrotingen voor het begrotingsjaar 2027).

Kwesties met betrekking tot personeelsbeheer

EuroHPC had haar aanwervingsdoelstelling eind 2024 niet gehaald

2.22. In 2021 kende de Commissie 39 extra personeelsposten toe om het volledige personeelsbestand van EuroHPC op 54 personeelsleden te brengen³. Dertig van deze nieuwe posten moesten vóór eind 2022 zijn ingevuld en de overige negen vóór eind 2023. Eind 2024 waren 14 van de 39 posten nog steeds vacant. Dit kan EuroHPC beletten haar activiteiten zoals gepland uit te voeren.

Kwesties in verband met de bijdragen van andere leden aan de onderzoeks- en innovatieprogramma's van de GO's

Sommige GO's zullen hun streefdoelen inzake bijdragen niet binnen de looptijd van Horizon 2020 bereiken

2.23. In het kader van het MFK 2014-2020 zijn in de oprichtingsverordeningen van de GO's streefdoelen inzake bijdragen vastgesteld die elke ledencategorie (EU-leden, particuliere leden, deelnemende staten en internationale organisaties) moet bereiken voor GO-specifieke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van Horizon 2020. Deze streefdoelen en de overeenkomstige realisatiepercentages voor eind 2024 worden weergegeven in [tabel 2.2](#). De bijdragen van de EU zijn afkomstig uit Horizon 2020, met uitzondering van 100 miljoen EUR aan CEF1-financiering voor EuroHPC.

³ Voorstel van de Commissie voor de nieuwe oprichtingsverordening van EuroHPC (COM(2020) 569 final).

Tabel 2.2 — Bijdragen van de leden aan Horizon 2020 en CEF1 (in miljoen EUR)

Streefdoelen inzake bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening en juridische besluiten)					Bijdragen van de leden (per 31.12.2023)					
Contante bijdrage van de EU (a)	IKOP en contante bijdragen van andere leden (1) (b)	IKAA van andere leden (2) (c)	Totaal (d) = (a)+(b)+(c)	GO's in het kader van Horizon 2020	Contante bijdrage van de EU (e)	Gevalideerde IKOP en contante bijdragen van andere leden (1) (f)	Gerapporteerde, niet-gevalideerde IKOP van andere leden (1) (g)	IKAA (h)	Totaal (i) = (e)+(f)+(g)+(h)	Verwezenlijkings- percentage (j) = (i)/(d)
585,0	790,5	N.v.t.	1 375,5	Sesar	566,0	647,7	0,0	N.v.t.	1 213,7	88 %
1 755,0	1 228,6	965,3	3 948,9	CS 2 — CA	1 748,1	1 097,8	0,0	1 344,6	4 190,5	106 %
1 638,0	1 638,0	N.v.t.	3 276,0	IMI 2 — IHI	1 211,7	1 282,6	145,5	N.v.t.	2 639,8	81 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	FCH 2 — Clean H2	654,9	97,9	48,5	1 039,1	1 840,4	176 %
1 185,0	2 827,5	N.v.t.	4 012,5	Ecseel — Chips	1 173,0	1 487,0	1 145,0	N.v.t.	3 805,0	95 %
835,0	285,5	2 444,5	3 565,0	BBI — CBE (4)	783,5	126,2	44,2	2 353,6	3 307,5	93 %
398,0	350,0	120,0	868,0	S2R — EU-Rail	398,0	375,6	0,0	267,6	1 041,2	120 %
536,0	896,0	N.v.t.	1 432,0	EuroHPC (3)	477,4	179,6	71,9	N.v.t.	728,9	51 %
7 597,0	8 111,1	3 814,8	19 522,8	Totaal	7 012,6	5 294,4	1 455,1	5 004,9	18 767,0	96 %

(1) Inclusief IKOP- en contante bijdragen van deelnemende staten (de GO Chips en EuroHPC) en internationale organisaties (Sesar).

(2) Bijdragen in natura aan aanvullende activiteiten buiten het werkplan van de GO.

(3) Voor EuroHPC omvat de EU-bijdrage 100 miljoen EUR van het CEF-programma.

(4) Streefdoelen voor de bijdrage in contanten van CBE, de EU en particuliere leden, verminderd met 140 miljoen EUR. Streefdoelen voor bijdragen in natura van particuliere leden zoals vastgesteld in de jaarlijkse werkprogramma's van de GO.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO.

2.24. In totaal hadden de leden van de GO's eind 2024 (de laatste fase van de programma's Horizon 2020 en CEF1) gemiddeld 96 % van de in hun respectieve oprichtingsverordeningen vastgestelde streefdoelen inzake bijdragen bereikt. De realisatiepercentages liepen echter sterk uiteen. We constateerden met name een tekort aan bijdragen voor Sesar 3, IHI en EuroHPC.

- Bij Sesar 3 had Eurocontrol slechts 70 % van haar verwachte bijdragen geleverd. In 2024 heeft de GO de uitvoering van Horizon 2020 voltooid.
- Bij IHI is de succesvolle uitvoering van onderzoeksprojecten afhankelijk van de lange looptijd die vereist is vanwege de aard van het specifieke onderzoeksgebied van de GO en de grootschaligheid van de mondiale consortia die de projecten uitvoeren.
- Bij EuroHPC bestond het belangrijkste probleem uit de geringe bijdragen van de particuliere leden (ongeveer 19,8 miljoen EUR) in vergelijking met het minimumstreefdoel van 420 miljoen EUR. Zoals we in eerdere verslagen hebben opgemerkt⁴, kunnen particuliere leden alleen bijdragen in natura genereren voor innovatiesubsidies (die goed zijn voor ongeveer 30 % van de totale subsidieactiviteiten van de GO). Een ander probleem is dat de deelnemende staten minder bijdragen leveren, omdat zij hun kosten pas opnemen en aan de GO rapporteren wanneer de desbetreffende Horizon 2020- en CEF1-projecten zijn voltooid.

⁴ Jaarverslag over de gemeenschappelijke ondernemingen van de EU betreffende het begrotingsjaar 2023, paragraaf 3.9.16.

Sommige GO's hebben hun streefdoelen voor Horizon 2020 overschreden vanwege de aanvullende activiteiten van hun particuliere leden

2.25. Volgens de oprichtingsverordeningen in het kader van Horizon 2020 mogen alleen particuliere leden van CA, Clean H2, CBE en EU-Rail bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten (IKAA) die niet rechtstreeks verband houden met de door de GO gefinancierde projecten (zie paragraaf 1.11). Uit [tabel 2.2](#) blijkt dat in het geval van drie van deze vier GO's (CA, Clean H2 en EU-Rail) de bijdragen van de particuliere leden dankzij IKAA de streefdoelen hebben overschreden.

Bij sommige GO's heeft de trage start van de programma's voor 2021-2027 de verwezenlijking van de streefdoelen inzake bijdragen van de particuliere leden vertraagd

2.26. In het kader van de programma's voor 2021-2027 kunnen op grond van de oprichtingsverordeningen van de GO's de streefdoelen voor particuliere leden worden bereikt door middel van IKOP en/of IKAA. In het geval van het ECCC zijn de bijdragen van de lidstaten aan zijn gezamenlijke acties vrijwillig. Uit [tabel 2.3](#) blijkt dat de GO's eind 2024 gemiddeld 26 % van hun streefdoelen inzake bijdragen van hun leden aan de nieuwe onderzoeks- en innovatieprogramma's hadden bereikt.

Tabel 2.3 — Bijdragen van de leden aan Horizon Europa, Digitaal Europa en CEF 2 (in miljoen EUR)

Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening en juridische besluiten)				GO's in het kader van Horizon en Digitaal Europa	Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)							
Contante bijdrage van de EU	Bijdragen van particuliere leden (1)	Bijdragen van andere leden (2)	Totaal		Gevalideerde contante bijdrage van de EU	Niet-gevalideerde contante bijdrage van de EU	Gevalideerde bijdragen van particuliere leden	Gerapporteerde, niet-gevalideerde bijdragen van particuliere leden	Gevalideerde bijdragen van andere leden	Gerapporteerde, niet-gevalideerde bijdragen van andere leden	Totaal	Percentage behaald
615,0	529,0	500,0	1 644,0	Sesar 3	183,4	59,0	90,8	98,4	51,5	27,1	510,2	31 %
1 755,0	2 400,0	N.v.t.	4 155,0	CA	482,2	94,7	273,5	302,6	N.v.t.	N.v.t.	1 153,0	28 %
1 200,0	1 200,0	N.v.t.	2 400,0	IHI	155,6	11,4	11,1	51,9	N.v.t.	N.v.t.	230,0	10 %
1 215,0	1 015,0	N.v.t.	2 230,0	Clean H2	369,1	60,5	1 438,0	719,9	N.v.t.	N.v.t.	2 587,5	116 %
4 255,0	2 537,4	4 101,2	10 893,6	GO Chips	729,3	325,4	3,6	312,0	104,4	684,5	2 159,2	20 %
1 026,0	1 026,0	N.v.t.	2 052,0	CBE	214,8	31,9	3,4	120,7	N.v.t.	N.v.t.	370,8	18 %
615,0	615,0	N.v.t.	1 230,0	EU-Rail	215,7	45,2	171,5	95,3	N.v.t.	N.v.t.	527,7	43 %
3 151,3	900,0	2 989,3	7 040,6	EuroHPC 2	190,3	724,9	0,0	2,8	36,6	103,2	1 057,8	15 %
900,0	900,0	N.v.t.	1 800,0	SNS	416,8	19,1	339,0	24,7	N.v.t.	N.v.t.	799,6	44 %
890,1	400,0	550,0	1 840,1	Mondiale gezondheid EDCTP3 ⁽³⁾	120,9	4,0	0,0	15,6	5,3	394,5	540,3	29 %
1 649,6	N.v.t.	1 649,6	3 299,2	ECCC ⁽⁴⁾	0,0	0,0	N.v.t.	N.v.t.	0,0	0,0	0,0	0 %
17 272,0	11 522,4	9 790,1	38 584,5	Totaal	3 078,1	1 376,1	2 330,9	1 743,8	197,8	1 209,3	9 936,0	26 %

(1) Inclusief IKOP, IKAA en contante bijdragen van particuliere leden.

(2) Inclusief contante bijdragen van deelnemende staten (de GO Chips en EuroHPC 2) en internationale organisaties (Sesar 3).

(3) Inclusief bijdragen in contanten van particuliere bijdragende partners.

(4) De bijdragen van de lidstaten zijn gekoppeld aan vrijwillige deelnemen aan de gezamenlijke acties van het ECCC van maximaal 1 649,6 miljoen EUR in het kader van Digitaal Europa. Er zijn geen streefdoelen vastgesteld voor Horizon Europa.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO.

Het is mogelijk dat EuroHPC het streefdoel inzake bijdragen van haar particuliere leden voor Horizon Europa en Digitaal Europa niet bereikt

2.27. Eind 2024 bedroegen de bijdragen van de particuliere leden van EuroHPC slechts 0,3 % van het streefdoel voor 2021-2027 van 900 miljoen EUR. Zoals we al in 2022 en 2023 hebben opgemerkt⁵, zal EuroHPC, indien de financieringsregelingen en/of het streefdoel inzake bijdragen van de particuliere leden ongewijzigd blijven, het aanzienlijk hogere streefdoel inzake bijdragen van de particuliere leden in het kader van het MFK 2021-2027 niet halen. Dit vormt een bedreiging voor de verwezenlijking van haaralgemene programmadoelstellingen om een sterke samenwerking met de particuliere partners tot stand te brengen. Zie voor de follow-up van onze relevante aanbeveling in 2023 [tabel 2.4](#) (1/2023).

De bijdragen van Eurocontrol aan Sesar 3 lagen eind 2024 ook onder het streefdoel voor Horizon Europa

2.28. Eind 2024 bedroegen de bijdragen van Eurocontrol aan Sesar 3 slechts 16 % van het streefdoel voor Horizon Europa van 500 miljoen EUR. Wij rapporteerden tijdens het vorige MFK over een vergelijkbare situatie.

Aanbeveling 2

Sesar 3 moet samenwerken met Eurocontrol om hun bijdragen te verhogen en de voortgang jaarlijks te monitoren om ervoor te zorgen dat het streefdoel van Eurocontrol voor het MFK 2021-2027 kan worden bereikt.

Streefdatum voor de uitvoering: medio 2026.

Mondiale gezondheid EDCTP3 loopt nog steeds ver achter op het streefdoel inzake het betrekken van bijdragende partners

2.29. Eind 2024, het derde jaar van uitvoering van het programma, was het niveau van de bijdragen in contanten van de bijdragende partners aan Mondiale gezondheid EDCTP3 nog steeds zeer laag, namelijk 15,6 miljoen EUR (4 % van het streefdoel van 400 miljoen EUR). In 2024 nam de GO slechts twee extra partners aan, waarvan de bijdragen van ongeveer 2,2 miljoen EUR in 2025 en 2026 zullen worden gerealiseerd. Dit tekort aan bijdragen kan het

⁵ [Jaarverslag over de gemeenschappelijke ondernemingen van de EU betreffende het begrotingsjaar 2022](#) (paragraaf 3.9.17) en [Jaarverslag over de gemeenschappelijke ondernemingen van de EU betreffende het begrotingsjaar 2023](#) (paragraaf 3.9.19).

hefboomeffect van de activiteiten van de GO aanzienlijk verminderen en vormt daarom een risico voor haar programmadoelstellingen.

Aanbeveling 3

Mondiale gezondheid EDCTP3 moet een actieplan opstellen om bijkomende bijdragende partners in Europa en de rest van de wereld te vinden en aan te trekken om haar onderzoeks- en innovatiecapaciteit te versterken, extra financiële bijdragen te genereren en ervoor te zorgen dat ze haar programmadoelstellingen kan realiseren.

Streefdatum voor de uitvoering: eind 2026.

Het ECCC beschikt niet over informatie over de cumulatieve bijdragen die van zijn leden werden ontvangen voordat het financiële autonomie verkreeg

2.30. Het ECCC kreeg in september 2024 financiële autonomie. In zijn jaarrekening voor 2024 heeft het ECCC over de cumulatieve bijdragen die zijn leden leverden voordat het financiële autonomie verkreeg, echter geen informatie opgenomen op het niveau van de programma's Horizon Europa en Digitaal Europa, noch heeft het de bijdragen die het aan het einde van het jaar uit alle bronnen had ontvangen, vergeleken met de voor elk programma vastgestelde streefdoelen.

Aanbeveling 4

Om te waarborgen dat het ECCC aan het einde van het jaar volledige informatie over zijn resultaten openbaar maakt, moet het gegevens verzamelen over, toezicht houden op en rapporteren over de vrijwillige financiële bijdragen en bijdragen in natura van de lidstaten aan zijn gezamenlijke acties, alsmede over hun daarmee verband houdende financiële bijdragen aan zijn administratieve kosten.

Streefdatum voor de uitvoering: medio 2026.

Tekortkomingen in de beheers- en controlesystemen

Sommige GO's met aanzienlijke subsidiebetalingen uit Horizon Europa in 2024 hebben nog geen op risico's gebaseerd controlekader ingevoerd

2.31. Vanwege de gewijzigde controlestrategie van de GAD voor de programma's Horizon Europa en Digitaal Europa (zie paragraaf [1.36](#)) en de gevolgen daarvan voor de interne controles van de GO's voor onderzoek en innovatie, gingen wij na in hoeverre een op risico's

gebaseerd controlekader voor subsidiebetalingen in het kader van Horizon Europa en Digitaal Europa was ingevoerd.

2.32. Door een op risico's gebaseerd controlekader in te voeren, zouden GO's ervoor kunnen zorgen dat potentieel risicovolle begunstigden en projecten worden onderworpen aan intensievere controles vooraf of GAD-controles achteraf, en dat de resultaten van de controles achteraf naar behoren worden meegenomen in de risicobeoordeling voor toekomstige controles vooraf. Systematische en gecentraliseerde controles moeten een essentieel onderdeel vormen van de betrouwbaarheidsverklaring van de uitvoerend directeur over de wettigheid en regelmatigheid van de betalingsverrichtingen, die deel uitmaakt van het jaarlijks activiteitenverslag (JAV) van elke GO.

2.33. De invoering door alle GO's van een degelijk, op risico's gebaseerd controlekader is ook belangrijk in het licht van de toekomstige toename van de subsidiebetalingen uit Horizon Europa en Digitaal Europa (zie [tabel 2.1](#)). Eind 2024 hadden echter slechts vier GO's (EU-Rail, CA, IHI en de GO Chips) een op risico's gebaseerd controlekader voor subsidiebetalingen in het kader van Horizon Europa ingevoerd (zie de follow-up van aanbeveling 7/2022 in [tabel 2.4](#)). Bovendien was CA vorig jaar de eerste GO die een "risicofoutenpercentage" voor haar uitgaven in het kader van Horizon Europa presenteerde, dat zij op 1,3 % raamde. Daartoe heeft CA richtsnoeren van DG BUDG in de instructies voor de JAV's toegepast met betrekking tot de berekening van geconstateerde en restfoutenpercentages, financiële blootstelling als risicobedrag, de materialiteitscriteria voor punten van voorbehoud en de gevolgen voor de verklaring van de uitvoerend directeur. CA baseerde de raming op gegevens van de GAD over het meest recente foutenpercentage van haar begunstigden.

In het risicobeheersysteem van F4E werd onvoldoende rekening gehouden met de risico's in verband met de herziening van de ITER-uitgangswaarden in 2024 en met de personele middelen

2.34. In juni 2024 heeft ITER-IO de ITER-raad een herzien projectplan voorgesteld, met een nieuwe reeks uitgangswaarden ter vervanging van de in 2016 overeengekomen uitgangswaarden. In het herziene plan wordt het einde van de ITER-assemblagefase uitgesteld van 2025 (eerste plasma) tot 2035 (inbedrijfstelling) en het einde van het hele project van 2042 tot 2059 (17 jaar later dan de huidige einddatum). De uitgangswaarden voor 2024 omvatten ook verschillende belangrijke technische wijzigingen van het ITER-project die aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor de omvang van de bijdragen in natura aan F4E en de bijdragen in contanten aan ITER-IO.

2.35. Volgens de jaarrekening van F4E is de geraamde financiële impact van de uitgangswaarden voor 2024 de belangrijkste oorzaak van de aanzienlijke stijging van de leveringsverplichtingen van de GO voor het ITER-project ("geschatte waarde bij voltooiing")

van 21,2 miljard EUR (eind 2023; 21,6 miljard EUR in waarden van 2024) tot 25,8 miljard EUR (eind 2024). Dit betekent een stijging van ongeveer 4,2 miljard EUR (in waarden van 2024) van de bijdragen van Euratom en Frankrijk aan de operationele begrotingen van de GO.

2.36. De voorgestelde nieuwe uitgangswaarden hebben de duurzaamheids-, juridische, technische, economische en financiële risico's voor het ITER-project vergroot. Deze risico's komen niet voldoende tot uiting in het meest recente risicoregister van de GO. In plaats daarvan is het risico-identificatieproces van F4E, net als in voorgaande jaren, voornamelijk gericht op risico's voor de operationele uitvoering van het project. Zij gaat niet op dezelfde manier in op horizontale risico's, zoals de noodzaak om de GO te herstructureren en personele middelen te herschikken om zich aan te passen aan de uitgangswaarden voor 2024, het onevenredige gebruik van externe dienstverleners, kwesties in verband met de planning en het beheer van middelen en de niet-naleving van het [statuut van de ambtenaren van de EU](#) of het ethisch kader van de GO. Bovendien biedt het IT-instrument voor risicobeheer van de GO geen volledige informatie over relevante belangrijke risico's, zoals in hoeverre deze risico's zich daadwerkelijk voordoen of waarschijnlijk zullen voordoen en de actuele financiële impact ervan.

Aanbeveling 5

F4E moet de doeltreffendheid van haar risicobeheersysteem verder verbeteren, en met name:

- a) bij de vaststelling van risico's voldoende rekening houden met de horizontale risico's in verband met de herziene uitgangswaarden voor 2024 en personele middelen;
- b) haar IT-instrument voor risicobeheer verbeteren, zodat zij over volledige informatie over relevante belangrijke risico's beschikt.

Streefdatum voor de uitvoering: medio 2026.

Het ECCC had zijn internecontrolekader gedeeltelijk ingevoerd

2.37. Eind 2024 had het ECCC zijn [internecontrolekader](#) gedeeltelijk ingevoerd. Het had met name nog niet alle werkzaamheden voltooid om ervoor te zorgen dat zijn bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan doeltreffend functioneren, een beleid inzake het beheer van gevoelige functies vast te stellen of de controlebeginselen met betrekking tot risicobeoordeling, op risico's gebaseerde controle en monitoringactiviteiten uit te voeren.

Aanbeveling 6

Het ECCC moet de invoering van zijn internecontrolekader voltooien om de doeltreffendheid van zijn beheers- en controlesystemen te waarborgen.

Streefdatum voor de uitvoering: medio 2026.

Follow-up van de opmerkingen en aanbevelingen van voorgaande jaren

2.38. In dit deel geven wij een overzicht van de follow-up door de GO's van onze opmerkingen van voorgaande jaren — die in detail zijn beschreven in de follow-uptabellen in [hoofdstuk 3](#) — en van de aanbevelingen in hoofdstuk 2 van de jaarverslagen van voorgaande jaren.

De GO's hebben follow-up gegeven aan minder dan de helft van onze opmerkingen van voorgaande jaren

2.39. Over het geheel genomen zijn wij van mening dat de GO's eind 2024 aan minder dan de helft van onze opmerkingen in eerdere jaarverslagen over de GO's follow-up hebben gegeven in de vorm van corrigerende maatregelen. Van de 44 opmerkingen waaraan eind 2023 nog niet voldoende follow-up was gegeven, werden er in 2024 18 (41 %) afgesloten omdat de GO's corrigerende maatregelen hadden genomen of omdat de opmerking niet langer van toepassing was. Dit zou bijvoorbeeld het geval zijn als een op onregelmatige wijze gegunde overeenkomst was verstreken of als het vanwege gewijzigde omstandigheden niet kosteneffectief zou zijn om de kwestie aan te pakken.

2.40. 26 opmerkingen (59 %) stonden eind 2024 echter nog open. De details zijn te vinden in de bijlagen bij [hoofdstuk 3](#).

De GO's hebben de meeste van onze aanbevelingen uitgevoerd

2.41. In 2024 zijn we doorgegaan met het beoordelen of de maatregelen die wij in hoofdstuk 2 van onze meest recente jaarverslagen over de GO's (te beginnen met het verslag over 2021) hebben aanbevolen, zijn uitgevoerd. Wij baseerden onze beoordeling op vraaggesprekken met personeelsleden van GO's die betrokken zijn bij operationele en financiële projectmonitoring, interne controle en personeelsbeheer. Daarnaast onderzochten we de door GO's verstrekte bewijsstukken.

2.42. [Tabel 2.4](#) toont de resultaten van onze follow-upevaluatie van de zes aanbevelingen in ons jaarverslag voor 2023, alsmede de zes aanbevelingen in onze jaarverslagen voor 2021 en 2022 die eind 2023 nog niet volledig waren uitgevoerd.

2.43. Van deze twaalf aanbevelingen hadden er vier eind 2024 als streefdatum voor de uitvoering. Wij zijn van mening dat eind 2024:

- o twee aanbevelingen, betreffende de monitoring van de voltooiing van projecten die in het kader van eerdere MFK's waren goedgekeurd en de verwezenlijking van de streefdoelen inzake bijdragen van de particuliere leden voor het MFK 2021-2027, door alle betrokken GO's volledig waren uitgevoerd;
- o de derde aanbeveling, betreffende de uitvoering van een op risico's gebaseerde controleaanpak voor subsidiebetalingen in het kader van Horizon Europa en Digitaal Europa, volledig was uitgevoerd door vier GO's (EU-Rail, CA, IHI en de GO Chips), maar slechts in enkele opzichten was uitgevoerd door de andere betrokken GO's;
- o de vierde aanbeveling, betreffende de personele middelen van EuroHPC, in enkele opzichten was uitgevoerd wat betreft de verwezenlijking van het streefdoel voor aanwerving van de GO in het kader van het MFK 2021-2027, maar dat deze volledig was uitgevoerd wat betreft het vergroten van de transparantie van de aanwervingsprocedures.

2.44. Van de overige acht aanbevelingen met een streefdatum voor de uitvoering na 2024 was er één volledig uitgevoerd (betreffende de vaststelling van richtsnoeren voor de indiening van de eerste jaarrekening van nieuwe GO's) en waren er zes in enkele opzichten uitgevoerd. Deze hebben betrekking op het gebruik van externe dienstverleners door F4E en risicobeheer, vertragingen bij de verwezenlijking van de streefdoelen inzake bijdragen van de particuliere leden van EuroHPC in het kader van het MFK 2021-2027, en een aanzienlijk overschot in contanten bij zowel EuroHPC als de GO Chips. De aanbeveling die nog helemaal niet is uitgevoerd, heeft betrekking op de vaststelling van richtsnoeren voor de raming van de personeelsbehoeften van GO's. Wij merken op dat de GO's voor deze aanbeveling sterk afhankelijk zijn van de Commissie.

Tabel 2.4 — Follow-up van onze aanbevelingen van voorgaande jaren

Niveau van uitvoering: volledig; in de meeste opzichten; in enkele opzichten; niet uitgevoerd.

Nummer en jaar	GO's	Aanbeveling van de ERK	Door de ERK verrichte analyse van de geboekte vooruitgang	
			Uitvoeringsniveau	Opmerkingen
6/2021	Alle GO's, met uitzondering van F4E	De GO's moeten een tijdregistratiesysteem invoeren om objectieve gegevens over het verbruik van personele middelen per activiteit te verkrijgen.		In 2024 hebben de personeelsdiensten in het kader van de backofficeregeling van de GO's de IT-instrumenten die ter beschikking worden gesteld aan alle GO's (Sysper en Systal) verder geharmoniseerd en geoptimaliseerd. In 2024 is de Commissie begonnen met de invoering van een nieuw geïntegreerd platform voor personeelszaken (HRT) ter vervanging van eerdere instrumenten. In 2025 heeft de Commissie echter bevestigd dat het nieuwe instrument geen op activiteiten gebaseerd tijdbeheersysteem zal omvatten. De ontwikkeling van een afzonderlijk systeem door de GO's zou veel middelen vergen en problemen opleveren bij de integratie in het gemeenschappelijke HR-instrument. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2025.
7/2021	Alle GO's, met uitzondering van F4E	De GO's moeten een geformaliseerd model of richtsnoeren ontwikkelen voor de raming van de personeelsbehoeften (met inbegrip van essentiële competenties) per activiteit en eenheid, met als doel het gebruik van personele middelen te optimaliseren.		De uitvoering van deze aanbeveling moet volledig worden ondersteund door de Commissie (met name door de partner-DG's en DG BUDG), die de definitieve besluiten neemt over de toekomstige toewijzing van middelen aan GO's. Daarom kan de aanbeveling wellicht pas worden uitgevoerd na afronding van de begrotingsonderhandelingen over het nieuwe MFK (rond eind 2026). Streefdatum voor de uitvoering: eind 2027.

Nummer en jaar	GO's	Aanbeveling van de ERK	Door de ERK verrichte analyse van de geboekte vooruitgang	
			Uitvoeringsniveau	Opmerkingen
8/2021	F4E	Het bestuur van F4E moet de maatregelen die al zijn getroffen ter beperking van de risico's in verband met gebruikmaking van extern personeel versterken, met name het risico van inefficiënt beheer als gevolg van de onduidelijke verdeling van de verantwoordelijkheden tussen statutair en extern personeel.		In 2022 werd een werkgroep opgericht om de grote afhankelijkheid van externe middelen te beoordelen met als doel de gebruikmaking ervan beter te plannen en de noodzaak daarvan te rechtvaardigen. De werkgroep heeft vervolgens beleid opgesteld voor de inzet van externe dienstverleners, dat in 2024 door de directeur is goedgekeurd. Dit beleid voorziet echter niet in gecentraliseerde coördinatie en gecentraliseerd beheer van externe dienstverleners. In 2023 bracht een IAS-controle van het personeelsbeheer en de ethiek van F4E ernstige problemen aan het licht met betrekking tot de coördinatie en het beheer van externe dienstverleners. Het overeengekomen actieplan wordt momenteel nog doorgevoerd, wat eind 2025 voltooid moet zijn. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2025.
1/2022	EuroHPC, IHI, CBE en de GO Chips	De GO's moeten een actieplan met tijdschema opstellen voor de voltooiing van de uitvoering van projecten die in het kader van eerdere MFK's zijn goedgekeurd.		Het geactualiseerde eGrants-systeem (Compass) omvat nieuwe rapportage- en monitoringinstrumenten die de GO's hebben gebruikt om de geleidelijke uitfasering van Horizon 2020-subsidieprojecten te monitoren en verzoeken om verlenging en opschortingen van betalingen te beoordelen. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2024.
2/2022	EuroHPC en CBE	Om ervoor te zorgen dat de streefdoelen inzake bijdragen van hun particuliere leden voor het MFK 2021-2027 worden gehaald, moeten EuroHPC en CBE op basis van een strategisch plan voor programma-uitvoering jaarlijks de prestaties van de individuele bijdragen van de particuliere leden monitoren.		Beide GO's hebben een meerjarig werkprogramma en een meerjarige begroting opgesteld voor hun activiteiten in het kader van het MFK 2021-2027 om meerjarige planningsramingen voor de bijdragen van hun leden mogelijk te maken. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2024.

Nummer en jaar	GO's	Aanbeveling van de ERK	Door de ERK verrichte analyse van de geboekte vooruitgang	
			Uitvoeringsniveau	Opmerkingen
7/2022	EuroHPC, CA, IHI en de GO Chips	In het kader van Horizon Europa moeten alle GO's een op risico's gebaseerde aanpak voor subsidiebeheer uitvoeren die de belangrijkste fasen van subsidiebeheer omvat, van de voorbereiding tot de betaling. In dit verband moeten GO's er met name voor zorgen dat: a) potentieel risicovolle begunstigden en projecten worden onderworpen aan intensievere controles vooraf of achteraf, en b) belangrijke resultaten van controles achteraf naar behoren in aanmerking worden genomen bij de risicobeoordeling voor toekomstige controles vooraf.		EU-Rail maakt uitsluitend gebruik van forfaitaire subsidies in het kader van Horizon Europa. De GO heeft in 2023 al een op risico's gebaseerd controlekader vastgesteld en heeft in december 2024 haar Horizon Europa-controlestrategie bijgewerkt om deze in overeenstemming te brengen met de meest recente richtsnoeren van de Commissie inzake technische evaluaties achteraf van forfaitaire subsidies in het kader van Horizon Europa. In 2024 hebben CA, IHI en de GO Chips hun op risico's gebaseerde controlekaders voor subsidiebetalingen in het kader van Horizon Europa en Digitaal Europa afgerond. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2024.

Nummer en jaar	GO's	Aanbeveling van de ERK	Door de ERK verrichte analyse van de geboekte vooruitgang	
			Uitvoeringsniveau	Opmerkingen
7/2022	Alle GO's, met uitzondering van F4E, EU-Rail, CA, IHI en de GO Chips	In het kader van Horizon Europa moeten alle GO's een op risico's gebaseerde aanpak voor subsidiebeheer uitvoeren die de belangrijkste fasen van subsidiebeheer omvat, van de voorbereiding tot de betaling. In dit verband moeten GO's er met name voor zorgen dat: a) potentieel risicovolle begunstigden en projecten worden onderworpen aan intensievere controles vooraf of achteraf, en b) belangrijke resultaten van controles achteraf naar behoren in aanmerking worden genomen bij de risicobeoordeling voor toekomstige controles vooraf.		In februari 2024 hebben de GO's voor onderzoek en innovatie een gemeenschappelijke aanpak en richtsnoeren ontwikkeld voor de controlestrategie van de GAD voor Horizon Europa, waarbij alternatieve zekerheidsmechanismen en -indicatoren worden geboden ter compensatie van het feit dat er geen controles achteraf van een representatieve steekproef van begunstigden zullen worden uitgevoerd en er geen foutenpercentage voor elke GO zal worden bepaald. SNS heeft in 2024 een groot bedrag aan Horizon Europe-subsidies uitbetaald (ongeveer 83 miljoen EUR), maar heeft nog geen op risico's gebaseerd controlekader voor dergelijke uitgaven ingevoerd. Wij merken op dat het opzetten van een doeltreffend op risico's gebaseerd controlekader veel tijd vergt. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2024.
1/2023	EuroHPC	EuroHPC moet de Commissie ondersteunen bij de herbeoordeling van het streefdoel inzake bijdragen van particuliere leden voor de programma's voor 2021-2027 (Horizon Europa en Digitaal Europa).		In 2024 stelde EuroHPC haar raad van bestuur, waarvan ook de Commissie deel uitmaakt, in kennis van de redenen waarom het huidige streefdoel inzake bijdragen van particuliere leden niet kan worden gehaald en moet worden herzien. De GO heeft ook een beroep gedaan op een extern accountantskantoor voor aanvullend advies over de wijze waarop ze haar monitoring- en rapportagemogelijkheden inzake IKOP binnen de huidige beperkingen kan optimaliseren. Streefdatum voor de uitvoering: midden 2025.

Nummer en jaar	GO's	Aanbeveling van de ERK	Door de ERK verrichte analyse van de geboekte vooruitgang	
			Uitvoeringsniveau	Opmerkingen
2/2023	CA	CA moet eerst correctiemechanismen ontwikkelen om haar overschotten in contanten tot een redelijk niveau terug te brengen en vervolgens, in coördinatie met de Commissie, haar financieringsverzoek(en) voor elk begrotingsjaar afstemmen op haar geraamde uitgavenbehoeften.		CA heeft haar cumulatieve overschot in contanten aanzienlijk verlaagd van 237 miljoen EUR eind 2023 tot 105 miljoen EUR eind 2024 (een daling van 56 %). Het resterende overschot was nodig om de betalingen in de eerste vier maanden van 2025 te dekken. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2025.
2/2023	GO Chips, EuroHPC	De GO Chips en EuroHPC moeten eerst correctiemechanismen ontwikkelen om hun overschotten in contanten tot een redelijk niveau terug te brengen en vervolgens, in coördinatie met de Commissie, hun financieringsverzoeken voor elk begrotingsjaar afstemmen op hun geraamde uitgavenbehoeften.		Het overschot in contanten van de GO Chips is in 2024 toegenomen. Aan het einde van het jaar bedroeg het 479 miljoen EUR, tegenover 438 miljoen EUR aan het einde van 2023. In 2025 heeft de GO, op basis van een herbeoordeling van haar behoeften voor de begroting voor operationele betalingen, de oorspronkelijke begroting voor Digitaal Europa met 100 miljoen EUR verlaagd. De Commissie aanvaardt dergelijke wijzigingen echter alleen als andere EU-organen de vrijgekomen middelen nodig hebben. Het overschot in contanten van EuroHPC is in 2024 ook gestegen: tot 904,7 miljoen EUR eind 2024, tegenover 840,7 miljoen EUR eind 2023. De GO is in 2024 begonnen met de invoering van corrigerende mechanismen, die pas effect zullen hebben op de uitvoering van de begroting voor 2026. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2025.

Nummer en jaar	GO's	Aanbeveling van de ERK	Door de ERK verrichte analyse van de geboekte vooruitgang	
			Uitvoeringsniveau	Opmerkingen
3/2023	EuroHPC	EuroHPC moet haar toegenomen personeelsbestand benutten en ernaar streven haar aanwervingsstreefdoel eind 2024 te bereiken.		Uiterlijk eind 2023 moest EuroHPC 39 nieuwe personeelsleden hebben aangeworven om te komen tot het volledige personeelsbestand van 54 personeelsleden dat het nodig had om haar activiteiten in het kader van het MFK 2021-2027 uit te voeren. Eind 2024 waren 14 van de 39 nieuwe posten echter nog steeds vacant.
		Om de transparantie van haar aanwervingsprocedures te vergroten en de besluitvorming van het selectiecomité te onderbouwen, moet EuroHPC tijdens de voorselectiefase gebruikmaken van een vooraf overeengekomen puntenmatrix, overeenkomstig de bij andere GO's en EU-organen gevolgde praktijk.		In 2024 heeft EuroHPC een puntenmatrix ingevoerd voor gebruik in de voorselectiefase van aanwervingsprocedures, met een weging voor elk essentieel criterium. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2024.
4/2023	F4E	F4E moet een gecentraliseerde coördinatie- en beheersfunctie voor externe dienstverleners opzetten en een integrale methode aannemen voor de regelmatige beoordeling van haar totale personeelsbehoeften (statutair personeel en externe dienstverleners) op basis van de werklast en de vereiste vaardigheden. De GO moet ook haar risicoregister aanvullen met de belangrijkste risico's die gepaard gaan met de intensieve gebruikmaking van externe dienstverleners op lange termijn.		In 2024 keurde de directeur van F4E een beleid inzake het gebruik van externe dienstverleners goed, met inbegrip van de definitie ervan en de planning van de behoeften. Vervolgens werd in 2025 een besluit genomen over de centralisatie van de coördinatie en het beheer ervan. F4E heeft haar risicoregister niet dienovereenkomstig geactualiseerd. Streefdatum voor de uitvoering: eind 2025.

Nummer en jaar	GO's	Aanbeveling van de ERK	Door de ERK verrichte analyse van de geboekte vooruitgang	
			Uitvoeringsniveau	Opmerkingen
5/2023	F4E	F4E moet een geïntegreerd risicobeheerproces in haar internecontrolekader opnemen om haar risico's op doeltreffende wijze te beheren.		In 2024 heeft F4E regelmatige driemaandelijks vergaderingen tussen haar risicobeheer- en internecontrolefuncties ingevoerd. Ze heeft haar internecontrolekader echter nog niet geactualiseerd om daarin een geïntegreerd risicobeheerproces op te nemen. Streefdatum voor de uitvoering: midden 2025.
6/2023	SNS, Mondiale gezondheid EDCTP3	Er moeten boekhoudkundige richtsnoeren worden ontwikkeld die de regels voor de presentatie van de eerste jaarrekening van nieuwe GO's specificeren. Deze richtsnoeren moeten instructies bevatten over de wijze waarop de door de Commissie uitgevoerde financiële middelen moeten worden gescheiden van de door een GO zelf uitgevoerde financiële middelen nadat zij financiële autonomie heeft gekregen.		In juni 2025 publiceerde de Commissie instructies voor de boekhoudkundige verwerking van overdrachten van activa en passiva van nieuwe entiteiten die zijn opgericht krachtens het VWEU en het Euratom-Verdrag en publiek-private partnerschapsorganen. Deze instructies bieden duidelijke richtsnoeren voor de verschillende onderdelen van de eerste reeks jaarrekeningen. Streefdatum voor de uitvoering: midden 2025.

Bron: ERK.

Andere recente speciale verslagen over GO's

2.45. In de loop van 2024 en de eerste helft van 2025 hebben wij drie speciale verslagen over GO's gepubliceerd (zie [figuur 2.3](#)).

Figuur 2.3 — Andere recente speciale verslagen van de ERK die verband houden met GO's

Speciaal verslag 08/2024 van de ERK:

EU-ambitie op het gebied van artificiële intelligentie — Sterkere governance en grotere, meer gerichte investeringen zijn essentieel voor de toekomst

Deze controle had tot doel de doeltreffendheid van de bijdrage van de Commissie aan de ontwikkeling van het AI-ecosysteem in de EU te beoordelen. In dit verband analyseerden wij de prestaties van het EU-plan voor AI en de middelen uit Horizon 2020, Horizon Europa en Digitaal Europa die in de periode 2014-2022 zijn besteed aan onderzoek en innovatie op het gebied van AI-technologieën en AI-infrastructuur.

Controlebevindingen

Hoewel de Commissie financiële en infrastructurele katalysatoren heeft ingevoerd voor de ontwikkeling en inzet van AI, hebben de door de EU gefinancierde infrastructurele AI-plannen (bv. testfaciliteiten, gegevensruimten of een platform voor AI on demand) tot nu toe slechts tot bescheiden EU-kapitaalsteun (zoals aandelenfinanciering) voor innovators geleid.

De interne markt voor gegevens bevindt zich pas in de aanvangsfase en kan investeringen in AI niet direct stimuleren.

De resultaten van EU-gefinancierde AI-projecten worden niet systematisch gecontroleerd.

De coördinatie tussen EU en lidstaten is ondoeltreffend door gebrek aan governance-instrumenten.

Aanbevelingen

De Commissie moet:

- de planning en coördinatie van AI-investeringen verbeteren door het EU-streefdoel voor AI-investeringen en de wijze waarop lidstaten daaraan kunnen bijdragen, opnieuw te beoordelen;
- de behoefte aan een meer AI-gericht instrument voor kapitaalsteun evalueren;
- ervoor zorgen dat door de EU gefinancierde AI-innovatie-infrastructuur op een gecoördineerde manier werkt met één toegangspunt;
- zorgen voor meer steun, coördinatie en monitoring bij de exploitatie van resultaten in de EU;
- de exploitatie van de O&I-resultaten van Horizon Europa op het gebied van AI in de EU ondersteunen.

Speciaal verslag 11/2024 van de ERK:

Het industriebeleid van de EU inzake hernieuwbare waterstof — Rechtskader grotendeels aangenomen — tijd voor een realitycheck

Deze controle had tot doel het industriebeleid van de EU inzake hernieuwbare waterstof te beoordelen, waarbij de nadruk lag op het door de Commissie vastgestelde rechtskader en de invloed ervan op de ontwikkeling van een waterstofmarkt in de EU.

Controlebevindingen

Hoewel het rechtskader van de Commissie bijna voltooid is en zekerheid heeft geboden voor de oprichting van een nieuwe markt, waren de doelstellingen van de Commissie voor 2030 inzake de productie van en de vraag naar hernieuwbare waterstof te ambitieus.

Het opbouwen van een waterstofindustrie in de EU vereist enorme publieke en particuliere investeringen. De Commissie heeft echter geen volledig overzicht van de behoeften, noch van de beschikbare overheidsfinanciering. Ook is de EU-financiering — die wij voor de periode 2021-2027 op 18,8 miljard EUR schatten — verspreid over verschillende programma's. Hierdoor kunnen bedrijven moeilijk bepalen welk soort financiering het meest geschikt is voor een bepaald project.

Een van de belangrijkste problemen van deze opkomende markt is het kip-en-eiprobleem: het aanbod wacht tot de vraag zich ontwikkelt en vice versa.

Aanbevelingen

De Commissie moet:

- na een realitycheck strategische keuzes maken over de te volgen koers zonder nieuwe strategische afhankelijkheden te creëren;
- een EU-routekaart opstellen en de vooruitgang monitoren;
- betrouwbare nationale financieringsgegevens inwinnen en de geschiktheid van EU-financieringsregelingen op basis daarvan beoordelen;
- de vergunningsprocedure in de lidstaten monitoren;
- een duidelijk besluit nemen over ondersteunende en coördinerende acties met en voor de waterstofsector.

Speciaal verslag 12/2025 van de ERK:

De EU-strategie voor microchips — Redelijke vooruitgang in de uitvoering, maar de Chips Act is hoogstwaarschijnlijk ontoereikend om het al te ambitieuze streefdoel van het digitale decennium te realiseren

Bij deze controle werd de voortgang van de uitvoering van de EU-strategie voor microchips beoordeeld, met bijzondere aandacht voor de doeltreffendheid van de Chips Act van de Commissie bij de realisatie van het ambitieuze streefdoel van het digitale decennium om uiterlijk in 2030 20 % van de wereldwijde productie van halfgeleiders voor haar rekening te nemen. Ook werd de doeltreffendheid van financieringsmechanismen geëvalueerd, evenals industriële strategieën en het vermogen van de EU om minder afhankelijk te worden van buitenlandse leveranciers van halfgeleiders.

Controlebevindingen

De Chips Act en de daarmee samenhangende financiering volstaan waarschijnlijk niet om de doelstelling van het digitale decennium te realiseren, gezien de sterke afhankelijkheid van de EU van externe leveranciers en de kwetsbaarheid van de toeleveringsketens, met name voor geavanceerde chipfabricage-technologieën.

De lidstaten en de particuliere sector blijven verantwoordelijk voor het leeuwendeel van de investeringen.

Tekorten aan vaardigheden en knelpunten in de productie blijven belangrijke belemmeringen voor de opschaling van de halfgeleidercapaciteit van de EU.

De ontoereikende toegang van de EU tot grondstoffen, de hoge energiekosten en de geopolitieke spanningen vormen extra uitdagingen.

Aanbevelingen

De Commissie moet:

- de strategie aan een dringende realitycheck onderwerpen en op korte termijn de nodige corrigerende maatregelen nemen;
- beginnen met de voorbereiding van de volgende halfgeleiderstrategie.

Bron: Nadere gegevens over de verslagen, bijbehorende aanbevelingen en het antwoord van de gecontroleerde zijn te vinden op de website van de ERK (eca.europa.eu).

Antwoorden van de gemeenschappelijke ondernemingen op de hoofdstukken 1 en 2

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/JUS-Replies-SAR-JUS-2024/JUS-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

EUROPESE
REKENKAMER

Hoofdstuk 3

Betrouwbaarheidsverklaringen

**inzake de gemeenschappelijke ondernemingen van
de EU**

3.1. Informatie tot staving van de betrouwbaarheidsverklaringen

Grondslag voor de oordelen

3.1.1. Wij verrichtten onze controle overeenkomstig de internationale controlestandaarden (ISA) en de regels inzake beroepsethiek van de International Federation of Accountants (IFAC) en de internationale standaarden van hoge controle-instanties (ISSAI) van INTOSAI. Onze verantwoordelijkheden volgens deze standaarden worden nader beschreven in het onderdeel van ons verslag over “de verantwoordelijkheden van de auditor”. We hebben ook voldaan aan de onafhankelijkheidsvereisten en ethische verplichtingen zoals vastgelegd in de Ethische gedragscode voor professionele accountants (Code of Ethics for Professional Accountants) van de International Ethics Standards Board for Accountants (“IESBA Code”). Wij achten de verkregen controle-informatie toereikend en geschikt als grondslag voor onze oordelen.

Aanpak van de controle

3.1.2. Wij verschaffen het Europees Parlement en de Raad alsook andere kwijtingsautoriteiten betrouwbaarheidsverklaringen over de betrouwbaarheid van de rekeningen van de gemeenschappelijke ondernemingen (GO's) van de EU en de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen.

3.1.3. Onze controleaanpak omvat analytische controleprocedures, rechtstreekse toetsing van verrichtingen en een beoordeling van de essentiële componenten van de toezicht- en controlesystemen van elke GO. Deze worden aangevuld met informatie die voortvloeit uit het werk van andere auditors alsmede een analyse van de door de leiding van de gecontroleerden verstrekte informatie.

Verantwoordelijkheden van de leiding en de met governance belaste personen

3.1.4. Overeenkomstig de artikelen 310-325 van het VWEU en het financieel reglement van de GO's is de leiding van elke GO verantwoordelijk voor het opstellen en weergeven van de rekeningen van de GO's op basis van de internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector, alsmede voor het waarborgen van de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen. Deze verantwoordelijkheid omvat het ontwerpen, invoeren en in stand houden van internebeheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het opmaken en

weergeven van financiële overzichten die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten. De leiding draagt ook de eindverantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de activiteiten, financiële verrichtingen en andere informatie die in de financiële overzichten zijn opgenomen, in overeenstemming zijn met alle relevante regelgeving.

3.1.5. Bij het opstellen van de rekeningen is de leiding verantwoordelijk voor het beoordelen van het vermogen van de GO om haar activiteiten voort te zetten. Zij dient alle kwesties te melden die verband houden met de bedrijfscontinuïteit van de GO en dient het boekhoudkundige continuïteitsbeginsel te hanteren, tenzij zij voornemens is of gedwongen wordt om de entiteit te liquideren of om haar activiteiten stop te zetten.

3.1.6. De met de governance van elke GO belaste personen zijn verantwoordelijk voor het toezicht op het proces van financiële verslaglegging over die GO.

De verantwoordelijkheden van de auditor in verband met de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen

3.1.7. Met betrekking tot de financiële informatie die voor elke GO wordt gerapporteerd, verkrijgen wij voldoende passende controle-informatie om met redelijke zekerheid een oordeel te formuleren over de rekeningen en de onderliggende verrichtingen.

- Bij de controle van de rekeningen, die bestaan uit de financiële overzichten⁶ en de verslagen over de uitvoering van de begroting van elke GO betreffende het begrotingsjaar, houden we rekening met de controlewerkzaamheden die de onafhankelijke externe auditor heeft verricht, zoals bepaald in artikel 70, lid 6, van het Financieel Reglement van de EU⁷.
- Bij de controle van de ontvangsten verifiëren wij de bijdragen uit de EU-begroting en de van andere partners of deelnemende landen ontvangen bijdragen, en beoordelen wij de procedures van elke GO voor het innen van andere inkomsten, voor zover van toepassing.
- Bij de controle van de uitgaven onderzoeken wij betalingsverrichtingen nadat de kosten zijn gemaakt, geboekt en goedgekeurd. Dit betreft alle soorten betalingen op het moment dat deze worden gedaan, met uitzondering van voorschotten. Wij onderzoeken voorschotbetalingen zodra de ontvanger van de financiering het passende gebruik ervan aantoonst en de GO dit als rechtvaardiging accepteert door de verrekening van het

⁶ De financiële overzichten omvatten de balans, de staat van de financiële resultaten, het kasstroomoverzicht en het mutatieoverzicht van de nettoactiva, alsook een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaglegging en andere toelichtingen.

⁷ De verslagen omvatten alle begrotingsverrichtingen en de bijbehorende toelichtingen.

voorschot in hetzelfde jaar of later. Voor onze algemene beoordeling houden we ook rekening met de resultaten van controles achteraf die zijn uitgevoerd door de gemeenschappelijke auditdienst van DG RTD van de Commissie met betrekking tot de subsidie-uitgaven van de GO's in het kader van Horizon 2020 en Horizon Europa, en door het Europees Uitvoerend Agentschap voor gezondheid en digitaal beleid (Hadea) met betrekking tot de subsidie-uitgaven van de GO's in het kader van Digitaal Europa.

3.1.8. We zijn als enige verantwoordelijk voor onze controleoordelen. In overeenstemming met de ISA's en ISSAI's passen wij professionele oordeelsvorming toe en houden wij gedurende de hele controle een professioneel-kritische instelling. Wij ondernemen met name de volgende stappen:

- We identificeren en beoordelen de risico's op afwijkingen van materieel belang in de rekeningen en op niet-conformiteit van materieel belang van de onderliggende verrichtingen met de wettelijke vereisten van de EU, hetzij door fraude, hetzij door fouten. Het risico dat een afwijking of niet-conformiteit van materieel belang niet wordt ontdekt, is groter bij fraude dan bij fouten, aangezien er bij fraude sprake kan zijn van collusie, vervalsing, opzettelijke omissies, verkeerde voorstellingen van zaken of het terzijde stellen van de internebeheersingsmaatregelen. Wij ontwerpen in het licht van die risico's controleprocedures en voeren die uit.
- Wij verkrijgen inzicht in de voor de controle relevante internebeheersingsmaatregelen. Dit doen wij niet om een oordeel te vormen over de doeltreffendheid van deze maatregelen, maar om passende controlewerkzaamheden te kunnen ontwerpen. Indien wij ernstige tekortkomingen in de internebeheersingsmaatregelen constateren, trachten wij, waar mogelijk, de impact daarvan te kwantificeren en de risicobeoordeling voor het volgende jaar aan te passen. Tijdens de controle van dit jaar hebben wij dergelijke tekortkomingen niet vastgesteld.
- We beoordelen de geschiktheid van de grondslagen voor financiële verslaglegging en van de redelijkheid van de boekhoudkundige schattingen en de daarmee samenhangende informatieverschaffing door de leiding.
- We beoordelen de adequaatheid van de wijze waarop de leiding het continuïteitsbeginsel hanteert en, op basis van de verkregen controle-informatie, over het al dan niet bestaan van materiële onzekerheden bestaan in de vorm van gebeurtenissen of omstandigheden die mogelijk aanzienlijke twijfel doen rijzen over het vermogen van een GO om haar bedrijfsactiviteiten voort te zetten. Als we tot de conclusie komen dat een dergelijke materiële onzekerheid bestaat, zijn we verplicht in ons verslag de aandacht te vestigen op de gerelateerde informatie in de rekeningen of, indien deze informatie ontoereikend is, ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die we hebben verkregen tot de datum van vaststelling van ons verslag. Gebeurtenissen of omstandigheden die zich na die datum voordoen, kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar bedrijfsactiviteiten niet langer kan voortzetten.

- o Tot slot evalueren wij de algemene presentatie, structuur en inhoud van de rekeningen, met inbegrip van alle vermelde informatie, en of de rekeningen een getrouw beeld geven van de onderliggende verrichtingen en gebeurtenissen.

3.1.9. Wij communiceren met de leiding over onder meer de geplande reikwijdte en timing van de controle en over eventuele significante controlebevindingen, waaronder bevindingen betreffende significante tekortkomingen in de internebeheersingsmaatregelen.

3.1.10. In ons verslag beschrijven we aangelegenheden die we van het grootste belang achten voor onze controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen. Wij doen dit tenzij openbaarmaking van die aangelegenheden wettelijk verboden is of, zoals zeer zelden gebeurt, wij besluiten dat een aangelegenheid niet in ons verslag mag worden vermeld omdat redelijkerwijs te verwachten is dat de negatieve gevolgen van openbaarmaking zwaarder wegen dan de voordelen ervan voor het algemeen belang.

3.1.11. Er kan niet worden gegarandeerd dat bij een controle alle gevallen waarin sprake is van een afwijking van materieel belang of van niet-conformiteit in de gecontroleerde rekeningen altijd worden opgespoord. Deze gevallen, die kunnen voortkomen uit fraude of fouten, worden van materieel belang geacht indien hiervan, afzonderlijk of geaggregeerd, redelijkerwijs zou kunnen worden verwacht dat deze invloed hebben op de economische beslissingen die gebruikers op basis van die rekeningen nemen.

Gemeenschappelijke ondernemingen die EU-kaderprogramma's voor onderzoek en innovatie uitvoeren

3.2. Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3)

Inleiding

3.2.1. De Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3), gevestigd te Brussel, werd in november 2021 in het kader van het programma Horizon Europa opgericht voor de periode die eindigt op 31 december 2031⁸. Sesar 3 is de huidige opvolger van de GO Sesar, die in februari 2007 in het kader van het zevende kaderprogramma voor onderzoek (KP7) werd opgericht voor een periode van acht jaar⁹, die in juni 2014 werd verlengd om te blijven functioneren in het kader van Horizon 2020¹⁰.

3.2.2. Sesar 3 is opgezet als een publiek-privaat partnerschap om gemoderniseerd luchtverkeersbeheer in Europa te ontwikkelen en de totstandbrenging van het [digitale Europese luchtruim](#) te versnellen door middel van onderzoek en innovatie. De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG MOVE), de Europese Organisatie voor de Veiligheid van de Luchtvaart ([Eurocontrol](#)) en meer dan vijftig organisaties die de gehele waardeketen van de luchtvaart bestrijken, met inbegrip van luchthavens, luchtruimgebruikers van alle categorieën, verleners van luchtvaarnavigatiediensten, drone-exploitanten en -dienstverleners, alsook fabrikanten en de wetenschappelijke wereld.

⁸ Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa.

⁹ Verordening (EG) nr. 219/2007 van de Raad betreffende de oprichting van een gemeenschappelijke onderneming voor de realisering van het Europese nieuwe generatie luchtverkeersbeveiligingssysteem (SESAR).

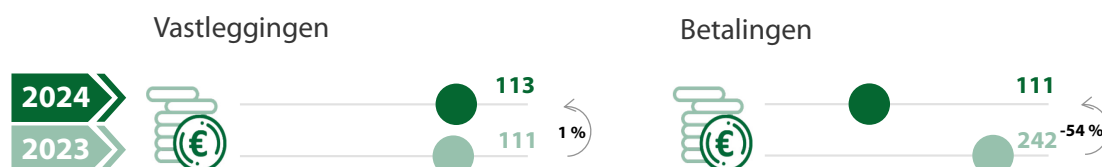
¹⁰ Verordening (EU) nr. 721/2014 van de Raad houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 219/2007.

Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3)

3.2.3. **Figuur 3.2.1** bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

Figuur 3.2.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot Sesar 3

Beschikbare begroting (miljoen EUR)*

Personeelsbestand (in dienst per 31 december)**

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen, arbeidscontractanten en gedetacheerde nationale deskundigen.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

3.2.4. De verlaging van de begroting voor betalingen voor 2024 weerspiegelt het gebruik van meerjarige oproepen tot het indienen van voorstellen. De eerste driejarige oproep werd in 2023 gepubliceerd en de meeste daarmee verband houdende voorfinancieringsbetalingen werden in de laatste maanden van dat jaar verricht. Bijgevolg verwachtte de GO in 2024 nog geen kostendeclaraties van begunstigden te verrekenen.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.2.5. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor

Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3)

de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel 3.1. De handtekening op blz. 167 maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.2.6. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van Sesar 3, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.2.7. Naar ons oordeel geven de rekeningen van Sesar 3 over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van Sesar 3 per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.2.8. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van Sesar 3 betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3)

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.2.9. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van Sesar 3 betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.2.10. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

De Horizon 2020-financiering voor Sesar 3 werd in 2024 afgesloten, maar slechts 88 % van de overeengekomen bijdragen werd geleverd

3.2.11. [Tabel 3.2.1](#) bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van de Sesar 3-leden voor Horizon 2020 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.2.1 — Bijdragen van de leden voor Horizon 2020 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening en bilaterale overeenkomsten)				Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Aanvullende activiteiten ⁽¹⁾	Totaal	In contanten	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura gerapporteerd, niet gevalideerd	Bijdrage in natura voor aanvullende activiteiten	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG MOVE)	555,8	29,3	N.v.t.	585,0	566,0	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	566,0	97 %
Eurocontrol	467,0	25,0	N.v.t.	492,0	17,1	325,9	0,0	N.v.t.	343,0	70 %
Particuliere leden	280,0	18,5	N.v.t.	298,5	17,3	287,4	0,0	N.v.t.	304,7	102 %
Totaal	1 302,8	72,8	N.v.t.	1 375,5	600,4	613,3	0,0	N.v.t.	1 213,7	88 %

(1) Aanvullende activiteiten vallen buiten de reikwijdte van de controle van de ERK.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.2.12. In 2024 heeft Sesar 3 de uitvoering van Horizon 2020 voltooid. In totaal had zij tegen het einde van het jaar ongeveer 88 % van de geplande financiering ontvangen. Het tekort aan bijdragen was bijzonder groot voor Eurocontrol, dat slechts 70 % had geleverd.

Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het
gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3)

De bijdragen van Eurocontrol lagen eind 2024 ook onder het streefdoel voor Horizon Europa

3.2.13. *Tabel 3.2.2* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van de Sesar 3-leden voor Horizon Europa worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.2.2 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gerapporteerd, niet gevalideerd	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG MOVE) ⁽²⁾	585,0	30,0	615,0	183,4	59,0	N.v.t.	N.v.t.	242,4	39 %
Particuliere leden	504,0	25,0	529,0	0,0	N.v.t.	90,8	98,4	189,2	36 %
Eurocontrol	475,0	25,0	500,0	11,1	N.v.t.	40,4	27,1	78,6	16 %
Totaal	1 564,0	80,0	1 644,0	194,5	59,0	131,2	125,5	510,2	31 %

(1) Bestaat uit “bijdragen in natura voor operationele activiteiten” (IKOP) en “bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten” (IKAA). Gevalideerde IKAA worden uitsluitend opgenomen in het jaarlijks activiteitenverslag van Sesar 3.

(2) Met inbegrip van de bijdragen van het Verenigd Koninkrijk ten bedrage van 29 miljoen EUR en de tussentijdse verlaging van Horizon Europa ten bedrage van 14 miljoen EUR.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.2.14. Eind 2024, het derde jaar van het programma, hadden de EU en de particuliere leden samen ongeveer 44 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald. De particuliere leden en Eurocontrol rapporteerden ongeveer 267,8 miljoen EUR aan bijdragen in contanten en in natura. Van dit bedrag had volgens het JAV van de GO 191 miljoen EUR (71 %) betrekking op aanvullende activiteiten buiten het Sesar 3-onderzoeksprogramma. Eurocontrol liep achter met haar bijdragen en had eind 2024 slechts 16 % van het overeengekomen bedrag bereikt.

Tekortkomingen in de begrotingsplanning en -uitvoering voor administratieve uitgaven

3.2.15. Vorig jaar is het uitvoeringspercentage voor betalingskredieten in de infrastructuur- en operationele begroting (titel 2) voor 2024 van Sesar 3 gedaald tot 45 % (2023: 55 %). De GO schreef dit deels toe aan de migratie naar het nieuwe financiële systeem van de Commissie (Summa) op het moment dat Eurocontrol definitieve facturen van ongeveer 1 miljoen EUR indiende voor in 2024 verleende IT-diensten. Het totale tekort aan betalingskredieten was echter aanzienlijk groter, namelijk 3 miljoen EUR.

Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het
gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3)

3.2.16. Bij de uitgaven voor IT-diensten heeft Sesar 3 niet eerst gebruikgemaakt van de 1,6 miljoen EUR aan betalingskredieten die uit het voorgaande jaar waren overgedragen, hetgeen in strijd is met artikel 6, lid 5, van haar [financiële regels](#).

3.2.17. In 2024 bedroeg de waarde van de ongebruikte administratieve betalingskredieten die opnieuw aan de administratieve begroting 2025 voor het volgende jaar moesten worden toegewezen 3,1 miljoen EUR (2023: 2,4 miljoen EUR), wat ongeveer 100 % van de infrastructuur- en operationele begroting van Sesar 3 voor 2025 vertegenwoordigde. De GO heeft ook in totaal 11,3 miljoen EUR aan ongebruikte administratieve betalingskredieten (titels 1 en 2) opgebouwd op een afzonderlijk reservebegrotingsonderdeel dat moet worden gebruikt voor geplande toekomstige administratieve uitgaven (2023: 8,2 miljoen EUR). Dit bedrag vertegenwoordigt ongeveer 100 % van de totale behoeften van de GO voor administratieve betalingen onder titel 1 en titel 2 in 2025.

3.2.18. De aanhoudend lage uitvoeringspercentages voor betalingen voor titel 2 en de aanzienlijke accumulatie van ongebruikte administratieve betalingskredieten kunnen wijzen op een structureel probleem in de begrotingsplanning en/of -uitvoering van Sesar 3.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.2.19. We controleerden twee verrichtingen in het kader van Horizon 2020 en Horizon Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van Sesar 3 te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. Beide verrichtingen vertoonden geen fouten.

3.2.20. Op basis van de resultaten van de controles achteraf door de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie rapporteerde Sesar 3 een representatief foutenpercentage van 3,5 % en een restfoutenpercentage van 0,7 % voor haar Horizon 2020-uitgaven (die goed waren voor ongeveer 21 % van haar totale betalingen in 2024)¹¹. Er zijn nog geen resultaten van controles achteraf beschikbaar voor uitgaven in het kader van Horizon Europa (ongeveer 40 % van alle betalingen in 2024).

¹¹ Geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag 2024 van de GO Sesar 3, hoofdstuk 4.1.1.2.3.

Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3)

Opmerkingen over de beheers- en controlesystemen

3.2.21. Voor het tweede jaar op rij constateerde de externe auditor van Sesar 3 een afwijking van materieel belang in de voorlopige jaarrekening en gaf hij een afkeurend oordeel af. Dit wijst op tekortkomingen in de procedure van de GO voor het opstellen van haar jaarrekeningen en het verifiëren van de nauwkeurigheid van de berekeningen en de betrouwbaarheid van de onderliggende gegevens. De afwijking van materieel belang is gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.2.22. De *bijlage* bevat een overzicht van de maatregelen die Sesar 3 heeft getroffen naar aanleiding van onze opmerkingen van voorgaande jaren.

Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3)

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2023	Laag uitvoeringspercentage voor de begroting voor administratieve betalingen (titel 2).	De situatie hield in 2024 aan (zie de paragrafen 3.2.15-3.2.18).	Openstaand
2	2023	Verouderd bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan.	Beide plannen werden in 2024 geactualiseerd en getest.	Afgesloten
3	2023	Geen internecontrolebeleid voor gevoelige functies.	Sesar 3 introduceerde in februari 2024 een internecontrolebeleid voor gevoelige functies.	Afgesloten

Gemeenschappelijke Onderneming “Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” (Sesar 3)

Antwoorden van Sesar 3

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/SESAR_3-Replies-SAR-JUS-2024/SESAR_3-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.3. Gemeenschappelijke Onderneming “Schone luchtvaart” (GO CA)

Inleiding

3.3.1. De Gemeenschappelijke Onderneming “Schone luchtvaart” (Clean Aviation Joint Undertaking— GO CA), gevestigd te Brussel, werd in november 2021 in het kader van het programma Horizon Europa opgericht voor de periode die eindigt op 31 december 2031¹². De GO CA kwam in de plaats van de Gemeenschappelijke Onderneming voor de toepassing van het gezamenlijk technologie-initiatief in de luchtvaart (Clean Sky 1), die in december 2007 in het kader van het zevende kaderprogramma voor onderzoek (KP7) werd opgericht voor een periode van tien jaar¹³ die in mei 2014 als Clean Sky 2 werd verlengd, in het kader van Horizon 2020¹⁴.

3.3.2. De GO CA is een publiek-privaat partnerschap dat gericht is op onderzoek en innovatie om de luchtvaart te transformeren door te werken aan een duurzame en klimaatneutrale toekomst. De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG RTD), en organisaties uit de luchtvaartsector¹⁵. De GO CA selecteert ook geassocieerde leden via oproepen tot het indienen van blijken van belangstelling.

¹² Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa.

¹³ Verordening (EG) nr. 71/2007 van de Raad.

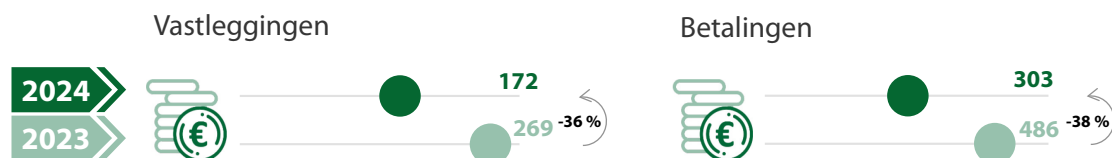
¹⁴ Verordening (EU) nr. 558/2014 van de Raad.

¹⁵ Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad.

3.3.3. **Figuur 3.3.1** bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

Figuur 3.3.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO CA

Beschikbare begroting (miljoen EUR)*

Personeelsbestand (in dienst per 31 december)**

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

3.3.4. De verlaging van de begroting voor vastleggingen en betalingen voor 2024 weerspiegelt de aanzienlijke daling van de waarde tussen de oproepen tot het indienen van voorstellen voor Horizon Europa-projecten in 2022 en 2023, alsook vertragingen bij de uitvoering van projecten in het kader van de oproep van 2022.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.3.5. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming “Schone luchtvaart” (GO CA) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel 3.1. De handtekening op blz. 167 maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.3.6. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van de GO CA, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen**Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen**

3.3.7. Naar ons oordeel geven de rekeningen van de GO CA over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van de GO CA per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Toelichtende paragraaf

3.3.8. Wij vestigen de aandacht op toelichting 4.12 bij de jaarrekening voor 2024, waarin de stand van zaken van de migratie van de GO CA naar Summa, een nieuw begrotings-, boekhoud- en financieel systeem, wordt beschreven als proefproject voor het ontwikkelen en testen van dit systeem door de Commissie. Sommige functies in Summa zijn nog in ontwikkeling en vereisen handmatige verwerking en betrouwbaarheidscontroles om de juistheid van de gegevens te waarborgen. Ons oordeel heeft geen beperking wat deze kwestie betreft.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.3.9. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van de GO CA betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.3.10. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van de GO CA betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.3.11. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

De GO CA heeft de Horizon 2020-financiering in 2024 afgesloten en alle leden hebben hun streefdoelen inzake bijdragen bereikt of overschreden

3.3.12. *Tabel 3.3.1* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van leden van de GO CA voor Horizon 2020 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Gemeenschappelijke Onderneming “Schone luchtvaart” (GO CA)

Tabel 3.3.1 — Bijdragen van de leden voor Horizon 2020 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening en juridische besluiten)				Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Aanvullende activiteiten ⁽¹⁾	Totaal	In contanten	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura gerapporteerd, niet gevalideerd	Bijdrage in natura voor aanvullende activiteiten	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD)	1 716,0	39,0	N.v.t.	1 755,0	1 748,1	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	1 748,1	100 %
Particuliere leden	1 189,6	39,0	965,3	2 193,8	30,8	1 067,0	0,0	1 344,6	2 442,4	111 %
Totaal	2 905,6	78,0	965,3	3 948,8	1 778,9	1 067,0	0,0	1 344,6	4 190,5	106 %

(1) Aanvullende activiteiten vallen buiten de reikwijdte van de controle van de ERK.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.3.13. In 2024 heeft de GO CA de uitvoering van Horizon 2020 voltooid. Aan het eind van het jaar lagen de gerapporteerde bijdragen van de particuliere leden 11 % boven het streefdoel.

De bijdragen van de particuliere leden voor Horizon Europa werden voornamelijk gegenereerd via activiteiten buiten het onderzoeksprogramma van de GO CA

3.3.14. *Tabel 3.3.2* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van leden van de GO CA voor Horizon Europa worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.3.2 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Gevalideerde contante bijdrage	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gerapporteerd, niet gevalideerd	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD) ⁽²⁾	1 715,8	39,2	1 755,0	482,2	94,7	N.v.t.	N.v.t.	576,9	33 %
Particuliere leden	2 360,8	39,2	2 400,0	7,2	N.v.t.	266,3	302,6	576,1	24 %
Totaal	4 076,6	78,4	4 155,0	489,4	94,7	266,3	302,6	1 153,0	28 %

(1) Bestaat uit “bijdragen in natura voor operationele activiteiten” (IKOP) en “bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten” (IKAA).

(2) Met inbegrip van de bijdragen van het Verenigd Koninkrijk ten bedrage van 96 miljoen EUR en de tussentijdse verlaging van Horizon Europa ten bedrage van 41 miljoen EUR.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.3.15. Eind 2024 hadden de EU en de particuliere leden samen ongeveer 28 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald. De EU had in totaal 576,9 miljoen EUR aan bijdragen in contanten geleverd, terwijl particuliere leden ongeveer 576,1 miljoen EUR aan bijdragen in contanten en in natura rapporteerden. Van dit bedrag had volgens de jaarrekening 481,3 miljoen EUR (84 %) betrekking op aanvullende activiteiten buiten het onderzoeksprogramma van de GO CA.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.3.16. We controleerden zes verrichtingen in het kader van Horizon 2020 en Horizon Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van de GO CA te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. We stelden bij drie verrichtingen in het kader van Horizon 2020 fouten vast met een financiële impact. De eerste fout betrof niet-subsidiabele personeelskosten als gevolg van de onjuiste berekening van uurtarieven. De tweede fout betrof niet-subsidiabele kosten voor bij de begunstigde gedetacheerd extern personeel. De derde fout betrof niet-subsidiabele personeelskosten als gevolg van de opname, in de methode voor de berekening van de uurtarieven, van indirecte kosten die reeds waren gedekt door het vaste percentage van 25 %.

3.3.17. Op basis van de resultaten van de controles achteraf door de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie (GAD) rapporteerde de GO CA echter een representatief foutenpercentage van slechts 1,6 % en een restfoutenpercentage van 0,1 % voor haar Horizon 2020-uitgaven (die goed waren voor ongeveer 63 % van haar totale betalingen in 2024)¹⁶.

3.3.18. In 2024 heeft de GO CA een nieuwe rapportageregeling getest op grond waarvan GO's een foutenpercentage voor hun uitgaven in het kader van Horizon Europa bekend moeten maken. Voor haar uitgaven in het kader van Horizon Europa in 2024 (ongeveer 34 % van alle betalingen in 2024) raamde de GO CA het foutenpercentage op 1,3 %. Daartoe heeft GO CA richtsnoeren van DG BUDG in de instructies voor het jaarlijkse activiteitenverslag toegepast met betrekking tot de berekening van geconstateerde en restfoutenpercentages, financiële blootstelling als risicobedrag, de materialiteitscriteria voor punten van voorbehoud en de gevolgen voor de verklaring van de uitvoerend directeur. Voor haar raming maakte de GO CA gebruik van gegevens van de GAD over het meest recente foutenpercentage van haar begunstigden.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.3.19. De [bijlage](#) bevat een overzicht van de maatregelen die de GO CA heeft getroffen naar aanleiding van onze opmerkingen van voorgaande jaren.

¹⁶ Geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag 2024 van de GO CA, hoofdstuk 4.1.1.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2020	Aanzienlijk aantal uitzendkrachten.	De GO CA heeft het aantal uitzendkrachten aanzienlijk verminderd van twaalf eind 2023 tot zeven eind 2024.	Afgesloten
2	2022, 2023	Laag uitvoeringspercentage voor operationele betalingskredieten met betrekking tot Horizon 2020.	Het uitvoeringspercentage voor Horizon 2020-activiteiten steeg eind 2024 tot 93 %, waardoor de GO CA haar Horizon 2020-projecten kon afsluiten.	Afgesloten
3	2022, 2023	Laag uitvoeringspercentage voor de begroting voor infrastructuur- en operationele betalingen (titel 2).	In 2024 bedroeg het uitvoeringspercentage voor infrastructuur- en operationele betalingen (titel 2) 67 % (2023: 60 %).	Openstaand
4	2023	Laag uitvoeringspercentage voor de begroting voor betalingen in het kader van Horizon Europa.	In 2024 bedroeg het uitvoeringspercentage voor betalingen in het kader van Horizon Europa 52 %, rekening houdend met de herschikking naar het jaar 2025 (2023: 53 %).	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming “Schone luchtvaart” (GO CA)

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
5	2023	Accumulatie van een overschot in contanten.	De GO CA heeft haar geaccumuleerde overschot in contanten aanzienlijk verminderd van 237 miljoen EUR eind 2023 tot 105 miljoen EUR eind 2024 (een daling van 56 %). Het resterende overschot is nodig om de betalingen voor de eerste vier maanden van 2025 te dekken.	Afgesloten
6	2023	Verouderd bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan.	In 2024 werden een geactualiseerd gemeenschappelijk bedrijfscontinuïteitsplan en een geactualiseerd gemeenschappelijk rampenherstelplan goedgekeurd. Het testen van beide plannen maakt deel uit van het gemeenschappelijke IT-werkprogramma voor 2025.	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming "Schone luchtvaart" (GO CA)

Antwoorden van CA

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/CA-Replies-SAR-JUS-2024/CA-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.4. Gemeenschappelijke Onderneming “Initiatief voor innovatieve gezondheidszorg” (IHI)

Inleiding

3.4.1. De Gemeenschappelijke Onderneming “Initiatief voor innovatieve gezondheidszorg” (Innovative Health Initiative — IHI), gevestigd te Brussel, werd in november 2021 in het kader van het programma Horizon Europa opgericht voor de periode die eindigt op 31 december 2031¹⁷. IHI kwam in de plaats van de GO voor het initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen (Innovative Medicines Initiative — IMI), dat in december 2007 in het kader van het zevende kaderprogramma voor onderzoek (KP7) werd opgericht voor een periode van tien jaar¹⁸ en in mei 2014 in het kader van Horizon 2020 werd verlengd als IMI 2¹⁹.

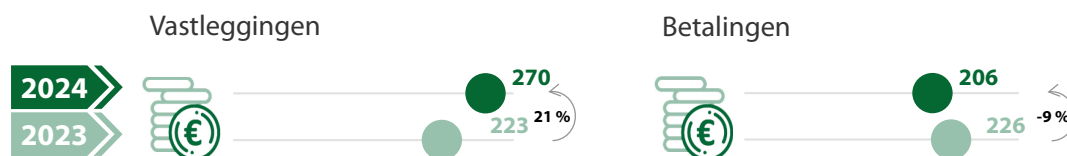
3.4.2. IHI is een publiek-privaat partnerschap dat zich richt op duurzaam, interdisciplinair en patiëntgericht gezondheidsonderzoek en -innovatie. De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG RTD) en Europese brancheorganisaties.

3.4.3. *Figuur 3.4.1* bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

¹⁷ Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa.

¹⁸ Verordening (EG) nr. 73/2008 van de Raad.

¹⁹ Verordening (EU) nr. 557/2014 van de Raad.

Figuur 3.4.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot IHI**Beschikbare begroting (miljoen EUR)*****Personeelsbestand (in dienst per 31 december)****

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

3.4.4. De stijging van de begroting voor vastleggingen voor 2024 weerspiegelt het feit dat een aanzienlijk deel van de ongebruikte vastleggingskredieten voor 2023 werd herschikt naar de operationele begroting voor 2024 (zie de paragrafen [3.4.18](#) en [3.4.19](#)).

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.4.5. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming “Initiatief voor innovatieve gezondheidszorg” (IHI) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel [3.1](#). De handtekening op blz. [167](#) maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.4.6. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van IHI, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.4.7. Naar ons oordeel geven de rekeningen van IHI over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van IHI per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.4.8. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van IHI betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.4.9. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van IHI betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.4.10. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

IHI voltooide het KP7-programma in 2024, toen de leden 90 % van hun streefdoelen inzake bijdragen hadden bereikt

3.4.11. *Tabel 3.4.1* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van IHI-leden voor FP7 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.4.1 — Bijdragen van de leden voor KP7 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)				Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Aanvullende activiteiten ⁽¹⁾	Totaal	In contanten	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura gerapporteerd, niet gevalideerd	Bijdrage in natura voor aanvullende activiteiten	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD)	966,0	34,0	N.v.t.	1 000,0	938,4	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	938,4	94 %
Particuliere leden	966,0	34,0	N.v.t.	1 000,0	21,9	836,5	0,2	N.v.t.	858,6	86 %
Totaal	1 932,0	68,0	N.v.t.	2 000,0	960,3	836,5	0,2	N.v.t.	1 797,0	90 %

(1) Aanvullende activiteiten vallen buiten de reikwijdte van de controle van de ERK.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.4.12. In 2024 heeft IHI de uitvoering van het KP7-programma voltooid. In totaal bereikten de leden 90 % van hun streefdoelen inzake bijdragen.

Eind 2024 bereikten de leden 81 % van hun streefdoelen inzake bijdragen voor Horizon 2020

3.4.13. *Tabel 3.4.2* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van IHI-leden voor Horizon 2020 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd aan het einde van 2024.

Gemeenschappelijke Onderneming “Initiatief voor innovatieve gezondheidszorg” (IHI)

Tabel 3.4.2 — Bijdragen van de leden voor Horizon 2020 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)				Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Aanvullende activiteiten ⁽¹⁾	Totaal	In contanten	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura gerapporteerd, niet gevalideerd	Bijdrage in natura voor aanvullende activiteiten	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD)	1 595,4	42,6	N.v.t.	1 638,0	1 211,7	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	1 211,7	74 %
EFPIA en geassocieerde partners	1 595,4	42,6	N.v.t.	1 638,0	41,1	1 241,5	145,5	N.v.t.	1 428,1	87 %
Totaal	3 190,8	85,2	N.v.t.	3 276,0	1 252,8	1 241,5	145,5	N.v.t.	2 639,8	81 %

(1) Aanvullende activiteiten vallen buiten de reikwijdte van de controle van de ERK.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.4.14. Eind 2024 had de EU in totaal 1 211,7 miljoen EUR aan bijdragen in contanten geleverd (74 % van het streefdoel). Tegelijkertijd rapporteerden particuliere leden bijdragen in contanten en in natura ter waarde van ongeveer 1 428,1 miljoen EUR (87 % van het streefdoel). Eind 2024 bedroeg het totale bijdragepercentage 81 %.

3.4.15. Volgens de jaarrekening had de EU aan het eind van het jaar 1 452 miljoen EUR wettelijk vastgelegd voor de cofinanciering van Horizon 2020-projecten (91 % van het streefdoel voor operationele activiteiten). Daarnaast hadden particuliere leden 1 510 miljoen EUR (95 % van het streefdoel voor operationele activiteiten) wettelijk vastgelegd in de vorm van bijdragen in natura.

De trage start van het Horizon Europa-programma had een negatieve invloed op de daadwerkelijke prestaties van de bijdragen

3.4.16. *Tabel 3.4.3* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van IHI-leden voor Horizon Europa worden vergeleken met hun daadwerkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.4.3 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Gevalideerde contante bijdrage	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gerapporteerd, niet gevalideerd	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD) ⁽²⁾	1 169,8	30,2	1 200,0	155,6	11,4	N.v.t.	N.v.t.	167,0	14 %
Particuliere leden en bijdragende partners	1 169,8	30,2	1 200,0	4,1	N.v.t.	7,0	51,9	63,0	5 %
Totaal	2 339,6	60,4	2 400,0	159,7	11,4	7,0	51,9	230,0	10 %

(1) Bestaat uit “bijdragen in natura voor operationele activiteiten” (IKOP) en “bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten” (IKAA).

Op het niveau van de GO mogen de IKAA niet meer bedragen dan 40 % van de totale bijdragen in natura van de particuliere leden.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.4.17. Eind 2024, het derde jaar van Horizon Europa, hadden de EU en de particuliere leden samen ongeveer 10 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald, wat de trage start van de uitvoering van het programma weerspiegelt. Volgens de jaarrekening van de GO leveren de particuliere leden voornamelijk bijdragen aan door IHI gefinancierde projecten. Aangezien deze projecten voortkomen uit evaluatieprocedures voor vergelijkende oproepen, zijn wij van mening dat dergelijke bijdragen effectief zijn voor het bereiken van de programmadoelstellingen van de GO.

3.4.18. Eind 2024 had IHI slechts 168 miljoen EUR (65 %) van de 260 miljoen EUR aan vastleggingskredieten voor 2024 voor Horizon Europa gebruikt (2023: 93 %).

3.4.19. De GO legde uit dat wijzigingen in de regels van Horizon Europa, in combinatie met een groter aantal oproepen met één fase, ertoe hadden geleid dat er minder hoogwaardige voorstellen waren ingediend in het kader van de eerste drie oproepen die in 2022 werden gepubliceerd. Als gevolg daarvan werd een aanzienlijk deel van de ongebruikte vastleggingskredieten voor 2023 (ongeveer 72 miljoen EUR) opnieuw toegewezen aan de operationele begroting voor 2024. In 2024 werd het gebruik van deze beschikbare kredieten verder vertraagd door de associatieovereenkomst met het Verenigd Koninkrijk in het kader van Horizon Europa voor 2024, op grond waarvan het Verenigd Koninkrijk niet in aanmerking kwam voor financiering uit Horizon Europa voor de periode 2021-2023.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.4.20. We controleerden vier verrichtingen in het kader van Horizon 2020 en Horizon Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van IHI te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. We stelden één fout met een financiële impact vast, die deels voortvloeide uit niet-subsidiabele personeelskosten (als gevolg van een onjuiste berekening van de uurtarieven en de onjuiste opname van onderaannemingskosten) en deels uit het gebruik van onjuiste wisselkoersen.

3.4.21. IHI heeft haar eigen controles achteraf verricht van de KP7-uitgaven tot eind 2023. In 2024 rapporteerde zij een definitief representatief foutenpercentage voor de KP7-uitgaven van 2,1 % en een restfoutenpercentage van 0,8 %. Controles achteraf van Horizon 2020 en Horizon Europa worden uitgevoerd door de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie. Op basis van de resultaten rapporteerde de GO een representatief foutenpercentage van 3,6 % en een restfoutenpercentage van 1,8 % voor de Horizon 2020-

Gemeenschappelijke Onderneming “Initiatief voor innovatieve gezondheidszorg” (IHI)

uitgaven (die goed waren voor ongeveer 92 % van haar totale betalingen in 2024)²⁰. Er zijn nog geen resultaten van controles achteraf beschikbaar voor uitgaven in het kader van Horizon Europa (ongeveer 8 % van alle betalingen in 2024).

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.4.22. De *bijlage* bevat een overzicht van de corrigerende maatregelen die IHI heeft getroffen naar aanleiding van onze opmerkingen van voorgaande jaren.

²⁰ Geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag 2024 van de GO IHI, hoofdstuk 4.1.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2023	Lage uitvoeringspercentages voor de begroting voor administratieve infrastructuuruitgaven (titel 2).	Eind 2024 waren de uitvoeringspercentages voor respectievelijk de vastleggingskredieten en de betalingskredieten uit de infrastructuur- en operationele begroting (titel 2) gestegen tot 91 % en 81 % (2023: 69 % en 67 %).	Afgesloten
2	2023	Tekortkomingen in het ontwerp die van invloed zijn op de aanbestedings- en evaluatiefasen van een aanbestedingsprocedure.	In 2024 maakte de GO gebruik van een interinstitutionele kaderovereenkomst voor soortgelijke diensten en verscherpte zij haar internebeheersingsmaatregelen.	Afgesloten
3	2023	Verouderd bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan.	In 2024 werden een geactualiseerd gemeenschappelijk bedrijfscontinuïteitsplan en een geactualiseerd gemeenschappelijk rampenherstelplan goedgekeurd. Het testen van beide plannen maakt deel uit van het gemeenschappelijke IT-werkprogramma voor 2025.	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming “Initiatief voor innovatieve gezondheidszorg” (IHI)

Antwoorden van het IHI

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/IHI-Replies-SAR-JUS-2024/IHI-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.5. Gemeenschappelijke Onderneming “Schone waterstof” (Clean H2)

Inleiding

3.5.1. De Gemeenschappelijke Onderneming “Schone waterstof” (Clean H2), gevestigd te Brussel, werd in november 2021 in het kader van het programma Horizon Europa opgericht voor de periode die eindigt op 31 december 2031²¹. Clean H2 kwam in de plaats van het gezamenlijk technologie-initiatief voor brandstofcellen en waterstof (FCH 1), dat in mei 2008 binnen het zevende kaderprogramma voor onderzoek (KP7) werd opgericht voor de periode tot 31 december 2017²² en in mei 2014 in het kader van Horizon 2020 onder de naam “FCH 2” werd verlengd²³. Voor de periode 2023-2025 zal Clean H2 200 miljoen EUR van REPowerEU ontvangen om het aantal “waterstofvalleien” (geïntegreerde lokale ecosystemen, van productie tot eindgebruik) die onder Horizon Europa vallen, uit te breiden.

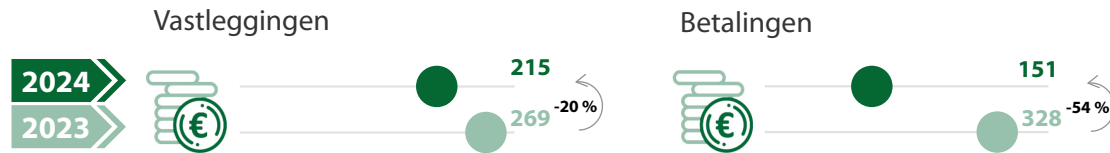
3.5.2. Clean H2 is een publiek-privaat partnerschap op het gebied van onderzoek naar en innovatie van waterstof- en brandstofceltechnologie. De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG RTD), de brancheorganisatie Hydrogen Europe en de onderzoeksgroepering Hydrogen Europe Research.

3.5.3. *Figuur 3.5.1* bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

²¹ Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa.

²² Verordening (EG) nr. 521/2008 van de Raad.

²³ Verordening (EU) nr. 559/2014 van de Raad.

Figuur 3.5.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot Clean H2**Beschikbare begroting (miljoen EUR)*****Personeelsbestand (in dienst per 31 december)****

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen, arbeidscontractanten en gedetacheerde nationale deskundigen.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

3.5.4. De verlaagde begroting voor betalingen voor 2024 (met inbegrip van 23 miljoen EUR aan REPowerEU-financiering) weerspiegelt het feit dat de GO in 2023 slechts één oproep tot het indienen van voorstellen in het kader van Horizon Europa heeft gepubliceerd (tegenover twee oproepen in 2022). De verlaagde begroting voor vastleggingen is het gevolg van het kleinere volume van de oproep tot het indienen van voorstellen voor 2024.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.5.5. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming “Schone waterstof” (Clean H2) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel 3.1. De handtekening op blz. 167 maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.5.6. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van Clean H2, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.5.7. Naar ons oordeel geven de rekeningen van Clean H2 over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van Clean H2 per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.5.8. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van Clean H2 betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Gemeenschappelijke Onderneming “Schone waterstof” (Clean H2)

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.5.9. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van Clean H2 betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.5.10. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

De bijdragen van particuliere leden overschreden het streefdoel van het Horizon 2020-programma, voornamelijk door middel van aanvullende activiteiten

3.5.11. *Tabel 3.5.1* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van de Clean H2-leden voor Horizon 2020 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.5.1 — Bijdragen van de leden voor Horizon 2020 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening en juridische besluiten)				Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Aanvullende activiteiten ⁽¹⁾	Totaal	In contanten	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura gerapporteerd, niet gevalideerd	Bijdrage in natura voor aanvullende activiteiten	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD)	646,0	19,0	N.v.t.	665,0	654,9	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	654,9	98 %
Particuliere leden	76,0	19,0	285,0	380,0	18,2	79,7	48,5	1 039,1	1 185,5	312 %
Totaal	722,0	38,0	285,0	1 045,0	673,1	79,7	48,5	1 039,1	1 840,4	176 %

(1) Aanvullende activiteiten vallen buiten de reikwijdte van de controle van de ERK.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.5.12. Hoewel de particuliere leden 1 185 miljoen EUR aan bijdragen in contanten en in natura leverden, aanzienlijk meer dan het minimumstreefdoel, had 1 039,1 miljoen EUR (ongeveer 88 %) van dat bedrag betrekking op aanvullende activiteiten die niet rechtstreeks verband hielden met de door Clean H2 gefinancierde projecten. Wij merken op dat de GO voor zowel IKAA als IKOP vergelijkbare regels moet toepassen met betrekking tot certificering, rapportage en validatie. Aangezien aanvullende activiteiten echter niet gebonden zijn aan dezelfde regels voor evaluatie en monitoring als de door de GO gefinancierde activiteiten die voortvloeien uit oproepen, zijn wij van mening dat het risico bestaat dat zij minder doeltreffend zijn wat betreft het realiseren van de programmadoelstellingen van de GO.

Gemeenschappelijke Onderneming “Schone waterstof” (Clean H2)

De bijdragen van de particuliere leden voor Horizon Europa hebben het streefdoel al overschreden dankzij bijdragen in natura met betrekking tot aanvullende activiteiten

3.5.13. Tabel 3.5.2 bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van Clean H2-leden voor Horizon Europa worden vergeleken met hun daadwerkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.5.2 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa, met inbegrip van REPowerEU (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Gevalideerde contante bijdrage	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gerapporteerd, niet gevalideerd	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD) ⁽²⁾	1 184,8	30,2	1 215,0	369,1	60,5	N.v.t.	N.v.t.	429,6	35 %
Particuliere leden ⁽²⁾	984,8	30,2	1 015,0	0,0	N.v.t.	1 438,0	719,9	2 157,9	213 %
Totaal	2 169,6	60,4	2 230,0	369,1	60,5	1 438,0	719,9	2 587,5	116 %

(1) Bestaat uit “bijdragen in natura voor operationele activiteiten” (IKOP) en “bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten” (IKAA).

(2) Met inbegrip van 200 miljoen EUR uit REPowerEU, de bijdragen van het Verenigd Koninkrijk ten bedrage van 39 miljoen EUR en de tussentijdse verlaging van Horizon Europa ten bedrage van 24 miljoen EUR.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.5.14. Eind 2024, het derde jaar van Horizon Europa, hadden de EU en de particuliere leden samen al ongeveer 116 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald. De bijdragen in contanten en in natura van de particuliere leden, ten bedrage van 2 157,9 miljoen EUR, overschreden het minimumstreefdoel aanzienlijk omdat — volgens de jaarrekening van de GO — bijna het volledige bedrag betrekking had op aanvullende activiteiten die niet rechtstreeks verband hielden met de door Clean H2 gefinancierde projecten.

Tekortkomingen in de begrotingsplanning en -uitvoering voor administratieve uitgaven

3.5.15. De uitvoeringspercentages voor vastleggings- en betalingskredieten in de begroting voor personeelsuitgaven van de GO voor 2024 (titel 1) daalden met respectievelijk 83 % en 73 % (2023: 87 % en 86 %). Ook het uitvoeringspercentage voor betalingskredieten in de infrastructuur- en operationele begroting (titel 2) daalde tot 58 % (2023: 61 %). Als gevolg daarvan is het bedrag aan ongebruikte administratieve betalingskredieten dat opnieuw wordt toegewezen aan de administratieve begroting van het volgende jaar, gestegen van 1,8 miljoen EUR tot 3 miljoen EUR, ongeveer een derde van de totale geplande administratieve begroting (titels 1 en 2) voor 2025.

Gemeenschappelijke Onderneming “Schone waterstof” (Clean H2)

3.5.16. Wat de infrastructuur- en operationele begroting (titel 2) betreft, heeft Clean H2 niet eerst gebruikgemaakt van de uit het voorgaande jaar overgedragen betalingskredieten, hetgeen in strijd is met artikel 6, lid 5, van haar [financiële regels](#).

3.5.17. In de jaarrekening voor 2024 wordt de stijging van ongebruikte administratieve betalingskredieten voornamelijk toegeschreven aan vertragingen bij de aanwerving (titel 1) en de late uitvoering van overeenkomsten voor renovatie en technische diensten (titel 2). Dit verklaart echter slechts gedeeltelijk waarom het tekort bij de uitvoering maar liefst 3 miljoen EUR bedroeg, wat ook te wijten kan zijn aan structurele problemen bij de begrotingsplanning en/of -uitvoering van de GO.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.5.18. We controleerden drie verrichtingen in het kader van Horizon 2020 en Horizon Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van Clean H2 te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. We stelden één fout met een financiële impact vast die voortvloeide uit niet-subsidiabele personeelskosten (door de onjuiste opname van onderaannemingskosten) en niet-subsidiabele uitrustingskosten (door de onjuiste berekening van de afschrijving).

3.5.19. Op basis van de resultaten van de controles achteraf door de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie rapporteerde Clean H2 een representatief foutenpercentage van 2,8 % en een restfoutenpercentage van 0,5 % voor haar Horizon 2020-uitgaven (die goed waren voor ongeveer 53 % van haar totale betalingen in 2024)²⁴. Er zijn nog geen resultaten van controles achteraf beschikbaar voor uitgaven in het kader van Horizon Europa (ongeveer 40 % van alle betalingen in 2024).

Opmerkingen over andere kwesties

3.5.20. In 2024 publiceerden we een speciaal verslag²⁵ waarin we de Commissie hebben aanbevolen de aanpak van het EU-industriebeleid inzake waterstof te herzien en daarbij rekening te houden met de veranderende omstandigheden. Clean H2 maakte deel uit van de

²⁴ Geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag 2024 van de GO Clean H2, hoofdstuk 4.1.

²⁵ Speciaal verslag 11/2024 van de ERK: “Het industriebeleid van de EU inzake hernieuwbare waterstof — Rechtskader grotendeels aangenomen — tijd voor een realitycheck”.

Gemeenschappelijke Onderneming “Schone waterstof” (Clean H2)

controle voor dat verslag. De dienst Interne Audit (IAS) van de Commissie heeft ook een controle uitgevoerd om de opzet en uitvoering te beoordelen van de processen die Clean H2 heeft ingesteld om synergieën op het gebied van waterstofonderzoek te identificeren, te benutten, te monitoren en daarover verslag uit te brengen. Vanwege het toegenomen aantal, de omvang en de complexiteit van EU- en nationale waterstofinitiatieven heeft de IAS aanbevolen dat Clean H2, onder leiding van haar raad van bestuur, formele processen en richtsnoeren moet vaststellen om de identificatie en benutting van potentiële synergieën op het gebied van waterstofonderzoek te optimaliseren.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.5.21. De *bijlage* bevat een overzicht van de corrigerende maatregelen die Clean H2 heeft getroffen naar aanleiding van onze opmerkingen van voorgaande jaren.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2022, 2023	Laag uitvoeringspercentage voor de begroting voor betalingen in het kader van Horizon 2020.	Het uitvoeringspercentage voor de begroting voor Horizon 2020-betalingen steeg tot 72 % in 2024 (2023: 69 %).	Afgesloten
2	2022, 2023	Lage uitvoeringspercentages voor de begroting voor administratieve vastleggingen en infrastructuurbetalingen (titel 2).	De situatie hield in 2024 aan en verslechterde nog verder in het geval van betalingen voor administratieve infrastructuur (titel 2) en salarisuitgaven (titel 1) — zie de paragrafen 3.5.15 en 3.5.16 .	Openstaand
3	2023	Verouderd bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan.	In 2024 werden een geactualiseerd gemeenschappelijk bedrijfscontinuïteitsplan en een geactualiseerd gemeenschappelijk rampenherstelplan goedgekeurd. Het testen van beide plannen maakt deel uit van het gemeenschappelijke IT-werkprogramma voor 2025.	Openstaand
4	2023	Geen internecontrolebeleid voor gevoelige functies.	Clean H2 introduceerde in 2024 een internecontrolebeleid voor gevoelige functies.	Afgesloten

Gemeenschappelijke Onderneming “Schone waterstof” (Clean H2)

Antwoorden van Clean H2

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/Clean_H2-Replies-SAR-JUS-2024/Clean_H2-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.6. Gemeenschappelijke Onderneming “Chips”

Inleiding

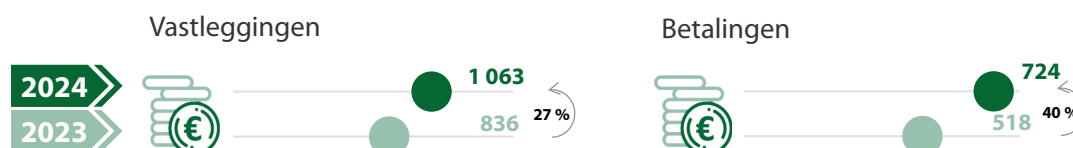
3.6.1. De GO “Chips”, gevestigd in Brussel, werd in september 2023 opgericht in het kader van de programma’s Horizon Europa en Digitaal Europa voor de periode die eindigt op 31 december 2031, door middel van een wijziging van de enkele basishandeling²⁶. Zij kwam in de plaats van de GO “Digitale sleuteltechnologieën”, die in november 2021 in het kader van Horizon Europa was opgericht²⁷.

3.6.2. De GO Chips bevordert de ontwikkeling van innovatieve halfgeleidertechnologieën van de volgende generatie en versterkt de Europese productie van chips in het kader van het [initiatief Chips voor Europa](#). De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG CNECT), de [deelnemende staten](#) en drie brancheorganisaties.

3.6.3. [Figuur 3.6.1](#) bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

Figuur 3.6.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO Chips

Beschikbare begroting (miljoen EUR)*

Personeelsbestand (in dienst per 31 december)**

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

²⁶ Verordening (EU) 2023/1782 van de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2021/2085 voor de oprichting van de Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa wat de Gemeenschappelijke Onderneming “Chips” betreft.

²⁷ Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad.

Gemeenschappelijke Onderneming “Chips”

3.6.4. De stijging van de begroting voor 2024 voor vastleggingen en betalingen van de GO Chips weerspiegelt de 14 oproepen tot het indienen van voorstellen in het kader van Horizon en Digitaal Europa die de GO in 2024 heeft gepubliceerd en het aanzienlijke aantal ongebruikte betalingskredieten voor Horizon Europa-projecten, die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor betalingen voor 2024.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.6.5. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming “Chips” en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel [3.1](#). De handtekening op blz. [167](#) maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.6.6. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van de GO Chips, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.6.7. Naar ons oordeel geven de rekeningen van de GO Chips over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van de GO Chips per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de

Gemeenschappelijke Onderneming “Chips”

rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.6.8. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van de GO Chips betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.6.9. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van de GO Chips betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.6.10. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

Nu Horizon 2020 zijn laatste fase ingaat, zullen de deelnemende staten hun streefdoelen inzake bijdragen niet kunnen halen

3.6.11. *Tabel 3.6.1* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van de leden van de GO Chips voor Horizon 2020 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Gemeenschappelijke Onderneming "Chips"

Tabel 3.6.1 — Bijdragen van de leden voor Horizon 2020 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)				Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Aanvullende activiteiten ⁽¹⁾	Totaal	In contanten	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura geraamd, niet gevalideerd	Bijdrage in natura voor aanvullende activiteiten	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG CNCT)	1 169,7	15,3	N.v.t.	1 185,0	1 173,0	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	1 173,0	99 %
Particuliere leden	1 617,5	40,0	N.v.t.	1 657,5	25,6	721,6	973,9	N.v.t.	1 721,1	104 %
Deelnemende staten	1 170,0	N.v.t.	N.v.t.	1 170,0	N.v.t.	739,8	171,1	N.v.t.	910,9	78 %
Totaal	3 957,2	55,3	N.v.t.	4 012,5	1 198,6	1 461,4	1 145,0	N.v.t.	3 805,0	95 %

(1) Aanvullende activiteiten vallen buiten de reikwijdte van de controle van de ERK.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.6.12. Eind 2024 hadden de EU en de particuliere leden samen 95 % van hun streefdoel inzake bijdragen behaald. De bijdragen in contanten van de EU van 1 173 miljoen EUR lagen dicht bij het streefdoel (99 %). De bijdragen in contanten en in natura van de particuliere leden van 1 721,1 EUR lagen zelfs iets boven het streefdoel. De GO moet echter nog steeds 973,9 miljoen EUR aan bijdragen in natura aan operationele activiteiten valideren die door particuliere leden zijn gerapporteerd (57 % van het overeenkomstige streefdoel). Dit komt doordat de GO het bedrag van de bijdragen in natura van de particuliere leden pas kan berekenen en valideren nadat alle cofinancieringsbetalingen door zowel de GO als de deelnemende staten zijn verricht en alle projectbeëindigingscertificaten zijn ontvangen.

3.6.13. Eind 2024 hadden de deelnemende staten 78 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald. Volgens het meest recente besluit van de GO over het bedrag aan nationale financiering voor subsidieovereenkomsten in het kader van Horizon 2020 hebben de deelnemende staten echter slechts een maximumbedrag van 981,9 miljoen EUR vastgelegd. Tegen het einde van het programma zullen zij dus slechts 84 % van het oorspronkelijke streefdoel van 1 170 miljoen EUR hebben gerealiseerd.

De trage start van Digitaal Europa heeft de verwezenlijking van de streefdoelen inzake bijdragen vertraagd

3.6.14. In 2024 was het uitvoeringspercentage voor betalingen in het kader van Digitaal Europa nog steeds zeer laag (6 %). De GO legde uit dat dit te wijten was aan vertragingen bij de ondertekening van onderbrengings- en gezamenlijke aanbestedingsovereenkomsten, waardoor het sluiten van overeenkomsten voor de aankoop van activa en de uitvoering van betalingen werd uitgesteld tot 2025.

3.6.15. [Tabel 3.6.2](#) bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van de leden van de GO Chips voor Horizon Europa worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gevalideerd en gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Gemeenschappelijke Onderneming "Chips"

Tabel 3.6.2 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa en Digitaal Europa (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Gevalideerde contante bijdrage	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽²⁾	Geraamde, niet-gevalideerde bijdrage in natura ⁽²⁾	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG CNCT) ⁽²⁾	4 192,7	62,3	4 255,0	729,3	325,4	N.v.t.	N.v.t.	1 054,7	25 %
Particuliere leden	2 511,1	26,3	2 537,4	3,6	N.v.t.	0,0	312,0	315,6	12 %
Deelnemende staten	4 101,2	N.v.t.	4 101,2	N.v.t.	N.v.t.	104,4	684,5	788,9	19 %
Totaal	10 805,0	88,6	10 893,6	732,9	325,4	104,4	996,5	2 159,2	20 %

(1) Met inbegrip van (a) maximaal 2 720 miljoen EUR uit Horizon Europa, verminderd met de tussentijdse verlaging van 65 miljoen EUR, vermeerderd met de bijdrage van het Verenigd Koninkrijk ten bedrage van 145 miljoen EUR; ('b) maximaal 1 450 miljoen EUR uit Digitaal Europa.

(2) Bestaat uitsluitend uit bijdragen in natura aan operationele activiteiten (IKOP).

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.6.16. Eind 2024, het derde jaar van Horizon Europa en het eerste jaar van de uitvoering van Digitaal Europa, hadden de EU, particuliere leden en deelnemende staten slechts ongeveer 20 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald, met name als gevolg van de trage uitvoering van de activiteiten in het kader van Digitaal Europa (zie paragraaf 3.6.14).

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.6.17. We controleerden vier verrichtingen in het kader van Horizon 2020, Horizon Europa en Digitaal Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van de GO Chips te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. We stelden één fout met een financiële impact vast die voortvloeide uit niet-subsidiabele personeelskosten als gevolg van de onjuiste berekening van uurtarieven.

3.6.18. Op basis van de resultaten van de controles achteraf door de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie rapporteerde de GO Chips een representatief foutenpercentage van 2,2 % en een restfoutenpercentage van 0,9 % voor Horizon 2020-uitgaven (die goed waren voor ongeveer 48 % van haar totale betalingen in 2024)²⁸. Er zijn nog geen resultaten van controles achteraf beschikbaar voor uitgaven in het kader van Horizon Europa en Digitaal Europa (ook ongeveer 48 % van alle betalingen in 2024).

²⁸ Geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag 2024 van de GO Chips, hoofdstuk 4.1.1.

Opmerkingen over andere kwesties

3.6.19. In het eerste kwartaal van 2025 hebben we een speciaal verslag²⁹ uitgebracht waarin wij de Commissie hebben aanbevolen de huidige microchipstrategie aan een realitycheck te onderwerpen en snel te beginnen met de voorbereiding van de volgende halfgeleiderstrategie. De GO Chips, die is opgericht om de ontwerpcapaciteit van Europa voor geïntegreerde halfgeleidertechnologieën te bevorderen, moet de Commissie waar nodig bijstaan bij de uitvoering van deze aanbeveling.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.6.20. De *bijlage* bevat een overzicht van de maatregelen die de GO Chips heeft genomen naar aanleiding van onze opmerkingen in voorgaande jaren.

²⁹ Speciaal verslag 12/2025: “De EU-strategie voor microchips — Redelijke vooruitgang in de uitvoering, maar de Chips Act is hoogstwaarschijnlijk ontoereikend om het al te ambitieuze streefdoel van het digitale decennium te realiseren”.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2022, 2023	Lage uitvoeringspercentages voor operationele betalingskredieten.	De situatie hield in 2024 aan (zie paragraaf 3.6.14).	Openstaand
2	2023	Accumulatie van een overschot in contanten.	Het overschot in contanten van de GO steeg van 438 miljoen EUR eind 2023 tot 479 miljoen EUR een jaar later.	Openstaand
3	2023	Tekortkomingen in het ontwerp die van invloed zijn op de aanbestedings- en de financiële evaluatiefase van een aanbestedingsprocedure.	In 2024 heeft de GO haar aanbestedingsdocumentatie geactualiseerd, haar aanbestedingsteam versterkt en is zij begonnen met het gebruik van het beheersinstrument voor gezamenlijke overheidsopdrachten van de Commissie.	Afgesloten
4	2023	Verouderd bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan.	In 2024 werden een geactualiseerd gemeenschappelijk bedrijfscontinuïteitsplan en een geactualiseerd gemeenschappelijk rampenherstelplan goedgekeurd. Het testen van beide plannen maakt deel uit van het gemeenschappelijke IT-werkprogramma voor 2025.	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming “Chips”

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
5	2023	Geen internecontrolebeleid voor gevoelige functies.	De GO heeft in juni 2024 een beleid inzake het beheer van gevoelige functies vastgesteld.	Afgesloten
6	2023	Geen monitoring van de beroepsactiviteiten van voormalige hooggeplaatste personeelsleden.	De GO is nog niet begonnen met de monitoring van de activiteiten van hooggeplaatst personeel na uitdiensttreding.	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming "Chips"

Antwoorden van de GO Chips

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/Chips-Replies-SAR-JUS-2024/Chips-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.7. Gemeenschappelijke Onderneming “Een circulair biogebaseerd Europa” (CBE)

Inleiding

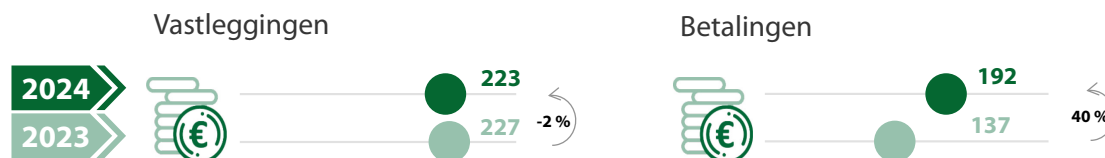
3.7.1. De Gemeenschappelijke Onderneming “Een circulair biogebaseerd Europa” (CBE), gevestigd te Brussel, werd in november 2021 in het kader van het programma Horizon Europa opgericht voor de periode die eindigt op 31 december 2031³⁰. Zij kwam in de plaats van de GO “biogebaseerde industrieën”, die in mei 2014 in het kader van Horizon 2020 was opgericht³¹.

3.7.2. CBE is een publiek-privaat partnerschap dat gericht is op onderzoek en innovatie voor een duurzame en concurrerende circulaire biogebaseerde industrie. De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG RTD, DG AGRI en DG GROW), en de industriële partners die worden vertegenwoordigd door het Bio-based Industries Consortium.

3.7.3. *Figuur 3.7.1* bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

³⁰ Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa.

³¹ Verordening (EU) nr. 560/2014 van de Raad.

Figuur 3.7.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot CBE**Beschikbare begroting (miljoen EUR)*****Personeelsbestand (in dienst per 31 december)****

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

3.7.4. De stijging van de begroting voor betalingen voor 2024 weerspiegelt de voorfinanciering van projecten waaraan subsidies zijn toegekend in het kader van de Horizon Europa-oproep tot het indienen van voorstellen van 2023.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.7.5. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming “Een circulair biogebaseerd Europa” (CBE) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen worden beschreven in deel 3.1. De handtekening op blz. 167 maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.7.6. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van CBE, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.7.7. Naar ons oordeel geven de rekeningen van CBE over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van CBE per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.7.8. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van CBE betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Gemeenschappelijke Onderneming “Een circulair biogebaseerd Europa” (CBE)

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.7.9. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van CBE betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.7.10. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

Voor Horizon 2020 waren particuliere leden in aanzienlijke mate afhankelijk van hun bijdragen aan aanvullende activiteiten

3.7.11. [Tabel 3.7.1](#) bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van CBE-leden voor Horizon 2020 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.7.1 — Bijdragen van de leden voor Horizon 2020 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening en juridische besluiten)				Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten ⁽¹⁾	Administratieve kosten	Aanvullende activiteiten ⁽²⁾	Totaal	In contanten	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura geraamd, niet gevalideerd	Bijdrage in natura voor aanvullende activiteiten	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD)	816,1	18,9	N.v.t.	835,0	783,5	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	783,5	94 %
Particuliere leden	266,6	18,9	2 444,5	2 730,0	22,0	104,2	44,2	2 353,6	2 524,0	92 %
Totaal	1 082,7	37,8	2 444,5	3 565,0	805,5	104,2	44,2	2 353,6	3 307,5	93 %

(1) Streefdoelen voor de bijdrage in contanten van de EU en particuliere leden, verminderd met 140 miljoen EUR. Streefdoelen voor bijdragen in natura van particuliere leden zoals vastgesteld in het jaarlijkse werkprogramma van de GO.

(2) Aanvullende activiteiten vallen buiten de reikwijdte van de controle van de ERK. Het minimumstreefdoel van 1 755 miljoen EUR voor particuliere leden werd verhoogd tot 2 444,5 miljoen EUR, zodat zij aan hun minimale totale bijdrageverplichting van 2 730 miljoen EUR konden voldoen.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.7.12. Eind 2024 hadden de EU en de particuliere leden 3 307,5 miljoen EUR aan bijdragen in contanten en in natura geleverd (ongeveer 93 % van hun totale streefdoel). 2 353,6 miljoen EUR (92 %) van de door de particuliere leden gerapporteerde bijdragen in contanten en in natura heeft echter betrekking op aanvullende activiteiten die niet rechtstreeks verband houden met de door CBE gefinancierde projecten. Daarnaast bleef het bedrag van de gevalideerde bijdragen in natura van de particuliere leden voor operationele activiteiten steken op het lage niveau van 104,2 miljoen EUR van het voorgaande jaar (40 % van het streefdoel).

Gemeenschappelijke Onderneming “Een circulair biogebaseerd Europa” (CBE)

De trage start van Horizon Europa heeft de verwezenlijking van de streefdoelen inzake bijdragen vertraagd

3.7.13. Tabel 3.7.2 bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van CBE-leden voor Horizon Europa worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.7.2 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Gevalideerde contante bijdrage	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gerapporteerd, niet gevalideerd	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD) ⁽²⁾	1 002,5	23,5	1 026,0	214,8	31,9	N.v.t.	0,0	246,7	24 %
Particuliere leden ⁽²⁾	1 002,5	23,5	1 026,0	3,4	N.v.t.		120,7	124,1	12 %
Totaal	2 005,0	47,0	2 052,0	218,2	31,9	0,0	120,7	370,8	18 %

(1) Bestaat uit “bijdragen in natura voor operationele activiteiten” (IKOP) en “bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten” (IKAA).

(2) Met inbegrip van de bijdragen van het Verenigd Koninkrijk ten bedrage van 50 miljoen EUR en de tussentijdse verlaging van Horizon Europa ten bedrage van 24 miljoen EUR.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.7.14. Eind 2024, het derde jaar van het programma, hadden de EU en de particuliere leden slechts ongeveer 18 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald, wat de trage start van de uitvoering van het programma weerspiegelt. Bovendien is de GO, net als bij Horizon 2020, sterk afhankelijk van bijdragen in natura aan aanvullende activiteiten die niet rechtstreeks verband houden met de door CBE gefinancierde projecten, die — volgens de jaarrekening van de GO — 108,8 miljoen EUR (88 %) van de bijdragen van de particuliere leden vertegenwoordigen.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.7.15. We controleerden twee verrichtingen in het kader van Horizon 2020 en Horizon Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van de GO te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. We stelden één fout met een financiële impact vast die voortvloeide uit niet-subsidiabele personeelskosten (als gevolg van de onjuiste berekening van uurtarieven en de opname van niet-subsidiabele uren en afschrijvingskosten).

Gemeenschappelijke Onderneming “Een circulair biogebaseerd Europa” (CBE)

3.7.16. Op basis van de resultaten van de controles achteraf door de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie rapporteerde de GO een representatief foutenpercentage van 1,8 % en een restfoutenpercentage van 1,3 % voor haar Horizon 2020-uitgaven (die goed waren voor ongeveer 94 % van haar totale betalingen in 2024)³². Eind 2024 had de GO nog geen tussentijdse betalingen verricht of voorschotten verrekend voor Horizon Europa-projecten.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.7.17. De *bijlage* bevat een overzicht van de maatregelen die CBE heeft getroffen naar aanleiding van onze opmerkingen van voorgaande jaren.

³² Geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag 2024 van de GO CBE, hoofdstuk 4.1.2.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2021, 2022, 2023	Opwaartse herziening van het Horizon 2020-streefdoel met betrekking tot de bijdragen in natura van particuliere leden aan aanvullende activiteiten ter compensatie van de verlaging van hun indicatieve streefdoel inzake bijdragen in natura aan de operationele activiteiten van de GO.	Eind 2024 hadden de particuliere leden 93 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen in contanten en in nature behaald. Ongeveer 86 % van dit bedrag had echter betrekking op aanvullende activiteiten buiten het onderzoeksprogramma van de GO (zie de paragraaf 3.7.12).	Openstaand
2	2022, 2023	Laag uitvoeringspercentage voor de begroting voor personeelsuitgaven (titel 1).	Het uitvoeringspercentage voor de begroting voor personeelsuitgaven voor 2024 (titel 1) bedroeg 94 % (2023: 57 %).	Afgesloten
3	2023	Verouderd bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan.	In december 2024 werden een geactualiseerd gemeenschappelijk bedrijfscontinuïteitsplan en een geactualiseerd gemeenschappelijk rampenherstelplan goedgekeurd. Het testen van beide plannen maakt deel uit van het gemeenschappelijke IT-werkprogramma voor 2025.	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming “Een circulair biogebaseerd Europa” (CBE)

Antwoorden van CBE

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/CBE-Replies-SAR-JUS-2024/CBE-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.8. Gemeenschappelijke Onderneming “Europese spoorwegen” (EU-Rail)

Inleiding

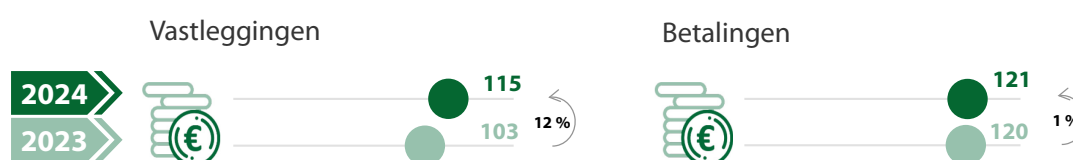
3.8.1. De Gemeenschappelijke Onderneming “Europese spoorwegen” (EU-Rail), gevestigd te Brussel, werd in november 2021 in het kader van het programma Horizon Europa opgericht voor de periode die eindigt op 31 december 2031³³. Zij kwam in de plaats van de GO “Shift2Rail”, die in juni 2014 in het kader van Horizon 2020 was opgericht³⁴.

3.8.2. EU-Rail is een publiek-privaat partnerschap voor onderzoek en innovatie in de spoorwegsector. De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG MOVE en DG RTD), en partners uit de spoorwegindustrie (waaronder fabrikanten van spoorwegmateriaal, spoorwegondernemingen, infrastructuurbeheerders en onderzoekscentra).

3.8.3. *Figuur 3.8.1* bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

Figuur 3.8.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot EU-Rail

Beschikbare begroting (miljoen EUR)*

Personeelsbestand (in dienst per 31 december)**

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen, arbeidscontractanten en gedetacheerde nationale deskundigen.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

³³ Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa.

³⁴ Verordening (EU) nr. 642/2014 van de Raad.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.8.4. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming “Europese spoorwegen” (EU-Rail) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel **3.1**. De handtekening op blz. **167** maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.8.5. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van EU-Rail, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.8.6. Naar ons oordeel geven de rekeningen van EU-Rail over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van EU-Rail per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.8.7. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van EU-Rail betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.8.8. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van EU-Rail betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.8.9. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

EU-Rail heeft de Horizon 2020-financiering in 2024 afgesloten en alle leden hebben hun streefdoelen inzake bijdragen bereikt of overschreden

3.8.10. *Tabel 3.8.1* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van EU-Rail-leden voor Horizon 2020 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Gemeenschappelijke Onderneming “Europese spoorwegen” (EU-Rail)

Tabel 3.8.1 — Bijdragen van de leden voor Horizon 2020 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)				Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Aanvullende activiteiten ⁽¹⁾	Totaal	In contanten	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura gerapporteerd, niet gevalideerd	Bijdrage in natura voor aanvullende activiteiten	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG MOVE)	384,5	13,5	0,0	398,0	398,0	0,0	0,0	0,0	398,0	100 %
Particuliere leden	336,5	13,5	120,0	470,0	13,5	362,1	0,0	267,6	643,2	137 %
Totaal	721,0	27,0	120,0	868,0	411,5	362,1	0,0	267,6	1 041,2	120 %

(1) Aanvullende activiteiten vallen buiten de reikwijdte van de controle van de ERK.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.8.11. Eind 2024, het jaar waarin het programma afloopt, lagen de bijdragen van de particuliere leden aanzienlijk boven het streefdoel. Samen droegen alle leden 20 % meer bij dan het totale streefdoel dat in de financieringsverordening is vastgesteld.

EU-Rail is gevorderd met de uitvoering van Horizon Europa en de bijdragen van de leden

3.8.12. *Tabel 3.8.2* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van EU-Rail-leden voor Horizon Europa worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.8.2 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Gevalideerde contante bijdrage	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gerapporteerd, niet gevalideerd	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD) ⁽²⁾	591,0	24,0	615,0	215,7	45,2	N.v.t.	N.v.t.	260,9	42 %
Particuliere leden ⁽²⁾	591,0	24,0	615,0	8,4	N.v.t.	163,1	95,3	266,8	43 %
Totaal	1 182,0	48,0	1 230,0	224,1	45,2	163,1	95,3	527,7	43 %

(1) Bestaat uit “bijdragen in natura voor operationele activiteiten” (IKOP) en “bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten” (IKAA).

(2) Met inbegrip van de bijdragen van het Verenigd Koninkrijk ten bedrage van 29 miljoen EUR en de tussentijdse verlaging van Horizon Europa ten bedrage van 14 miljoen EUR.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.8.13. Eind 2024, het derde jaar van het programma, hadden de EU en de particuliere leden al ongeveer 43 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald. De EU had in totaal 260,9 miljoen EUR aan bijdragen in contanten geleverd (42 % van het streefdoel). Particuliere leden rapporteerden bijdragen in contanten en in natura van ongeveer 266,8 miljoen EUR (43 %). Van dit bedrag had volgens de jaarrekening van de GO 166,8 miljoen EUR (63 %) betrekking op aanvullende activiteiten buiten het EU-Rail-onderzoeksprogramma.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.8.14. We controleerden twee verrichtingen in het kader van Horizon 2020 en Horizon Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van de GO te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. Beide verrichtingen vertoonden geen fouten.

3.8.15. Op basis van de resultaten van de controles achteraf door de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie rapporteerde EU-Rail een representatief foutenpercentage van 1,9 % en een restfoutenpercentage van 0,7 % voor haar Horizon 2020-uitgaven (die goed waren voor ongeveer 92 % van haar totale betalingen in 2024)³⁵. Er zijn nog geen resultaten van evaluaties achteraf beschikbaar voor uitgaven in het kader van Horizon Europa (ongeveer 3 % van alle betalingen in 2024), waarbij EU-Rail uitsluitend gebruikmaakt van forfaitaire subsidies. Onze controle van de in de afgelopen jaren verrichte forfaitaire betalingen bracht geen fouten aan het licht.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.8.16. De *bijlage* bevat een overzicht van de maatregelen die EU-Rail heeft getroffen naar aanleiding van onze opmerkingen van voorgaande jaren.

³⁵ Geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag 2024 van de GO EU-Rail, hoofdstuk 4.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2021, 2022, 2023	Laag uitvoeringspercentage voor operationele betalingskredieten voor Horizon 2020.	Eind 2024 bedroeg het uitvoeringspercentage voor Horizon 2020 88 % (2023: 67 %), waardoor EU-Rail zijn Horizon 2020-projecten kon afsluiten.	Afgesloten
2	2023	Verouderd bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan.	In december 2024 werden een geactualiseerd gemeenschappelijk bedrijfscontinuïteitsplan en een geactualiseerd gemeenschappelijk rampenherstelplan goedgekeurd. Het testen van beide plannen maakt deel uit van het gemeenschappelijke IT-werkprogramma voor 2025.	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming “Europese spoorwegen” (EU-Rail)

Antwoorden van EU-Rail

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/EU-Rail-Replies-SAR-JUS-2024/EU-Rail-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.9. Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing (EuroHPC)

Inleiding

3.9.1. De [Gemeenschappelijke Onderneming “Europese high-performance computing” \(EuroHPC\)](#), gevestigd te Luxemburg, werd in oktober 2018 opgericht voor de periode tot en met 31 december 2026³⁶. In juli 2021 stelde de Raad een nieuwe oprichtingsverordening vast waarmee de looptijd van de GO wordt verlengd en haar mandaat in het kader van de MFK-programma's voor 2021-2027 wordt uitgebreid voor de periode tot 31 december 2033³⁷. In 2024 wijzigde de Raad, op voorstel van de Commissie, de oprichtingsverordening van de GO en introduceerde hij een verdere doelstelling met betrekking tot de ontwikkeling van fabrieken om het Europees leiderschap op het gebied van artificiële intelligentie te stimuleren³⁸.

3.9.2. EuroHPC is een publiek-privaat partnerschap dat de bundeling van middelen mogelijk maakt voor de ontwikkeling en invoering van high-performance computing in Europa. De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG CNECT), de [deelnemende staten](#) en drie particuliere leden: het Europees Technologieplatform voor High Performance Computing, de Big Data Value Association en het European Quantum Industry Consortium.

³⁶ [Verordening \(EU\) 2018/1488 van de Raad](#) tot oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing.

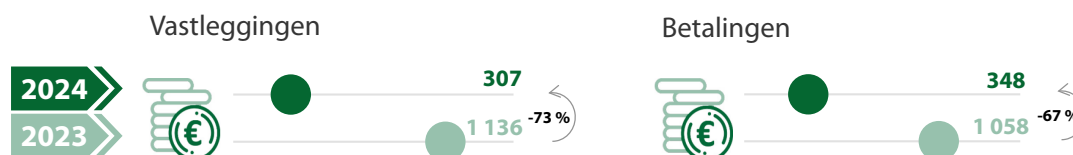
³⁷ [Verordening \(EU\) 2021/1173 van de Raad](#) tot oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing en tot intrekking van Verordening (EU) 2018/1488.

³⁸ [Verordening \(EU\) 2024/1732 van de Raad](#) tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1173 wat betreft een EuroHPC-initiatief voor start-ups om Europees leiderschap op het gebied van betrouwbare artificiële intelligentie te stimuleren.

3.9.3. *Figuur 3.9.1* bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

Figuur 3.9.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot EuroHPC

Beschikbare begroting (miljoen EUR)*

Personeelsbestand (in dienst per 31 december)**

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

3.9.4. De aanzienlijk verlaagde begroting voor vastleggingen en betalingen voor 2024 weerspiegelt de werkzaamheden die zijn verricht ter voorbereiding van nieuwe AI-investeringsprojecten. In september 2024 lanceerde de GO twee belangrijke oproepen tot het indienen van blijken van belangstelling voor de oprichting van AI-fabrieken. Om deze projecten te financieren moest zij investeringsprojecten die al gepland en begroot waren in het kader van Digitaal Europa en de Connecting Europe Facility (CEF) uitstellen of annuleren.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.9.5. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming “Europese high-performance computing” (EuroHPC) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de

rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel **3.1**. De handtekening op blz. **167** maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.9.6. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van EuroHPC, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.9.7. Naar ons oordeel geven de rekeningen van EuroHPC over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van EuroHPC per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Toelichtende paragraaf

3.9.8. Wij vestigen de aandacht op toelichting 4.2 van de jaarrekening van EuroHPC voor 2024, waarin een door de GO uitgevoerde voorlopige effectbeoordeling wordt beschreven alsmede de daarmee samenhangende onzekerheid over vooruitbetalingen aan een leverancier, mede gezien de onlangs bekendgemaakte informatie over de financiële situatie van de leverancier. Na analyse van de totale waarde van haar contractuele betrekkingen met de leverancier, waarbij de nadruk ligt op de voorschotten die zijn betaald voor contracten en subsidieovereenkomsten, raamt EuroHPC de potentiële impact op maar liefst 88,4 miljoen EUR. Ons oordeel is op dit punt niet gewijzigd.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.9.9. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van EuroHPC betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.9.10. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van EuroHPC betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.9.11. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

In 2024 daalde het uitvoeringspercentage voor de begroting van EuroHPC voor Horizon 2020-subsidiebetalingen nog verder

3.9.12. In 2024 daalde het uitvoeringspercentage voor de begroting voor subsidiebetalingen in het kader van Horizon 2020 tot 27 % (2023: 36 %). De GO legde uit dat dit te wijten was aan vertragingen bij de verwerking van de controles vooraf van technische en financiële verslagen die in 2024 door begunstigden werden ingediend met het oog op cofinanciering door de GO. De betalingen in verband met de onverwerkte verslagen werden uitgesteld tot 2025.

Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing (EuroHPC)

In tegenstelling tot de EU en de deelnemende staten zullen particuliere leden hun doelstelling inzake bijdragen voor Horizon 2020 niet bereiken

3.9.13. *Tabel 3.9.1* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van EuroHPC-leden voor Horizon 2020 en CEF1 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.9.1 — Bijdragen van de leden voor Horizon 2020 en CEF1 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)				Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Aanvullende activiteiten ⁽²⁾	Totaal	In contanten	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura gerapporteerd, niet gevalideerd	Bijdrage in natura voor aanvullende activiteiten	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG CNECT) ⁽¹⁾	526,0	10,0	N.v.t.	536,0	477,4	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	477,4	89 %
Deelnemende staten ⁽³⁾⁽⁴⁾	476,0	0,0	N.v.t.	476,0	179,6	0,0	51,9	N.v.t.	231,5	49 %
Particuliere leden ⁽³⁾	420,0	0,0	N.v.t.	420,0	0,0	0,0	20,0	N.v.t.	20,0	5 %
Totaal	1 422,0	10,0	N.v.t.	1 432,0	657,0	0,0	71,9	N.v.t.	728,9	51 %

(1) Met inbegrip van 100 miljoen EUR uit CEF1.

(2) Aanvullende activiteiten vallen buiten de reikwijdte van de controle van de ERK.

(3) In de nieuwe oprichtingsverordening werd de verplichting voor deelnemende landen en particuliere leden om bij te dragen in de administratieve kosten ingetrokken.

(4) De bijdragen in contanten van de deelnemende staten die rechtstreeks aan de contractanten/begunstigden zijn betaald, zijn niet opgenomen.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.9.14. Eind 2024 had de EU in totaal 477,4 miljoen EUR aan bijdragen in contanten geleverd (89 % van het streefdoel). De deelnemende staten hadden 179,6 miljoen EUR aan financiële bijdragen geleverd voor door de GO aangekochte supercomputers en rapporteerden nog eens 51,9 miljoen EUR aan bijdragen in natura aan de exploitatiekosten van de gastentiteiten (49 % van het streefdoel). De belangrijkste reden voor het lagere bijdragepercentage van de deelnemende staten is dat zij hun kosten alleen erkennen en aan de GO rapporteren wanneer de overeenkomstige Horizon 2020- en CEF1-projecten die zij met nationale middelen ondersteunen, zijn voltooid.

3.9.15. Hoewel de juridische verbintenissen die zowel de EU als de deelnemende staten zijn aangegaan in overeenstemming zijn met hun streefdoelen inzake de Horizon 2020-bijdrage, zijn de door de particuliere leden geleverde bijdragen laag. Hun bijdragen in natura aan operationele activiteiten (20 miljoen EUR) liggen nog steeds aanzienlijk onder het in de oprichtingsverordening van de GO vastgestelde minimumstreefdoel van 420 miljoen EUR voor particuliere leden. Zoals we al opmerkten in eerdere verslagen (bv. het [Jaarverslag 2023 over gemeenschappelijke ondernemingen van de EU](#), paragraaf 3.9.16), vloeit deze situatie voort uit de regelingen³⁹ van EuroHPC voor de financiering van haar activiteiten. In het kader van deze regelingen kunnen particuliere leden alleen bijdragen in natura leveren aan innovatiesubsidies (die goed zijn voor ongeveer 30 % van de totale subsidieactiviteiten van de GO). Wij zijn van

³⁹ Zie artikel 15, lid 3, punt f), van de statuten in de bijlage bij Verordening (EU) 2018/1488 van de Raad.

Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing (EuroHPC)

mening dat dit het vermogen van de GO beperkt om haar taak van nauwe samenwerking met de particuliere sector te vervullen en dat de GO hierdoor niet in staat is om bijdragen van de particuliere sector aan de Horizon 2020-doelstellingen van de GO te kwantificeren.

Als gevolg van de nieuwe AI-pijler werd de uitvoering van de begroting voor Digitaal Europa voor 2024 en de bijdragen van de leden vertraagd

3.9.16. Gezien het grote strategische belang van de nieuwe AI-pijler voor EuroHPC en de deelnemende staten heeft de GO de beschikbare middelen herschikt naar de cruciale eerste oproepen tot het indienen van blikken van belangstelling voor de oprichting van AI-fabrieken. In december 2024 selecteerde zij zeven AI-gastentiteiten en kende zij cofinanciering toe aan hun investeringsprojecten (ongeveer 653 miljoen EUR uit Digitaal Europa en 112 miljoen EUR uit Horizon Europa). Dit betekende dat verschillende andere geplande investeringsactiviteiten werden geannuleerd of uitgesteld tot de periode 2025-2027, waardoor de uitvoering van de infrastructuuractiviteiten van EuroHPC in het kader van Digitaal Europa in 2024 werd vertraagd.

3.9.17. Dit verklaart waarom de uitvoeringspercentages in 2024 voor zowel de vastleggingen als de betalingen voor investeringsactiviteiten in het kader van Digitaal Europa zeer laag bleven, namelijk respectievelijk 22 % en 19 % (2023: 89 % en 18 %).

3.9.18. [Tabel 3.9.2](#) bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van EuroHPC-leden voor onderzoeksprogramma's in het kader van het MFK 2021-2027 worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Tabel 3.9.2 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa, Digitaal Europa en de CEF2 (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Gevalideerde contante bijdrage	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽³⁾ gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽³⁾ gerapporteerd, niet gevalideerd	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG CNCT) ⁽¹⁾	3 059,3	92,0	3 151,3	190,3	724,9	N.v.t.	N.v.t.	915,2	29 %
Deelnemende staten ⁽²⁾	2 989,3	0,0	2 989,3	36,6	103,2	0,0	0,0	139,8	5 %
Particuliere leden	900,0	0,0	900,0	0,0	N.v.t.	0,0	2,8	2,8	0 %
Totaal	6 948,6	92,0	7 040,6	226,9	828,0	0,0	2,8	1 057,8	15 %

(1) Met inbegrip van a) 900 miljoen EUR uit Horizon Europa, verminderd met de tussentijdse verlaging van 21 miljoen EUR, vermeerderd met de bijdrage van het Verenigd Koninkrijk ten bedrage van 91 miljoen EUR; b) maximaal 1 981,3 miljoen EUR uit Digitaal Europa; c) maximaal 200 miljoen EUR uit CEF2.

(2) De bijdragen in contanten van de deelnemende staten die rechtstreeks aan de contractanten/begunstigden zijn betaald, zijn niet opgenomen.

(3) Bestaat uit de bijdragen in natura van de deelnemende staten aan de operationele kosten van de gastentiteiten en de bijdragen in natura van de particuliere leden aan de operationele activiteiten van de GO.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.9.19. Eind 2024, het derde jaar van Horizon Europa en Digitaal Europa, hadden de EU en de deelnemende staten slechts ongeveer 17 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald (respectievelijk 29 % en 5 %). Dit weerspiegelt onder meer de herschikking van middelen, voornamelijk van investeringsactiviteiten in het kader van Digitaal Europa, naar activiteiten in het kader van de nieuwe AI-pijler (zie paragraaf [3.9.16](#)).

3.9.20. Hoewel de streefdoelen inzake de bijdragen van de particuliere leden meer dan twee keer zo hoog waren als in het vorige MFK (van 420 miljoen EUR naar 900 miljoen EUR), werd in 2024 slechts 2,8 miljoen EUR aan bijdragen in natura gerealiseerd. Deze situatie was het gevolg van dezelfde structurele oorzaken als beschreven in verband met Horizon 2020 (zie paragraaf [3.9.15](#)). Daarnaast worden in het kader van de programma's voor 2021-2027 particuliere leden uitgesloten van deelname aan uit Digitaal Europa gefinancierde investeringsprojecten zoals de aankoop of modernisering van supercomputers en de oprichting van AI-fabrieken (ongeveer 70 % van de activiteiten van de GO); hun deelname is beperkt tot innovatiesubsidieprojecten, die slechts 3 % de resterende 30 % van de activiteiten van de GO (subsidieactiviteiten in het kader van Horizon Europa) uitmaken. Dit vermindert aanzienlijk hun mogelijkheden om bijdragen in natura te leveren.

3.9.21. Zoals we in het [jaarverslag van vorig jaar over gemeenschappelijke ondernemingen van de EU](#) hebben opgemerkt (paragraaf 3.9.19), zal EuroHPC, indien de financieringsregelingen⁴⁰ en/of het streefdoel inzake bijdragen van de particuliere leden ongewijzigd blijven, het aanzienlijk hogere streefdoel inzake bijdragen van de particuliere leden in het kader van het MFK 2021-2027 niet halen. Dit vormt een bedreiging voor de verwezenlijking van de algemene programmadoelstellingen om een sterke samenwerking met de particuliere partners tot stand te brengen.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.9.22. We controleerden vijf verrichtingen in het kader van Horizon 2020 en Horizon Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van de GO te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. Wij stelden tekortkomingen vast in de controle van en het toezicht op de tijdregistratie van het personeel dat werkzaam was voor één project dat deel uitmaakte van onze steekproef. In een ander

⁴⁰ Zie artikel 15, lid 3, punt g), van de statuten in de bijlage bij Verordening (EU) 2021/1173 van de Raad, samen met artikel 7, lid 1, en artikel 11, lid 2, van die verordening.

Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing (EuroHPC)

geval stelden we een fout met een financiële impact vast die voortvloeide uit niet-subsidiabele personeelskosten als gevolg van een onjuiste methode voor de berekening van dagtarieven.

3.9.23. Op basis van de resultaten van de controles achteraf door de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie rapporteerde de GO een representatief foutenpercentage van 0,84 % en een restfoutenpercentage van 0 % voor haar Horizon 2020-uitgaven (die goed waren voor ongeveer 80 % van haar totale betalingen in 2024)⁴¹. Er zijn nog geen resultaten van controles achteraf beschikbaar voor uitgaven in het kader van Horizon Europa en Digitaal Europa (ongeveer 17 % van alle betalingen in 2024).

Opmerkingen over andere kwesties

EuroHPC had haar aanwervingsstreefdoelen eind 2024 niet gehaald

3.9.24. In 2021 kende de Commissie EuroHPC 39 extra personeelsposten toe zodat zij over de volledige 54 personeelsleden beschikte die zij nodig had om ongeveer 7 miljard EUR aan middelen in het kader van het MFK 2021-2027 uit te voeren. Dertig van deze nieuwe posten moesten vóór eind 2022 zijn ingevuld en de overige negen vóór eind 2023. Eind 2024 waren 14 van de 39 posten nog steeds vacant. Dit kan EuroHPC beletten haar activiteiten zoals gepland uit te voeren.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.9.25. De *bijlage* bevat een overzicht van de corrigerende maatregelen die EuroHPC heeft getroffen naar aanleiding van onze opmerkingen van voorgaande jaren.

⁴¹ Geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag 2024 van de GO EuroHPC, hoofdstuk "Internal Control", blz. 104.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2023	Onvolledig bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan.	De GO heeft haar geactualiseerde bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan in 2024 vastgesteld en in mei 2025 getest.	Afgesloten
2	2023	Geen internecontrolebeleid voor gevoelige functies.	De GO heeft in 2024 een beleid inzake het beheer van gevoelige functies vastgesteld.	Afgesloten
3	2021, 2022, 2023	De financieringsregelingen van de GO, in het kader waarvan particuliere leden voor slechts één soort project (innovatieprojecten die ongeveer 3 % van de totale Horizon Europa-middelen vertegenwoordigden) bijdragen in natura konden leveren, beletten de particuliere leden om hun minimumstreefdoelen inzake bijdragen te behalen.	De situatie hield in 2024 aan (zie paragraaf 3.9.20).	Openstaand
4	2022, 2023	Lage uitvoeringspercentages voor vastleggingen en betalingskredieten met betrekking tot Digitaal Europa.	De situatie met betrekking tot de investeringsactiviteiten in het kader van Digitaal Europa hield in 2024 aan (zie paragraaf 3.9.16).	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing (EuroHPC)

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
5	2023	Accumulatie van een overschot in contanten.	Eind 2024 steeg het overschot in contanten van EuroHPC van 840,7 miljoen EUR eind 2023 tot 904,7 miljoen EUR eind 2024.	Openstaand
6	2020, 2021, 2022, 2023	Bij de planning van de begroting voor administratieve vastleggingen en betalingen (titels 1 en 2) werd onvoldoende rekening gehouden met deerschikking van aanzienlijke bedragen naar ongebruikte betalingskredieten van voorgaande jaren.	Terwijl in 2024 het uitvoeringspercentage voor de begroting voor personeelsuitgaven (titel 1) 95 % bedroeg, hield de situatie aan voor de begroting voor betalingen voor gebouwen, uitrusting en operationele uitgaven (titel 2). Omdat onvoldoende rekening werd gehouden met deerschikking van cumulatieve ongebruikte betalingskredieten naar de administratieve begroting voor 2024, bleef het uitvoeringspercentage voor de begroting voor betalingen onder titel 2 laag, namelijk 61 % (2023: 26 %).	Openstaand
7	2021, 2022, 2023	Aanwervingsstreefdoelen niet gehaald.	Eind 2024 had de GO haar streefdoel van 39 nieuwe personeelsleden voor eind 2023 nog steeds niet gehaald (zie paragraaf 3.9.24).	Openstaand
8	2023	Tekortkomingen in de voorselectiefase van aanwervingsprocedures.	In 2024 heeft EuroHPC voor de voorselectiefase van haar aanwervingsprocedures een puntenmatrix ingevoerd met een weging voor elk essentieel criterium.	Afgesloten

Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing (EuroHPC)

Antwoorden van EuroHPC

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/EuroHPC-Replies-SAR-JUS-2024/EuroHPC-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.10. Gemeenschappelijke Onderneming “Slimme netwerken en diensten” (GO SNS)

Inleiding

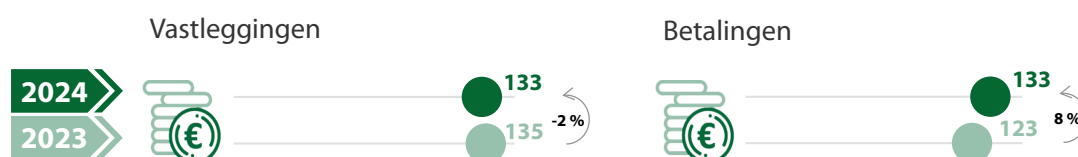
3.10.1. De Gemeenschappelijke Onderneming “Slimme netwerken en diensten” (GO SNS), gevestigd te Brussel, werd in november 2021 in het kader van het programma Horizon Europa opgericht voor de periode die eindigt op 31 december 2029⁴². Op 24 oktober 2023 werd zij financieel autonoom.

3.10.2. De GO SNS is een publiek-privaat partnerschap dat tot doel heeft het industriële leiderschap in Europa op het gebied van 5G- en 6G-netwerken en -diensten te faciliteren en te ontwikkelen. De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG CNECT), en de 6G Smart Networks and Services Industry Association (6G-IA).

3.10.3. *Figuur 3.10.1* bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

Figuur 3.10.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO SNS

Beschikbare begroting (miljoen EUR)*

Personeelsbestand (in dienst per 31 december)**

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

⁴² Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.10.4. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming “Slimme netwerken en diensten” (GO SNS) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel **3.1**. De handtekening op blz. **167** maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.10.5. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van de GO SNS, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.10.6. Naar ons oordeel geven de rekeningen van de GO SNS over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van de GO SNS per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.10.7. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van de GO SNS betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.10.8. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van de GO SNS betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.10.9. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

Particuliere leden hebben hun streefdoelen bereikt door middel van aanvullende activiteiten

3.10.10. *Tabel 3.10.1* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van leden van de GO SNS voor Horizon Europa worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Gemeenschappelijke Onderneming “Slimme netwerken en diensten” (GO SNS)

Tabel 3.10.1 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Gevalideerde contante bijdrage	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gevalideerd	Bijdrage in natura ⁽¹⁾ gerapporteerd, niet gevalideerd	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD) ⁽²⁾	881,5	18,5	900,0	416,8	19,1	N.v.t.	N.v.t.	435,9	48 %
Particuliere leden ⁽²⁾	881,5	18,5	900,0	1,7	0,0	337,3	24,7	363,7	40 %
Totaal	1 763,0	37,0	1 800,0	418,5	19,1	337,3	24,7	799,6	44 %

(1) Bestaat uit “bijdragen in natura voor operationele activiteiten” (IKOP) en “bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten” (IKAA).

(2) Met inbegrip van de bijdragen van het Verenigd Koninkrijk ten bedrage van 21 miljoen EUR en de tussentijdse verlaging van Horizon Europa ten bedrage van 21 miljoen EUR.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.10.11. Eind 2024 hadden de EU en de particuliere leden samen ongeveer 44 % van hun totale streefdoel inzake bijdragen behaald (respectievelijk 48 % en 40 %). Volgens de jaarrekening van de GO hadden 337,3 miljoen EUR aan bijdragen van particuliere leden (93 %) betrekking op aanvullende activiteiten die niet rechtstreeks verband hielden met de door de GO SNS gefinancierde projecten. Wij merken op dat de GO voor zowel IKAA als IKOP vergelijkbare regels moet toepassen met betrekking tot certificering, rapportage en validatie. Aangezien aanvullende activiteiten echter niet gebonden zijn aan dezelfde regels voor evaluatie en monitoring als de door de GO gefinancierde activiteiten die voortvloeien uit oproepen, zijn wij van mening dat het risico bestaat dat zij minder doeltreffend zijn wat betreft het realiseren van de programmadoelstellingen van de GO.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.10.12. We controleerden twee verrichtingen in het kader van Horizon Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse betalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van de GO SNS te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. We stelden één fout met een financiële impact vast die voortvloeide uit niet-subsidiabele personeelskosten als gevolg van onjuiste rapportage van dergelijke kosten voor de eigenaar van een kleine en middelgrote onderneming en een onjuiste methode voor de berekening van de werkelijke kosten.

3.10.13. De gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie heeft nog geen resultaten van controles achteraf voor Horizon Europa verkregen. Wij konden deze resultaten dus niet meenemen in onze algemene beoordeling.

Opmerkingen over de beheers- en controlesystemen

De GO SNS heeft nog geen op risico's gebaseerd controlekader voor subsidiebetalingen in het kader van Horizon Europa ingevoerd

3.10.14. De GO SNS heeft nog geen op risico's gebaseerde controles van de uitgaven in het kader van Horizon Europa ingevoerd. Het gebruik van een systematisch, gecentraliseerd controlekader is een essentieel onderdeel van de betrouwbaarheidsverklaring van de uitvoerend directeur over de wettigheid en regelmatigheid van de betalingsverrichtingen van de GO. Het opzetten van een op risico's gebaseerd controlekader zal aanzienlijke inspanningen vergen waarvoor de GO SNS de nodige middelen ter beschikking zal moeten stellen.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.10.15. De *bijlage* bevat een overzicht van de maatregelen die de GO SNS heeft getroffen naar aanleiding van onze opmerkingen van voorgaande jaren.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2023	Het internecontrolekader van de Commissie is slechts gedeeltelijk ingevoerd. Er moeten met name nog maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat het bedrijfscontinuïteitsplan en het rampenherstelplan, het beleid inzake het beheer van gevoelige functies en de controlebeginselen met betrekking tot risicobeoordeling en controle- en monitoringactiviteiten doeltreffend functioneren.	De GO heeft in juni 2024 een beleid inzake het beheer van gevoelige functies vastgesteld. In 2024 werden een geactualiseerd gemeenschappelijk bedrijfscontinuïteitsplan en een geactualiseerd gemeenschappelijk rampenherstelplan goedgekeurd. Het testen van beide plannen maakt deel uit van het gemeenschappelijke IT-werkprogramma voor 2025. Eind 2024 had de GO nog geen op risico's gebaseerd controlekader voor uitgaven in het kader van Horizon Europa ingevoerd (zie paragraaf 3.10.14).	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming “Slimme netwerken en diensten” (GO SNS)

Antwoorden van de GO SNS

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/SNS-Replies-SAR-JUS-2024/SNS-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.11. Gemeenschappelijke Onderneming “Mondiale gezondheid EDCTP3”

Inleiding

3.11.1. De Gemeenschappelijke Onderneming “Mondiale gezondheid EDCTP3”, gevestigd te Brussel, werd in november 2021 in het kader van het programma Horizon Europa opgericht voor de periode die eindigt op 31 december 2031⁴³. De GO bouwt voort op het eerste en tweede programma van het partnerschap voor klinische proeven tussen Europese en ontwikkelingslanden (European and Developing Countries Clinical Trials Partnership — EDCTP). Op 23 november 2023 werd zij financieel autonoom.

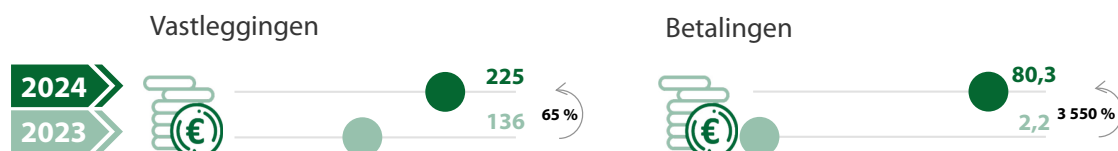
3.11.2. “Mondiale gezondheid EDCTP” is een partnerschap tussen de EU en de EDCTP-associatie, waarvan momenteel 15 Europese en 30 Afrikaanse landen lid zijn. Zij heeft tot doel nieuwe oplossingen te vinden om de druk van infectieziekten in Sub-Saharisch Afrika te verlichten en de onderzoekscapaciteit te versterken om zowel in die regio als in de hele wereld voorbereid te zijn en te reageren op infectieziekten die opnieuw de kop opsteken. De leden van de GO zijn de EU, vertegenwoordigd door de Commissie (DG RTD), en de EDCTP-associatie.

⁴³ Verordening (EU) 2021/2085 van de Raad voor de oprichting van Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa.

3.11.3. *Figuur 3.11.1* bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

Figuur 3.11.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot “Mondiale gezondheid EDCTP3”

Beschikbare begroting (miljoen EUR)*

Personeelsbestand (in dienst per 31 december)**

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

3.11.4. De verhoging van de begroting voor 2024 voor vastleggingen en betalingen van de GO weerspiegelt de publicatie van een belangrijke oproep tot het indienen van voorstellen en voorfinancieringsbetalingen voor subsidieovereenkomsten in het kader van de oproep van 2023. Eind 2024 had de GO de aanwerving voor de posten in haar personeelsformatie afgerond.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.11.5. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van “Mondiale gezondheid EDCTP3” en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel 3.1. De handtekening op blz. 167 maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.11.6. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van Mondiale gezondheid EDCTP3, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

3.11.7. Naar ons oordeel geven de rekeningen van “Mondiale gezondheid EDCTP3” over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van “Mondiale gezondheid EDCTP3” per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Andere aangelegenheden

3.11.8. Wij vestigen de aandacht op belangrijke gebeurtenissen die zich sinds de verslagperiode hebben voorgedaan en aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor de activiteiten van de GO. Met name:

- De snelle escalatie van het conflict in het oosten van de Democratische Republiek Congo zou een bedreiging kunnen vormen voor verschillende door de GO gefinancierde projecten in de regio.
- De GO en de EDCTP-associatie hadden in Rwanda het twaalfde EDCTP-forum georganiseerd, dat van van 15 tot en met 20 juni 2025 werd gehouden, in samenwerking met het Rwandese ministerie van Volksgezondheid en het Rwandese Biomedisch Centrum. De GO heeft in 2024 ongeveer 1 miljoen EUR volledig toegewezen ter dekking van de operationele kosten van dit evenement. —
- Op 13 februari 2025 vaardigde het Europees Parlement een resolutie uit in verband met het geëscaleerde geweld in het oosten van de Democratische Republiek Congo.
- In februari 2025 kondigde de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken de annulering aan van de meeste door het Amerikaans Bureau voor Internationale Ontwikkeling (US Agency for International Development — USAID) gefinancierde

Gemeenschappelijke Onderneming “Mondiale gezondheid EDCTP3”

programma's, wat negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor sommige begunstigen van de GO die sterk afhankelijk zijn van deze financiering.

Ons oordeel is op deze punten niet gewijzigd.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.11.9. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van “Mondiale gezondheid EDCTP3” betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.11.10. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van “Mondiale gezondheid EDCTP3” betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.11.11. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

“Mondiale gezondheid EDCTP3” loopt nog steeds ver achter op het streefdoel inzake het betrekken van bijdragende partners

3.11.12. *Tabel 3.11.1* bevat een overzicht waarin de streefdoelen inzake de bijdragen van de leden en de bijdragende partners van “Mondiale gezondheid EDCTP3” voor Horizon Europa worden vergeleken met hun werkelijke bijdragen (in contanten en in natura) zoals gerapporteerd in de jaarrekening van de GO eind 2024.

Gemeenschappelijke Onderneming “Mondiale gezondheid EDCTP3”

Tabel 3.11.1 — Bijdragen van de leden voor Horizon Europa (in miljoen EUR)

Leden	Bijdragen van de leden (krachtens de oprichtingsverordening)			Bijdragen van de leden (per 31.12.2024)					
	Operationele activiteiten	Administratieve kosten	Totaal	Gevalideerde contante bijdrage	Contante bijdrage niet gevalideerd	Bijdrage in natura gevalideerd	Bijdrage in natura gerapporteerd, niet gevalideerd	Totaal	Verwezenlijking (%)
EU (DG RTD) ⁽²⁾	830,3	59,8	890,1	120,9	4,0	N.v.t.	N.v.t.	124,9	14 %
EDCTP — deelnemende staten ⁽¹⁾⁽²⁾	550,0	0,0	550,0	5,3	N.v.t.	0,0	394,5	399,8	73 %
Bijdragende partners ⁽¹⁾	400,0	0,0	400,0	0,0	15,6	N.v.t.	N.v.t.	15,6	4 %
Totaal	1 780,3	59,8	1 840,1	126,2	19,6	0,0	394,5	540,3	29 %

(1) De bijdragen van de EDCTP-associatie bestaan uit bijdragen in contanten en in natura voor aanvullende activiteiten (IKAA). De bijdragen van bijdragende partners bestaan uit contante bijdragen aan de activiteiten van de GO.

(2) Met inbegrip van de bijdragen van het Verenigd Koninkrijk ten bedrage van 110,1 miljoen EUR en de tussentijdse verlaging van Horizon Europa ten bedrage van 20 miljoen EUR.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de GO en haar oprichtingsverordening.

3.11.13. Eind 2024 had de EDCTP-associatie al 399,8 miljoen EUR (73 % van het streefdoel) aan bijdragen in contanten en in natura aan aanvullende activiteiten gerapporteerd, terwijl de bijdragen in contanten van de EU slechts 14 % van het streefdoel bedroegen. De GO schat in haar jaarrekening dat de bijdragen van de EDCTP-associatie, samen met 110,1 miljoen EUR aan vastleggingen voor aanvullende activiteiten van het Verenigd Koninkrijk, de totale bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten aan het einde van het programma op 550 miljoen EUR zullen brengen (100 % van het minimumstreefdoel inzake bijdragen van de EDCTP-associatie).

3.11.14. Volgens overweging 69 van de [oprichtingsverordening](#) van “Mondiale gezondheid EDCTP3” moet de GO andere internationale onderzoeksfinanciers, zoals filantropische instellingen, de farmaceutische industrie en andere niet-EU-landen, aanmoedigen om als bijdragende partners contante bijdragen aan het partnerschap te leveren. Op grond van artikel 102 van de verordening moet de GO trachten om tegen het einde van de uitvoering van het programma 400 miljoen EUR aan bijdragen in contanten te innen. Eind 2024, het derde jaar van uitvoering van het programma, was het niveau van de bijdragen in contanten van bijdragende partners echter nog steeds zeer laag, namelijk 15,6 miljoen EUR (4 % van het streefdoel). In 2024 nam de GO slechts één extra partner aan, waarvan de bijdragen van ongeveer 2,2 miljoen EUR in 2025 en 2026 zullen worden gerealiseerd. Het tekort aan dergelijke bijdragen kan het hefboomeffect van de activiteiten van de GO aanzienlijk verminderen en vormt daarom een risico voor de verwezenlijking van haar programmadoelstellingen.

Tekortkomingen in de begrotingsplanning en -uitvoering voor administratieve uitgaven

3.11.15. Eind 2024 had “Mondiale gezondheid EDCTP3” slechts 3 miljoen EUR (75 %) betaald uit de begroting voor personeelsuitgaven van ongeveer 4 miljoen EUR (titel 1) en

Gemeenschappelijke Onderneming “Mondiale gezondheid EDCTP3”

slechts 1 miljoen EUR (37 %) uit de begroting voor administratieve infrastructuur van 2,7 miljoen EUR (titel 2). Als gevolg daarvan bedroeg het bedrag aan ongebruikte administratieve betalingskredieten dat wordt herschikt naar de administratieve begroting van het volgende jaar 2,7 miljoen EUR, of 40 % van de totale administratieve begroting (titels 1 en 2) voor 2025. Volgens de GO was de stijging van de ongebruikte administratieve betalingskredieten voornamelijk te wijten aan vertragingen bij de aanwerving (titel 1) en de late uitvoering van renovatieovereenkomsten (titel 2), waarvoor de uitgaven waren gepland in 2024.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.11.16. We controleerden één verrichting in het kader van Horizon Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse/saldobetalingen en verrekeningen die de GO in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van de GO te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. De verrichting vertoonde geen fouten.

3.11.17. De gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie heeft nog geen resultaten van controles achteraf voor Horizon Europa verkregen. Wij konden deze resultaten dus niet meenemen in onze algemene beoordeling.

Opmerkingen over andere kwesties

Tekortkomingen bij de selectie van een hooggeplaatst personeelslid

3.11.18. In 2024 organiseerde “Mondiale gezondheid EDCTP3” een selectieprocedure met betrekking tot een leidinggevende functie. Kandidaten zonder de vereiste minimale managementervaring en deskundigheid, zoals vermeld in de kennisgeving van vacature, werden niet systematisch uitgesloten. Dit had echter geen invloed op het resultaat van de procedure, aangezien de geselecteerde kandidaat aan alle selectiecriteria voldeed.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.11.19. De *bijlage* bevat een overzicht van de maatregelen die “Mondiale gezondheid EDCTP3” heeft genomen naar aanleiding van onze opmerkingen in voorgaande jaren.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2023	Het internecontrolekader van de Commissie is slechts gedeeltelijk ingevoerd. Er moeten met name nog maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat het bedrijfscontinuïteitsplan en het rampenherstelplan, het beleid inzake het beheer van gevoelige functies en de controlebeginselen met betrekking tot monitoringactiviteiten doeltreffend functioneren.	De GO heeft in mei 2024 een beleid inzake het beheer van gevoelige functies vastgesteld. In 2024 werden een geactualiseerd gemeenschappelijk bedrijfscontinuïteitsplan en een geactualiseerd gemeenschappelijk rampenherstelplan goedgekeurd. Het testen van beide plannen maakt deel uit van het gemeenschappelijke IT-werkprogramma voor 2025.	Openstaand

Gemeenschappelijke Onderneming “Mondiale gezondheid EDCTP3”

Antwoorden van “Mondiale gezondheid EDCTP3”

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/Global_Health_EDCTP3-Replies-SAR-JUS-2024/Global_Health_EDCTP3-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

3.12. Europees Kenniscentrum voor industrie, technologie en onderzoek op het gebied van cyberbeveiliging (ECCC)

Inleiding

3.12.1. Het Europees Kenniscentrum voor industrie, technologie en onderzoek op het gebied van cyberbeveiliging (European Cybersecurity Competence Centre and Network — ECCC), gevestigd te Boekarest, werd in mei 2021 opgericht in het kader van het programma Digitaal Europa voor de periode die eindigt op 31 december 2029⁴⁴. Op 24 september 2024 werd het ECCC financieel autonoom. Vóór die datum was de Commissie verantwoordelijk voor de begroting van het ECCC voor 2024 en voerde zij 74,2 miljoen EUR aan betalingskredieten en 2,1 miljoen EUR aan vastleggingskredieten uit.

3.12.2. Het ECCC werkt samen met het Netwerk van nationale coördinatiecentra om innovatie en industriebeleid op het gebied van cyberbeveiliging in samenwerking met de industrie, kmo's, Europese onderzoeks- en normalisatie-instellingen, overheidsinstanties en belanghebbenden die zich bezighouden met cyberbeveiliging, te ondersteunen.

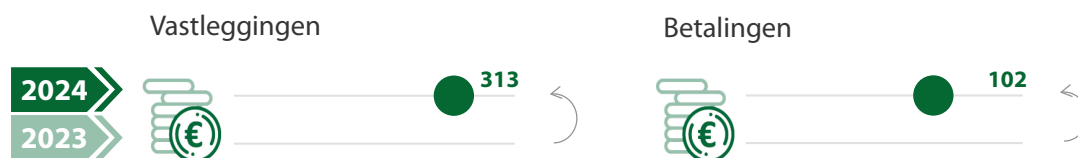
3.12.3. *Figuur 3.12.1* toont de belangrijkste cijfers voor het ECCC voor de periode van 24 september tot en met 31 december 2024.

⁴⁴ Verordening (EU) 2021/887 van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees kenniscentrum voor industrie, technologie en onderzoek op het gebied van cyberbeveiliging en het netwerk van nationale coördinatiecentra.

Europees Kenniscentrum voor industrie, technologie en onderzoek op het gebied van cyberbeveiliging (ECCC)

Figuur 3.12.1 — Belangrijkste cijfers met betrekking tot het ECCC

Beschikbare begroting (miljoen EUR)*

Personeelsbestand (in dienst per 31 december)**

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die het ECCC opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het “personeelsbestand” bestaat uit tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten.

Bron: Door het ECCC verstrekte gegevens.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.12.4. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van het Europees Kenniscentrum en netwerk voor cyberbeveiliging (ECCC) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel [3.1](#). De handtekening op blz. [167](#) maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.12.5. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- de rekeningen van het ECCC, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting voor de periode 24 september tot en met 31 december 2024, en

- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.12.6. Naar ons oordeel geven de rekeningen van het ECCC over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van het ECCC per 31 december 2024, van de resultaten van zijn verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig zijn financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Toelichtende paragraaf

3.12.7. Wij vestigen de aandacht op toelichting 4.1.2 van de jaarrekening van het ECCC voor 2024, waarin wordt uitgelegd dat het ECCC op 24 september 2024 zijn financiële autonomie heeft gekregen. Vóór die datum was de Commissie verantwoordelijk voor de oprichting en de initiële werkzaamheden van het ECCC. Wij vestigen ook de aandacht op toelichting 4.3.3, waarin wordt uitgelegd dat in 2024 in totaal 276,2 miljoen EUR aan voorfinanciering voor operationele activiteiten is gerealiseerd, waarvan 195,6 miljoen EUR door de Commissie is verstrekt voordat het ECCC zijn financiële autonomie kreeg. Ons oordeel is op deze punten niet gewijzigd.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.12.8. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van het ECCC voor de periode van 24 september tot en met 31 december 2024 op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Toelichtende paragraaf

3.12.9. Wij vestigen de aandacht op toelichting 5.1.3 van de jaarrekening van het ECCC voor 2024, waarin wordt uitgelegd dat de lidstaten op 31 december 2024 nog geen vrijwillige bijdragen hadden geleverd aan de gezamenlijke acties en de administratieve begroting van het ECCC. Ons oordeel is op dit punt niet gewijzigd.

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.12.10. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van het ECCC voor de periode van 24 september tot en met 31 december 2024 op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.12.11. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over het begrotingsbeheer

Het ECCC beschikt niet over informatie over de cumulatieve bijdragen van zijn leden die het vóór het verkrijgen van zijn financiële autonomie heeft ontvangen

3.12.12. In zijn jaarrekening voor 2024 heeft het ECCC geen informatie opgenomen over de cumulatieve bijdragen van zijn leden vóór het verkrijgen van zijn financiële autonomie op het niveau van de programma's Horizon Europa en Digitaal Europa, noch heeft het de bijdragen die het aan het einde van het jaar uit alle bronnen had ontvangen, vergeleken met de voor elk programma vastgestelde streefdoelen. Bijgevolg werd er aan het einde van het jaar geen volledige informatie over de resultaten van het ECCC openbaar gemaakt.

Opmerkingen over de beheers- en controlesystemen

Het ECCC had zijn internecontrolekader gedeeltelijk ingevoerd

3.12.13. Eind 2024 had het ECCC zijn [internecontrolekader](#), dat is gebaseerd op 17 beginselen, deels ingevoerd. Het had met name nog niet alle werkzaamheden voltooid om ervoor te zorgen dat zijn bedrijfscontinuïteitsplan en rampenherstelplan doeltreffend

Europees Kenniscentrum voor industrie, technologie en onderzoek op het gebied van
cyberbeveiliging (ECCC)

functioneren, een beleid inzake het beheer van gevoelige functies vast te stellen en de controlebeginselen met betrekking tot risicobeoordeling, op risico's gebaseerde controle en monitoringactiviteiten uit te voeren.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.12.14. We controleerden één verrichting in het kader van Digitaal Europa (willekeurig geselecteerd uit alle tussentijdse betalingen en verrekeningen die het ECCC in 2024 heeft verricht) op het niveau van de eindbegunstigden om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van het ECCC te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. We stelden één fout met een financiële impact vast die voortvloeide uit niet-subsidiabele personeelskosten als gevolg van het gebruik van onjuiste eenheidskosten bij de berekening van de dagtarieven.

3.12.15. De gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie (GAD) voert controles achteraf uit van de betalingen in het kader van Horizon Europa. In het geval van Digitaal Europa worden deze controles uitgevoerd door het Europees Uitvoerend Agentschap voor gezondheid en digitaal beleid (Hadea). Er zijn nog geen resultaten van controles achteraf beschikbaar, waardoor wij deze niet konden meenemen in onze algehele beoordeling.

Europees Kenniscentrum voor industrie, technologie en onderzoek op het gebied van
cyberbeveiliging (ECCC)

Antwoorden van het ECCC

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/ECCC-Replies-SAR-JUS-2024/ECCC-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

**In het kader van Euratom actieve
gemeenschappelijke onderneming**

3.13. Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E)

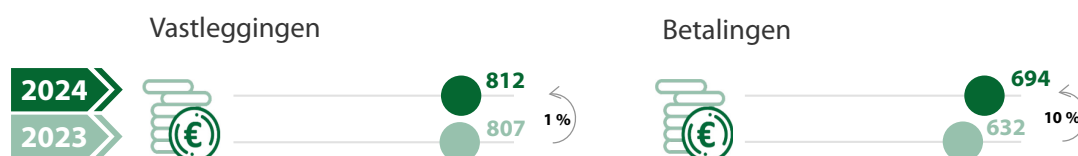
Inleiding

3.13.1. De Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor de internationale thermonucleaire experimentele reactor (ITER) en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E) werd in april 2007 opgericht voor een periode van 35 jaar⁴⁵. Een van haar belangrijkste taken is het leveren van de bijdrage van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) aan de Internationale ITER-organisatie voor fusie-energie (ITER-IO), die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het ITER-project. De belangrijkste fusiefaciliteiten bevinden zich in Cadarache, Frankrijk, maar F4E is gevestigd te Barcelona. De leden van de GO zijn Euratom, vertegenwoordigd door de Commissie, en de lidstaten van Euratom.

3.13.2. *Figuur 3.13.1* bevat de belangrijkste cijfers met betrekking tot de GO.

Tabel 3.13.1 — De belangrijkste cijfers met betrekking tot F4E

Beschikbare begroting (miljoen EUR)*

Personeelsbestand (in dienst per 31 december)**

* De beschikbare begroting omvat kredieten die in voorgaande jaren niet zijn gebruikt en die de GO opnieuw heeft toegewezen aan de begroting voor het huidige jaar, alsook bestemmingsontvangsten en herschikkingen naar het volgende jaar.

** Het "personeelsbestand" bestaat uit ambtenaren, tijdelijke functionarissen, arbeidscontractanten en gedetacheerde nationale deskundigen.

Bron: Door de GO verstrekte gegevens.

⁴⁵ Beschikking 2007/198/Euratom van de Raad tot oprichting van de Europese gemeenschappelijke onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie en tot toekenning van gunsten daaraan.

Onze aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegde betrouwbaarheidsverklaring — verslag van de onafhankelijke auditor

Oordeel

3.13.3. Onze controleaanpak, de grondslag voor ons oordeel, de verantwoordelijkheden van de leiding van de Europese GO voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E) en de met governance belaste personen en de verantwoordelijkheden van de auditor voor de controle van de rekeningen en de onderliggende verrichtingen, worden alle beschreven in deel **3.1**. De handtekening op blz. **167** maakt integrerend deel uit van het oordeel.

3.13.4. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de rekeningen van F4E, die bestaan uit de financiële overzichten en de verslagen over de uitvoering van de begroting betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekeningen,

zoals voorgeschreven in artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Betrouwbaarheid van de rekeningen

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

3.13.5. Naar ons oordeel geven de rekeningen van F4E over het op 31 december 2024 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van F4E per 31 december 2024, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Toelichtende paragraaf

3.13.6. Wij vestigen de aandacht op toelichting 6.4.2 van de jaarrekening van de GO voor 2024, waarin de totale kosten voor het vervullen van haar

Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E)

leveringsverplichtingen voor het ITER-project (“geschatte waarde bij voltooiing”) werden vastgesteld op 25,8 miljard EUR (in waarden van 2024). Deze raming weerspiegelt een kostenstijging als gevolg van de herziene ITER-uitgangswaarden, die in juli 2024 door ITER-IO werden voorgesteld, maar nog niet formeel door de ITER-raad zijn goedgekeurd (zie de paragrafen [3.13.12](#) en [3.13.15](#)).

3.13.7. Wij vestigen eveneens de aandacht op punt d) in de inleiding van de jaarrekening van de GO voor 2024 (“Impact van de internationale situatie”), waarin een beschrijving wordt gegeven van de aanzienlijke en aanhoudende inflatoire impact op de activiteiten van F4E wegens problemen in de toeleveringsketen als gevolg van COVID-19 en de aanvalsoorlog tegen Oekraïne. F4E schat dat de totale impact op haar geraamde waarde bij voltooiing 246 miljoen EUR zal bedragen (in waarden van 2008).

Ons oordeel is op deze punten niet gewijzigd.

Wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

Ontvangsten

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

3.13.8. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen van F4E betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Betalingen

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

3.13.9. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen van F4E betreffende het per 31 december 2024 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

3.13.10. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan ons oordeel.

Opmerkingen over andere kwesties

De herziening van de ITER-uitgangswaarden in 2024 heeft de blootstelling van F4E aan risico's aanzienlijk vergroot

3.13.11. De ITER-overeenkomst tot oprichting van ITER-IO tussen de deelnemende staten (de lidstaten van Euratom, vertegenwoordigd door de Commissie, alsook China, India, Japan, Zuid-Korea, Rusland en de Verenigde Staten) is in oktober 2007 in werking getreden. F4E werd in 2007 opgericht als de “binnenlandse instantie” die verantwoordelijk is voor de EU-bijdrage aan het ITER-project. Zowel ITER-IO als F4E hebben een levensduur van 35 jaar, die in 2042 afloopt. De ITER-overeenkomst kan bij besluit van de ITER-raad met nog eens tien jaar worden verlengd.

3.13.12. In juni 2024 heeft ITER-IO de ITER-raad een herzien projectplan voorgesteld, met een nieuwe reeks uitgangswaarden ter vervanging van de in 2016 overeengekomen uitgangswaarden. In het herziene plan wordt het einde van de ITER-assemblagefase uitgesteld van 2025 (eerste plasma) tot 2035 (start van de onderzoeksactiviteiten) en het einde van het hele project van 2042 tot 2059 (17 jaar later dan de huidige einddatum). De ITER-raad nam nota van de herziene uitgangswaarden en keurde het gebruik ervan door ITER-IO en de binnenlandse instanties (zoals F4E) goed als werkplan voor de monitoring van de voortgang en het operationele beheer van het ITER-project, onverminderd de totale kosten en de jaarlijkse begrotingsprocedures. De ITER-raad heeft de uitgangswaarden voor 2024 echter niet formeel goedgekeurd⁴⁶.

3.13.13. In de tweede helft van 2024 is F4E begonnen haar operationele planning aan te passen aan de herziene uitgangswaarden, in overeenstemming met de aanbeveling van de ITER-raad. Volgens het decreet van de Franse regering van 2012 tot oprichting van ITER moet de Cadarache-reactor binnen 25 jaar (vóór april 2037) in bedrijf zijn, tenzij Frankrijk een verlenging toekent.

⁴⁶ Zie de besluiten van de ITER-raad van zijn 34e vergadering (20 juni 2024).

Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E)

3.13.14. De uitgangswaarden voor 2024 omvatten verschillende belangrijke technische wijzigingen van het ITER-project die aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor de omvang van de bijdragen in natura aan F4E. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Opsplitsing van het assemblageproces in twee fasen, waarbij de aanschaf van complexere gereedschapsonderdelen wordt uitgesteld tot de latere fase.
- Gebruik van wolfraam in plaats van beryllium in de eerste wand die in contact komt met het plasma, waardoor de veiligheid wordt verbeterd en de kosten op lange termijn worden verlaagd.
- Een aanzienlijke verhoging van het radiofrequentieverwarmingsvermogen als gevolg van de verandering van het materiaal van de eerste wand, waardoor 48 extra gyrotrons nodig zijn. F4E stelde voor om maximaal 16 van deze 48 gyrotrons te leveren in ruil voor een mogelijke gelijkwaardige vermindering van haar contante bijdragen aan ITER, teneinde de industriële veerkracht van de EU op dit cruciale gebied van fusietechnologie te versterken.
- Een ontwerp in twee fasen voor een hetecelfaciliteit voor de verwijdering van besmette ITER-onderdelen, met eenvoudigere en aanzienlijk kleinere faciliteiten tijdens de fase met lage activering die tot 2050 duurt.

3.13.15. Tot slot zullen de voorgestelde nieuwe uitgangswaarden grotere bijdragen in contanten en in natura van alle nationale instanties aan ITER-IO vereisen. Volgens de jaarrekening van F4E is de geraamde financiële impact van de uitgangswaarden voor 2024 de belangrijkste oorzaak van de aanzienlijke stijging van de leveringsverplichtingen van de GO voor het ITER-project (“geschatte waarde bij voltooiing”) van 21,2 miljard EUR (eind 2023: 21,6 miljard EUR in waarden van 2024) tot 25,8 miljard EUR (eind 2024). Dit betekent een stijging van ongeveer 4,2 miljard EUR (in waarden van 2024) van de bijdragen van Euratom en Frankrijk aan de operationele begrotingen van de GO.

3.13.16. Wij erkennen dat een aanpassing van de uitgangswaarden voor 2016 noodzakelijk was om de aanzienlijke vertragingen tot dusver aan te pakken, voornamelijk door de uitvoering van projecten te vereenvoudigen. De door ITER-IO voorgestelde herziene uitgangswaarden hebben echter de blootstelling van F4E aan een aantal risico's verhoogd, die in haar meest recente risicoregister onvoldoende worden weergegeven.

- Duurzaamheidsrisico: de relevantie van het ITER-project zou kunnen worden ondermijnd door de verschuiving van belangrijke mijlpalen (zoals het genereren van het eerste plasma) naar een datum die dicht bij de einddatum van het project ligt en door de grotere concurrentie als gevolg van de ontwikkeling van fusieprojecten in derde landen.

Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E)

- Juridisch risico: de leden kunnen weigeren de verlenging van de ITER-overeenkomst (die in 2042 afloopt) goed te keuren, of het Franse decreet kan vervallen voordat de reactor in bedrijf kan worden genomen.
- Technisch en economisch risico: de aanzienlijke wijzigingen in de reikwijdte van de technische prestaties van F4E (zoals de prestaties die van invloed zijn op de hetecelfaciliteiten) kunnen gevolgen hebben voor innovatie.
- Financieel risico: de aanzienlijk hogere bijdragen van F4E kunnen mogelijk niet duurzaam worden gefinancierd door Euratom in het kader van toekomstige MFK's of het gastland, Frankrijk.

Opmerkingen over de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen

3.13.17. We controleerden een steekproef van dertig willekeurige tussentijdse betalingen en verrekeningen die in 2024 zijn goedgekeurd om de doeltreffendheid van de beheers- en controlesystemen van F4E te beoordelen met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de operationele uitgaven. We stelden één fout met een financiële impact vast als gevolg van een substantiële wijziging van twee onroerendgoedovereenkomsten, die niet via een nieuwe aanbestedingsprocedure was aangepakt.

Opmerkingen over de beheers- en controlesystemen

Tekortkomingen in het risicobeheersysteem en IT-instrument van F4E

3.13.18. Bij het identificeren van risico's richt F4E zich voornamelijk op risico's voor de operationele uitvoering van het project. Zij gaat niet op dezelfde manier in op alle risico's op het gebied van personele middelen, zoals de noodzaak om de GO te herstructureren om zich aan te passen aan de uitgangswaarden voor 2024, intensieve gebruikmaking van externe dienstverleners, kwesties in verband met de planning en het beheer van middelen (met name het vermogen van de GO om mensen met de vereiste vaardigheden te behouden of aan te werven) en de niet-naleving van het [statuut van de ambtenaren van de EU](#) of het ethisch kader van de GO.

3.13.19. Bovendien biedt het IT-instrument dat F4E gebruikt voor risicobeheer geen informatie over de financiële impact in huidige prijzen van relevante belangrijke risico's, noch over de vraag of deze zich daadwerkelijk voordoen.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

3.13.20. De [bijlage](#) bevat een overzicht van de corrigerende maatregelen die F4E heeft getroffen naar aanleiding van onze opmerkingen van voorgaande jaren.

Bijlage — Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
1	2019, 2023	Geen gecentraliseerde functie voor de coördinatie en het beheer van externe dienstverleners of methodologie voor de beoordeling van de totale personeelsbehoeften van F4E (met inbegrip van externe dienstverleners). De planning van de totale personeelsbehoeften (met inbegrip van externe dienstverleners) is niet gebaseerd op een juiste raming van de werklust of de vereiste vaardigheden en capaciteiten. Er bestaat geen eenduidige formele definitie van externe dienstverleners, waardoor hun invloed op de behoeften aan statutair personeel niet correct kan worden beoordeeld.	In 2022 is een werkgroep opgericht om de sterke afhankelijkheid van externe middelen te beoordelen, zodat het gebruik ervan beter kan worden gepland en gerechtvaardigd. In 2024 keurde F4E een beleid inzake gebruikmaking van externe dienstverleners goed, met inbegrip van de definitie ervan en de planning van de behoeften. Vervolgens werd in 2025 een besluit genomen over de centralisatie van de coördinatie en het beheer ervan.	Openstaand
2	2021, 2023	Het meest recente risicoregister van F4E omvat het risico van onvoldoende gelijkstelling van externe dienstverleners, maar geen andere mogelijke risico's in verband met een sterke afhankelijkheid van externe dienstverleners op de lange termijn.	F4E is voornemens om in 2025 te beoordelen of andere risico's in verband met externe dienstverleners moeten worden opgenomen in het risicoregister.	Openstaand

Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E)

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
3	2022, 2023	Laag uitvoeringspercentage voor de begroting voor operationele vastleggingen. Laag uitvoeringspercentage voor de begroting voor administratieve betalingen (titel 2) en annulering van veel van het voorgaande jaar overgedragen vastleggingen.	De situatie verbeterde in 2024. Eind 2024 had F4E 91 % van de beschikbare vastleggingskredieten (2023: 70 %) en 68 % van de begroting voor administratieve betalingen uitgevoerd (2023: 65 %) en 19 % van de van het voorgaande jaar overgedragen vastleggingen geannuleerd (2023: 21 %).	Afgesloten
4	2022, 2023	Het hogere management van F4E bevindt zich sinds eind 2022 in een overgangsfase en in 2023 heeft een ingrijpende reorganisatie plaatsgevonden, waardoor de rollen en verantwoordelijkheden van het middenkader zijn gewijzigd.	In 2024 startte F4E alle nog openstaande aanwervingsprocedures voor vacatures voor het hoger en middenmanagement, die zij in maart 2025 afrondde.	Afgesloten

Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E)

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
5	2022	In de meest recente risicobeoordeling van F4E werd geen rekening gehouden met de risico's van bekende belangrijke gebeurtenissen die van invloed waren op haar activiteiten.	F4E heeft een nieuw concept voor de vaststelling van risico's ingevoerd om met betrekking tot het algemene risiconiveau de snelle consolidatie op samenvattend niveau te ondersteunen en de zichtbaarheid van alle risicobeheersactiviteiten te vergroten. De belangrijkste risico's die voortvloeien uit de voorgestelde uitgangswaarden voor 2024 komen echter niet voldoende naar voren in de risicobeoordeling van de GO (zie paragraaf 3.13.16). F4E is voornemens om in 2025 te beoordelen of deze risico's moeten worden opgenomen in het risicoregister.	Openstaand
6	2023	De planningsramingen voor de lange termijn van F4E in de jaarrekening 2023 ("geschatte waarde bij voltooiing") werden aanzienlijk onderschat, aangezien deze nog steeds waren gebaseerd op mijlpalen en kostenveronderstellingen voor 2016 waarin geen rekening werd gehouden met significante en recentere technische veranderingen.	In de jaarrekening van F4E voor 2024 was de geschatte waarde bij voltooiing gebaseerd op de voorgestelde uitgangswaarden voor 2024 (zie paragraaf 3.13.15).	Afgesloten

Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (F4E)

Nummer	Jaar waarin opmerking door ERK werd gemaakt	Opmerking van ERK (samenvatting)	Corrigerende maatregelen en andere relevante ontwikkelingen (samenvatting)	Status van opmerking van ERK
7	2023	De jaarverslagen van F4E gaven geen juist beeld van de situatie met betrekking tot vast personeel, met inbegrip van tijdelijke functionarissen met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, die dus <i>de facto</i> tot het vaste personeel behoren.	De jaarrekening van F4E voor 2024 bevatte geen informatie over tijdelijke functionarissen die in vaste ambten zijn aangesteld.	Openstaand
8	2023	De internecontrolecapaciteit van F4E leverde geen afdoende bewijs dat bij de planning van de internecontroleactiviteiten regelmatig gebruik werd gemaakt van informatie over risicobeheer. Het internecontrolekader omvatte nog geen geïntegreerd risicobeheerproces.	In 2024 heeft F4E regelmatige driemaandelijke vergaderingen tussen haar risicobeheer- en interne-auditteams ingevoerd. De resultaten van deze vergaderingen zijn nog niet meegenomen in het internecontroleproces.	Openstaand
9	2023	Geen beleid inzake het beheer van gevoelige functies.	F4E heeft in april 2025 haar beleid inzake het beheer van gevoelige functies vastgesteld. In overeenstemming met de bepalingen van het beleid heeft F4E een lijst van gevoelige functies en bijbehorende risicobeperkende maatregelen opgesteld.	Afgesloten

Europese Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie
(F4E)

Antwoorden van F4E

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/F4E-Replies-SAR-JUS-2024/F4E-Replies-SAR-JUS-2024_NL.pdf

Dit verslag werd door kamer IV onder leiding van de heer Petri Sarvamaa, lid van de Rekenkamer, vastgesteld te Luxemburg op haar vergadering van 23 september 2025.

Voor de Rekenkamer

Tony Murphy
President

Afkortingen

AI	artificiële intelligentie
CA	Gemeenschappelijke Onderneming “Schone luchtvaart”
CBE	Gemeenschappelijke Onderneming “Een circulair biogebaseerd Europa”
CEF	Connecting Europe Facility
Clean H2	Gemeenschappelijke Onderneming “Schone waterstof”
CS	Gemeenschappelijke onderneming Clean Sky
DG CNECT	directoraat-generaal Communicatienetwerken, Inhoud en Technologie van de Commissie
DG MOVE	directoraat-generaal Mobiliteit en Vervoer van de Commissie
DG RTD	directoraat-generaal Onderzoek en Innovatie van de Commissie
ECCC	Europees kenniscentrum voor cyberbeveiliging
EDCTP	Partnerschap voor klinische proeven tussen Europese en ontwikkelingslanden
EU-Rail	Gemeenschappelijke Onderneming “Europese spoorwegen”
Euratom	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
EuroHPC	Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing
F4E	Gemeenschappelijke Onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie
FCH	Gemeenschappelijke onderneming brandstofcellen en waterstof
GAD	gemeenschappelijke auditdienst van de Europese Commissie
GO	gemeenschappelijke onderneming
Hadea	Europees Uitvoerend Agentschap voor gezondheid en digitaal beleid
IAS	dienst Interne Audit
IHI	Gemeenschappelijke Onderneming “Initiatief voor innovatieve gezondheidszorg”
IKA	bijdragen in natura voor aanvullende activiteiten” (in-kind contributions to additional activities)
IKOP	bijdragen in natura aan operationele activiteiten (in-kind contributions to operational activities)

IMI	Gemeenschappelijke Onderneming voor de uitvoering van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen
ISA's	internationale controlestandaarden
ISSAI's	internationale standaarden van hoge controle-instanties
ITER	internationale thermonucleaire experimentele reactor
ITER-IO	Internationale ITER-Organisatie voor fusie-energie
KP7	Zevende kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (2007-2013)
MFK	meerjarig financieel kader
Mondiale gezondheid EDCTP3	Gemeenschappelijke Onderneming voor mondiale gezondheid en het Partnerschap voor klinische proeven tussen Europese en ontwikkelingslanden 3
S2R	Gemeenschappelijke Onderneming Shift2Rail (Europees spoorweginitiatief)
Sesar	Gemeenschappelijke Onderneming voor het onderzoek naar het beheer van het luchtverkeer in het gemeenschappelijke Europese luchtruim
SNS	Gemeenschappelijke Onderneming "Slimme netwerken en diensten"
VWEU	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

AUTEURSRECHT

© Europese Unie, 2025

Het beleid van de Europese Rekenkamer (ERK) inzake hergebruik is uiteengezet in [Besluit nr. 6-2019 van de ERK](#) over het opendatabeleid en het hergebruik van documenten.

Tenzij anders aangegeven (bv. in afzonderlijke auteursrechtelijke mededelingen), wordt voor inhoud van de ERK die eigendom is van de EU een licentie verleend in het kader van de [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)-licentie](#). Als algemene regel geldt daarom dat hergebruik is toegestaan mits de bron correct wordt vermeld en eventuele wijzigingen worden aangegeven. De hergebruiker van ERK-inhoud mag de oorspronkelijke betekenis of boodschap niet wijzigen. De ERK is niet aansprakelijk voor mogelijke gevolgen van hergebruik.

Aanvullende toestemming moet worden verkregen indien specifieke inhoud personen herkenbaar in beeld brengt, bijvoorbeeld op foto's van personeelsleden van de ERK, of werken van derden bevat.

Indien dergelijke toestemming wordt verkregen, wordt de bovengenoemde algemene toestemming opgeheven en zullen beperkingen van het gebruik daarin duidelijk worden aangegeven.

Wilt u inhoud gebruiken of reproduceren die geen eigendom van de EU is, dan dient u de auteursrechthebbende mogelijk rechtstreeks om toestemming te vragen.

Software of documenten waarop industriële-eigendomsrechten rusten, zoals octrooien, handelsmerken, geregistreerde ontwerpen, logo's en namen, zijn uitgesloten van het beleid van de ERK inzake hergebruik.

De groep institutionele websites van de Europese Unie met de domeinnaam "europa.eu" bevat links naar sites van derden. Aangezien de ERK geen controle heeft over deze sites, wordt u aangeraden kennis te nemen van hun privacy- en auteursrechtbeleid.

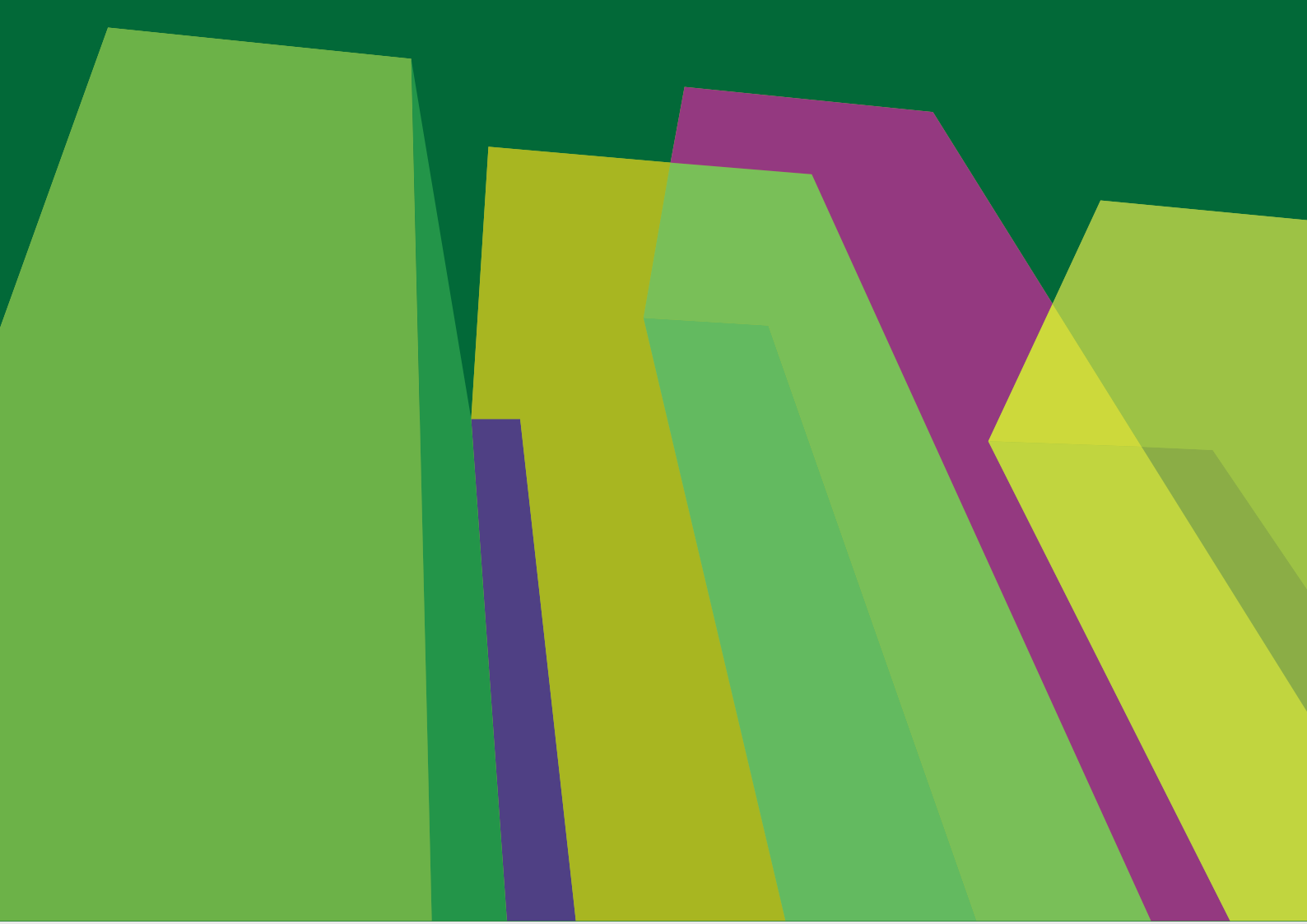
Gebruik van het ERK-logo

Het logo van de ERK mag niet worden gebruikt zonder voorafgaande toestemming van de ERK.

PDF	ISBN 978-92-849-5363-9	ISSN 2812-0124	doi:10.2865/0404333	QJ-01-25-035-NL-N
-----	------------------------	----------------	---------------------	-------------------

CITEERWIJZE

Europese Rekenkamer, [Jaarverslag over de gemeenschappelijke ondernemingen van de EU betreffende het begrotingsjaar 2024](#), Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2025.

EUROPESE
REKENKAMER

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie